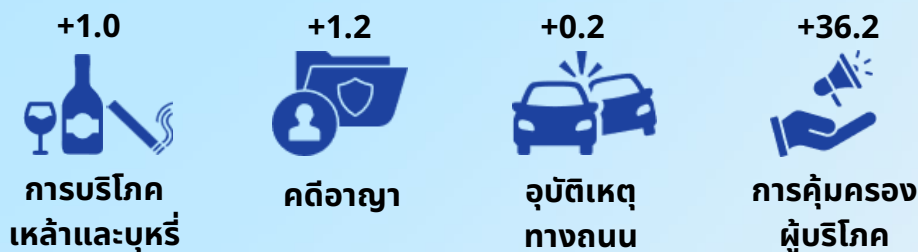

ภาวะสังคมไทย ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

ช่องว่าง **Soft Skills**
ในตลาดแรงงานไทย

OTT : บริการสื่อสมัยใหม่
ควรต้องกำกับดูแลอย่างไร ?

การเฝ้าระวังและรับมือกับ
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
(Alien Species)

บทความ

“กรณีศึกษาการรับมือแผ่นดินไหวในต่างประเทศ”

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดและได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหว แม้จะอยู่ในระดับปานกลางแต่ควรมีการเตรียมความพร้อมของระบบต่าง ๆ ให้สามารถรองรับต่อสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยสามารถนำแนวทางของต่างประเทศที่จัดการผลกระทบได้อย่างดี มาปรับใช้ตั้งแต่การป้องกัน ไปจนถึงการฟื้นฟูผลกระทบที่เกิดขึ้น

บทความ

“กรณีศึกษาการรับมือแผ่นดินไหวในต่างประเทศ”

สถานการณ์แผ่นดินไหวของไทย

ประเทศไทยเสี่ยงเกิดแผ่นดินไหว ระดับปานกลาง

- แผ่นดินไหวที่รับรู้ได้ **313 ครั้ง**
- 5 แมกนิจูด **▲95 ครั้ง** เกือบทั้งหมดมีศูนย์กลางอยู่ที่เมียนมา และอินโดนีเซีย
- 7 แมกนิจูด **▲13 ครั้ง**

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี และกรมอุตุนิยมวิทยา (ปี 2543 – 31 มี.ค. 2568)

แผ่นดินไหววันที่ 28 มี.ค. 2568

7.7
แมกนิจูด

สร้างความสูญเสียมากที่สุด

โรงเรียน/หน่วยงานรัฐเสียหาย 352 อาคาร

เศรษฐกิจเสียหาย **≈ 3 หมื่นล้านบาท**

เสียชีวิต
96 ราย

บาดเจ็บ
25 ราย

สูญหาย
7 ราย

ข้อมูล ณ วันที่ 11 มี.ค. 2568

ข้อจำกัดที่พบ

- ความพร้อมในการรับมือ
- การแจ้งเตือนข้อมูลที่ต้องการ
- การปรับปรุงอาคาร โครงสร้างพื้นฐาน
- ความรู้การปฏิบัติตนของประชาชน
- การช่วยเหลือเยียวยา
- การตอบสนองของภาครัฐ

แนวทางการรับมือจากต่างประเทศ

1 การมีแผนการรับมือกับแผ่นดินไหวที่ชัดเจน

ญี่ปุ่น

- กฎหมาย Disaster Countermeasures Basic Act
- แผนรับมือ National Resilience Plan

อเมริกา

- โครงการ “National Earthquake Hazards Reduction Program” ระดับชาติ

2 การเฝ้าระวังแผ่นดินไหวและการประเมินผลกระทบ

ญี่ปุ่น

- การพัฒนาระบบเตือนภัยแผ่นดินไหวล่วงหน้า (EEW) จากฐานข้อมูลของสถาบันวิจัยระดับชาติ NIED

นิวซีแลนด์

- จัดทำระบบ GeoNet และฐานข้อมูลย้อนหลังเพื่อสร้างแบบจำลองแผ่นดินไหวและอาฟเตอร์ช็อค

3 มาตรฐานก่อสร้างอาคารและส่งเสริมปรับปรุงอาคารเก่า

อเมริกา

- มาตรฐานอาคาร IBD ปรับตามความเสี่ยงของพื้นที่

ญี่ปุ่น

- ส่งปลูกสร้างใหม่ต้องทนการสั่นไหว 6 – 7 แมกนิจูด
- การให้เงินอุดหนุนปรับปรุงอาคารเก่าสูงสุด 50%

4 การสร้างความรู้แก่ประชาชนและชักชวนรับมือกับแผ่นดินไหว

ญี่ปุ่น

- บรรจุการซ้อมรับมือภัยพิบัติลงในหลักสูตรการเรียน

อิหร่าน

- โรงเรียนต้องซ้อมรับมือแผ่นดินไหวปีละ 1 ครั้ง

นิวซีแลนด์

- โครงการ Get Ready จัดทำสื่อคู่มือการรับมือภัยพิบัติแก่ประชาชน

5 การตรวจจับและการแจ้งเตือนการเกิดแผ่นดินไหว

ญี่ปุ่น

- สถานีระบบ EEW และแจ้งเตือนผ่าน Cell Broadcast

อเมริกา

- สถานีตรวจจับ ShakeAlert Sensor Network และการแจ้งเตือนผ่าน Wireless Emergency Alerts

6 การบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน

ญี่ปุ่น

- ช่วยเหลือ
- จัดตั้งศูนย์อพยพ
- รายงานสถานการณ์ต่อเนื่อง

7 การฟื้นฟูภัยพิบัติ

ญี่ปุ่น

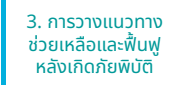
- เงินช่วยเหลือพื้นฐานสูงสุด 1 ล้านเยน/ครัวเรือน
- จัดตั้งศูนย์ “Reconstruction Agency” ประสานงานในพื้นที่

ไทยควรเตรียมความพร้อม ดังนี้

1. การปรับปรุงอาคารต้านแผ่นดินไหว

2. การพัฒนาระบบเตือนภัย

4. การสร้างองค์ความรู้การรับมือแผ่นดินไหวแก่ประชาชน

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

1

ช่องว่าง Soft Skills ในตลาดแรงงานไทย

องค์กรทั่วโลก 92% ให้ความสำคัญ Soft Skills เกือบเท่าหรือมากกว่า Hard Skills
“World Economic Forum ระบุว่า 39% ของทักษะแรงงานจะเปลี่ยนแปลงไปภายในปี 2573”

“ช่องว่างของ Soft Skills ระหว่างทักษะสำคัญที่สถานประกอบการต้องการกับทักษะของแรงงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงแรงงานในอนาคต”

ผลการศึกษา

- กลุ่มแรงงานและกลุ่มนักศึกษาให้ความสำคัญกับ Soft Skills มาก
- ผู้ประกอบการ 65% ใช้ Soft Skills เป็นเงื่อนไขการคัดเลือก

ข้อค้นพบ ดังนี้

- 1 Soft Skills ที่แรงงานไทยให้ความสำคัญไม่สอดคล้องกับทิศทางตลาดแรงงานโลก
- 2 นักศึกษาและแรงงาน 1 ใน 3 เข้าใจ Soft Skills ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ
- 3 สถานประกอบการ 1 ใน 3 ไม่มีการจัดกิจกรรมพัฒนา Soft Skills ให้แรงงาน และการเรียนรู้การสอนในระดับมหาวิทยาลัยยังมีการพัฒนา Soft Skills ของนักศึกษาอยู่น้อย
- 4 ความร่วมมือสถานศึกษาและภาคเอกชนในการส่งเสริม Soft Skills ยังมีน้อย
- 5 นักศึกษาและแรงงานส่วนใหญ่เรียนรู้ Soft Skills ด้วยตนเอง ซึ่งอาจไม่ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการ

ตัวอย่างต่างประเทศ

สิงคโปร์
จัดตั้งหน่วยงานส่งเสริม Soft Skills โดยเฉพาะ

เกาหลีใต้
สนับสนุนค่าใช้จ่ายฝึกอบรมแก่แรงงานทุกกลุ่ม

แคนาดา
นโยบายยอมรับระยะสั้นและจัดตั้งศูนย์ทักษะแห่งอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. การกำหนดแนวทางพัฒนา Soft Skills อย่างเป็นระบบควบคู่ไปกับการวางกลไกสนับสนุน
2. การส่งเสริมและสร้างการเรียนรู้แก่ผู้ประกอบการและผู้ปฏิบัติงาน ในมาตรการ Reskill & Upskill ที่มี
3. สถาบันการศึกษาควรมีการจัดอบรมพัฒนา Soft Skills อย่างต่อเนื่อง

2

OTT : บริการสื่อสมัยใหม่ควรต้องกำกับดูแลอย่างไร ?

- 1 ขอบคนไทย ใช้บริการสื่อผ่านแพลตฟอร์ม OTT
- 2 ขอบกิจกรรม คือ การรับชมสื่อจากบริการ OTT

มูลค่าตลาด OTT ในไทย

ปี 2567 821.3 MUSD

ปี 2571 1,059.0 MUSD

ปัญหาจากการขาดการกำกับดูแล

- 1 ผู้บริโภคเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและอันตรายได้ง่าย
- 2 การละเมิดลิขสิทธิ์ที่เพิ่มขึ้น
- 3 ผู้ประกอบการ OTT สามารถอาศัยช่องว่างของกฎหมายเอาเปรียบผู้บริโภค

แนวทางต่างประเทศ

- 1 การออกกฎหมายกำกับ OTT โดยเฉพาะ
 - สิงคโปร์ : Broadcasting Act 1994
 - เกาหลีใต้ : Telecommunications Business Act
 - มาเลเซีย : พ.ร.บ. การสื่อสารและมัลติมีเดีย พ.ศ. 2541
- 2 การตั้งผู้ให้บริการ OTT เข้าระบบ
 - ระบบแจ้งประกอบกิจการ : อังกฤษ เดนมาร์ก เกาหลีใต้
 - ระบบใบอนุญาต : สิงคโปร์ มาเลเซีย
- 3 การกำกับเนื้อหาและการโฆษณา และคุ้มครองลิขสิทธิ์
 - ยุโรป : คุ้มครองการดัดแปลงในรายการเด็ก จำกัดเวลาโฆษณา
 - อังกฤษ : ต้องทำข้อตกลงกับเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนเผยแพร่
 - สิงคโปร์ : การรับผิดชอบต่อการสตรีมเนื้อหาที่ละเมิด
- 4 การส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต ส่งออก Content
 - ยุโรป : เมื่อผลผลิตในสหภาพยุโรป 30% ส่วนลงทุนกับ OTT
 - เกาหลีใต้ : จัดตั้งคณะกรรมการ สนับสนุน Local Content

แนวทางสำหรับไทย

1. การเร่งรัดให้มีแนวทางกำกับดูแลบริการ OTT ที่ชัดเจน
2. การกำหนดเงื่อนไขการกำกับดูแลเนื้อหา และการบริการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
3. การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

3

การเฝ้าระวังและรับมือกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (Alien Species)

UNEP ระบุว่า ทั่วโลกมีชนิดพันธุ์ต่างถิ่น 37,000 ชนิด ซึ่งในจำนวนนี้รุกราน 3,500 ชนิด

คาดเพิ่มขึ้นถึง 1 ใน 3 > 60% ของพืชและสัตว์ท้องถิ่นทั่วโลกสูญพันธุ์

EXAMPLE

การรุกรานประเทศไทย : “ปลาหมอหางดำ”

- นำเข้ามาเพื่อปรับปรุงพันธุ์ใช้เป็นปลาเศรษฐกิจ แล้วจึงหลุดออกจากฟาร์ม
- มูลค่าความเสียหายเพียงต้นเดียวสูงถึง 131.96 ล้านบาท/ปี

สาเหตุการรุกราน : เช่น การนำเข้าเพื่อวิจัยทางการเกษตร การนำเข้าเป็นสัตว์เลี้ยง

ช่องว่างของกฎหมาย

- 1 การขาดการประเมินความเสี่ยงต่อการรุกรานระบบนิเวศก่อนอนุญาตให้นำเข้า
- 2 รายชื่อสัตว์ต่างถิ่นรุกรานและมิแวนไรมรุกรานยังไม่ครอบคลุม ในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ร.บ. โรคระบาดสัตว์
- 3 การขาดระบบการตรวจสอบการกำจัดสัตว์ต่างถิ่น

แนวทางต่างประเทศ

- ญี่ปุ่น**
ออกกฎหมายควบคุมบังคับใช้โดยเฉพาะ
- แคนาดา**
จัดทำฐานข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการจัดการ
- อเมริกา**
ส่งเสริมการศึกษา และพัฒนานวัตกรรมการป้องกัน
- นิวซีแลนด์**
ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

ข้อเสนอแนะ

1. ไทยควรเร่งปรับปรุงกฎหมายให้เฉพาะเจาะจงหรือครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
2. การพัฒนาระบบติดตาม จัดทำฐานข้อมูล สนับสนุนการวิจัยเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศ จากการกวดบกเขี่ยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ
3. ประชาชนสามารถเฝ้าระวังป้องกัน การรุกรานได้ เช่น การไม่ปล่อยสัตว์/พืชต่างถิ่นสู่ธรรมชาติ การแจ้งข้อมูลกับหน่วยงานรัฐ

สถานการณ์แรงงาน

การจ้างงานในไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 ยังคงหดตัวต่อเนื่อง โดยการจ้างงานภาคเกษตรกรรมลดลง ขณะที่นอกภาคเกษตรปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยเพิ่มขึ้นในสาขาการขนส่ง/เก็บสินค้า และสาขาโรงแรม/ภัตตาคาร ทั้งนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีของธุรกิจ SMEs การสร้างหลักประกันในการได้รับเงินชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้างให้แก่ลูกจ้าง และเด็กจบใหม่ที่อาจเสี่ยงตกงาน

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 การจ้างงานปรับตัวลดลง โดยผู้มีงานทำมีจำนวน 39.4 ล้านคน ลดลงร้อยละ 0.5 จากไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 โดยการจ้างงานภาคเกษตรกรรมหดตัวต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 5 ติดต่อกัน ขณะที่นอกภาคเกษตรกรรมปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.5 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปี 2567 โดยสาขาโรงแรม/ภัตตาคารยังคงขยายตัวได้ดีต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.5 แม้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะเริ่มปรับตัวลดลง เช่นเดียวกับสาขาการขนส่ง/เก็บสินค้าที่ขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.5 อย่างไรก็ตาม การจ้างงานสาขาการก่อสร้างหดตัวร้อยละ 5.1 ตามกำลังซื้อในภาคอสังหาริมทรัพย์ที่ชะลอตัว เช่นเดียวกับสาขาการค้าส่ง/ค้าปลีกที่หดตัวที่ร้อยละ 3.1 และสาขาการผลิตปรับตัวลงเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.4 ซึ่งลดลงมากในสาขาการผลิตเครื่องดื่ม เครื่องหนัง และอุปกรณ์ไฟฟ้า

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

	จำนวน (หน่วย : ล้านคน)							การเปลี่ยนแปลง (%YoY)						
	2565	2566	2567				2568	2565	2566	2567				2568
	Q1	Q1	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1	Q1	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
กำลังแรงงานรวม	39.6	40.3	40.2	40.2	40.5	40.5	40.5	-0.6	1.7	-0.1	-0.3	-0.1	-0.3	0.6
1. ผู้มีงานทำ	38.7	39.6	39.6	39.5	40.0	40.1	39.4	0.1	2.4	-0.1	-0.4	-0.1	-0.4	-0.5
1.1 ภาคเกษตร	11.4	11.6	10.9	11.0	12.2	11.9	10.6	2.4	1.6	-5.7	-5.0	-3.4	-3.6	-3.1
1.2 นอกภาคเกษตร	27.3	28.0	28.7	28.5	27.8	28.2	28.8	-0.8	2.7	2.2	1.5	1.4	1.1	0.5
- การผลิต	6.3	6.3	6.3	6.4	6.2	6.2	6.3	-1.6	0.4	0.7	2.2	-1.4	0.3	-0.4
- ก่อสร้าง	2.4	2.4	2.5	2.4	2.2	2.2	2.3	-4.2	-1.6	5.0	1.5	0.7	0.5	-5.1
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.6	6.9	6.9	6.9	6.7	6.9	6.7	2.0	4.4	-0.4	0.2	-0.8	-1.8	-3.1
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.9	3.1	3.4	3.4	3.4	3.5	3.6	-4.4	8.2	10.6	4.9	6.1	9.4	3.5
- การขนส่ง/เก็บสินค้า	1.5	1.4	1.6	1.6	1.6	1.6	1.7	12.0	-7.2	13.4	9.0	14.0	4.4	4.5
- อื่น ๆ	7.6	7.9	7.9	7.9	7.8	7.8	8.2	-2.2	4.2	-0.6	-0.8	1.5	0.4	4.0
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.6	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	-23.2	-30.7	-3.2	0.01	3.17	8.8	-12.3
อัตราว่างงาน (%)	1.53	1.05	1.01	1.07	1.02	0.88	0.88							
3. กำลังแรงงานรอฤดูกาล	0.3	0.2	0.2	0.2	0.03	0.1	0.3	-28.8	-21.8	4.0	26.9	-21.9	-22.4	43.5
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอกชน)	43.8	44.3	44.0	46.6	47.4	47.3	44.0	2.4	1.2	-0.7	-0.1	2.7	1.0	-0.1
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (รวม)	40.8	41.4	41.0	42.8	43.3	42.8	40.8	2.0	1.4	-0.9	0.3	2.0	0.5	-0.6
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.	1.0	0.8	0.8	0.6	0.2	0.5	1.0	-14.9	-20.1	5.8	8.5	-34.1	19.6	28.7
- ต้องการการทำงานเพิ่ม	0.1	0.1	0.04	0.04	0.02	0.04	0.1	-55.0	-42.0	-23.2	-5.1	-35.0	-14.2	28.7
- ไม่ต้องการการทำงานเพิ่ม	0.9	0.7	0.8	0.6	0.2	0.5	1.0	-5.2	-17.6	8.1	9.7	-34.1	23.8	28.7
5.2 ผู้ทำงานต่ำระดับ*	0.3	0.2	0.19	0.16	0.19	0.22	0.18	-52.3	-28.6	-16.0	-19.8	15.0	6.0	-7.9
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	25.2	26.1	25.4	28.3	29.0	28.7	25.6	3.4	3.6	-2.7	0.3	4.0	1.2	0.8
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	5.7	6.4	6.2	6.9	6.9	6.7	5.9	-2.6	12.4	-3.6	2.5	3.8	1.5	-5.0
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง**	0.4	0.3	0.3	0.3	0.1	0.1	0.4	-37.9	-26.9	-1.4	20.7	-27.2	-19.7	41.2
อัตราว่างงานแฝง (%)	0.99	0.71	0.70	0.73	0.12	0.28	0.99							

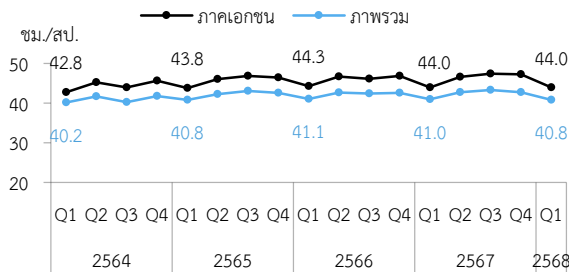
หมายเหตุ : * ผู้ทำงานต่ำระดับ คือ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

** ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์ และต้องการการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) และผู้รอฤดูกาล

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

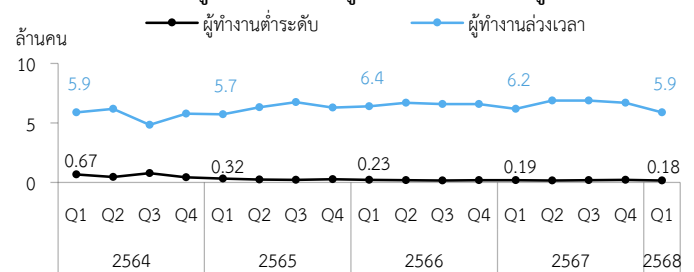
ชั่วโมงการทำงานของแรงงานลดลง โดยชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในภาพรวมและของภาคเอกชนในไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 อยู่ที่ 40.8 และ 44.0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 0.6 และ 0.1 ตามลำดับ ขณะเดียวกัน ผู้ทำงานล่วงเวลาที่มีชั่วโมงการทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป ลดลงร้อยละ 5.0 ขณะที่ผู้ทำงานต่ำระดับ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้าที่ร้อยละ 7.9

แผนภาพ 1 ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 2 จำนวนผู้เสมือนว่างงาน ผู้ทำงานต่ำระดับ และผู้ทำงานล่วงเวลา

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ยของภาคเอกชนเพิ่มขึ้น โดยอยู่ที่ 14,273 บาทต่อคนต่อเดือน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 ร้อยละ 3.5 เช่นเดียวกับค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงานในระบบอยู่ที่ 15,565 บาทต่อคนต่อเดือน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 3.4 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าจ้างเฉลี่ยในภาพรวมจะอยู่ที่ 16,246 บาทต่อคนต่อเดือน โดยลดลงเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.8

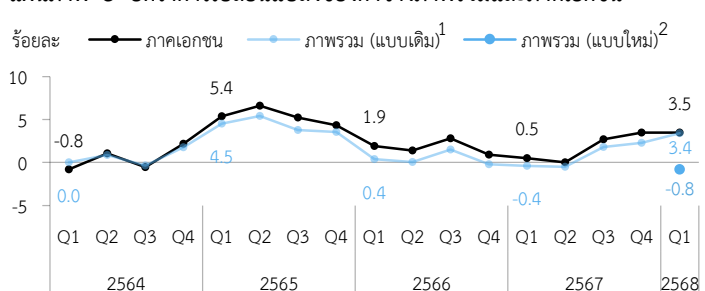
ตาราง 2 ค่าจ้างเฉลี่ยและค่าจ้างที่แท้จริง ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568

	ค่าจ้างเฉลี่ย (บาท/คน/เดือน)	ค่าจ้างที่แท้จริง (บาท/คน/เดือน)
ภาพรวม	16,246	16,071
- ลูกจ้างรัฐบาล	20,560	20,338
- ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	27,056	26,764
- ภาคเอกชน	14,273	14,119
- ผู้ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	17,288	17,101
- การรวมกลุ่ม	8,833	8,738

หมายเหตุ : การจัดเก็บข้อมูลค่าจ้างตั้งแต่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 มีการเก็บข้อมูลของกลุ่มแรงงานอิสระ ได้แก่ ผู้ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง และการรวมกลุ่ม

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพ 3 อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างภาพรวมและภาคเอกชน

หมายเหตุ : ¹ อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างในภาพรวม (แบบเดิม) คำนวณจากค่าจ้างของลูกจ้างรัฐบาล ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ และลูกจ้างเอกชน

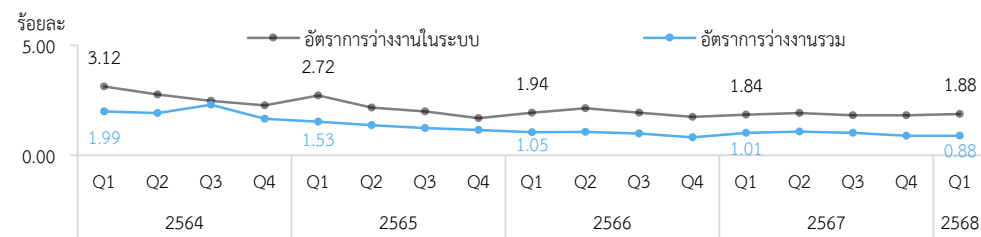
² อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างในภาพรวม (แบบใหม่) คำนวณจากค่าจ้างที่มีการปรับการจัดเก็บข้อมูลตั้งแต่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 ที่เพิ่มเติมผู้ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง และการรวมกลุ่ม

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จำนวนผู้ว่างงานลดลง โดยไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 มีผู้ว่างงานประมาณ 3.6 แสนคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 0.88 ลดลงร้อยละ 12.3 จากไตรมาสหนึ่งของปี 2567 ที่มีจำนวน 4.1 แสนคน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงานที่ร้อยละ 1.01 โดยผู้ว่างงานลดลงจากกลุ่มที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า โดยเฉพาะกลุ่มที่เคยทำงานมาก่อน ขณะที่กลุ่มที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษายังคงมีอัตราการว่างงานสูงที่สุดที่ร้อยละ 1.84 นอกจากนี้ ผู้ว่างงานระยะยาวยังคงลดลงที่ร้อยละ 14.3 หรือมีจำนวน 6.8 หมื่นคน ซึ่งร้อยละ 69.8 อยู่ในช่วงอายุ 20 - 29 ปี และเมื่อพิจารณาประสบการณ์การทำงานพบว่า ร้อยละ 74.3 ของผู้ว่างงานระยะยาวไม่เคยทำงานมาก่อน โดยผู้ว่างงานกลุ่มนี้ระบุสาเหตุเนื่องจากหางานไม่ได้ ทั้งนี้ แม้ว่าผู้ว่างงานจะลดลงแต่ผู้เสมือนว่างงาน¹ กลับเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้ากว่าร้อยละ 14.6 หรือมีจำนวน 4.3 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม สำหรับอัตราการว่างงานในระบบ อยู่ที่ร้อยละ 1.88 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนที่อยู่ร้อยละ 1.84 โดยมีผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานทั้งสิ้น 2.3 แสนคน

¹ ผู้ที่ทำงาน 0 - 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในภาคเกษตรกรรม และผู้ที่ทำงาน 0 - 24 ชั่วโมง/สัปดาห์ นอกภาคเกษตรกรรม

แผนภาพ 4 อัตราการว่างงานรวมและอัตราการว่างงานในระบบ

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 3 จำนวนผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อนและไม่เคยทำงานมาก่อน จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษา	เคยทำงานมาก่อน (พันคน)		ไม่เคยทำงานมาก่อน (พันคน)	
	Q1/67	Q1/68	Q1/67	Q1/68
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	42.8	34.5	20.7	21.6
มัธยมต้น	44.0	34.3	36.2	21.6
มัธยมปลาย (สายสามัญ)	50.9	28.2	31.4	33.2
อาชีวศึกษา	14.2	17.3	6.5	3.4
วิชาชีพชั้นสูง	13.9	16.0	16.6	15.8
อุดมศึกษา	40.3	34.8	90.2	96.8
รวม	206.1	165.2	201.6	192.5

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 4 จำนวนผู้ว่างงานระยะยาว จำแนกตามกลุ่มอายุ ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568

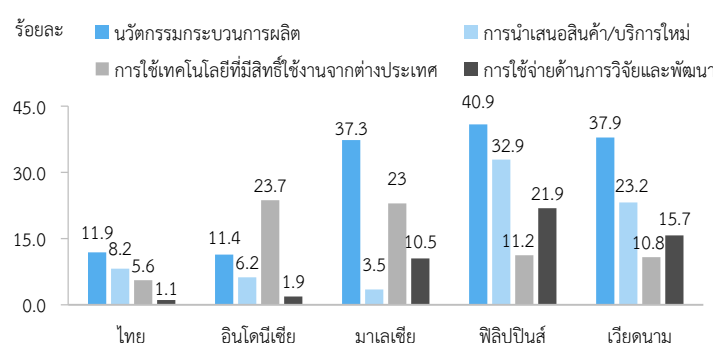
กลุ่มอายุ	จำนวน (คน)	อัตราการว่างงานระยะยาว (ร้อยละ)
15 - 19 ปี	3,703	0.75
20 - 24 ปี	30,052	0.94
25 - 29 ปี	17,559	0.38
30 - 34 ปี	7,746	0.17
35 - 39 ปี	3,278	0.08
40 - 49 ปี	4,664	0.05
50 - 59 ปี	1,130	0.01
60 ปีขึ้นไป	97	0.00

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประเด็นด้านแรงงานที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่

1. การประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ SMEs โดยข้อมูลจากรายงาน Thailand Economic Monitor February 2025 ของธนาคารโลก² พบว่า ธุรกิจในประเทศไทยมีการใช้นวัตกรรมในกิจกรรมต่าง ๆ ในสัดส่วนที่น้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีการนำมาใช้ในกระบวนการผลิตเพียงร้อยละ 11.9 น้อยกว่าประเทศฟิลิปปินส์ เวียดนาม และมาเลเซีย ที่มีสัดส่วนถึงร้อยละ 40.9 37.9 และ 37.3 ตามลำดับ อีกทั้งยังมีการลงทุนเพื่อการพัฒนาที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ และอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ในปี 2567 ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กมีการจดทะเบียนเลิกกิจการไปเกือบ 2.4 หมื่นแห่ง และมีโรงงานเลิกกิจการไปกว่า 1,234 โรงงาน โดยเป็นโรงงานขนาดกลางและขนาดเล็กเป็นหลัก³ กระทั่งกับแรงงานกว่า 3.5 หมื่นคน ซึ่งโรงงานที่เลิกกิจการส่วนใหญ่เป็นโรงงานในภาคการผลิตที่มีปัญหาด้านความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ SMEs ไทยสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อเพิ่มโอกาสในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการยกระดับกระบวนการผลิต ลดต้นทุน และรักษาความสามารถในการแข่งขันในตลาดที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว โดยปัจจุบัน SMEs รองรับแรงงานไว้กว่า 12.9 ล้านคน⁴ ซึ่งหากสามารถรักษาความสามารถในการแข่งขันไว้ได้ จะส่งผลดีต่อสถานะการจ้างงานและรายได้ของแรงงานด้วย

แผนภาพ 5 สัดส่วนของธุรกิจที่มีการดำเนินกิจกรรมด้านนวัตกรรม จำแนกตามกิจกรรมและประเทศ

ที่มา : World Bank, Thailand Economic Monitor February 2025.

² World Bank, 2025, Thailand Economic Monitor February 2025, Unleashing Growth: Innovation, SMEs and Startups.

³ ธุรกิจขนาดเล็ก มีการจ้างงานแรงงานไม่เกิน 50 คน และมีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 20 ล้านบาท ธุรกิจขนาดกลาง จ้างแรงงาน 50 - 200 คน และมีทุนจดทะเบียน 20 - 200 ล้านบาท และธุรกิจขนาดใหญ่ จ้างแรงงาน 200 คนขึ้นไป และมีทุนจดทะเบียน 200 ล้านบาทขึ้นไป โดยในจำนวนโรงงานที่ปิดตัว มีมูลค่าเงินลงทุนเฉลี่ยอยู่ที่ 38.8 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอยู่ในกลุ่มขนาดกลางและขนาดเล็ก

⁴ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2568. SME Hot Alert “ผลกระทบจากการขึ้นค่าแรงงาน 400 บาท ต่อ SME ไทย”

2. **การสร้างหลักประกันกรณีถูกเลิกจ้างให้แก่แรงงาน** พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยตามอายุงานให้แก่ลูกจ้างเมื่อมีการเลิกจ้างโดยที่ลูกจ้างไม่ได้กระทำความผิด ซึ่งหากนายจ้างไม่จ่ายเงินชดเชยให้แก่ลูกจ้าง ลูกจ้างสามารถยื่นเรื่องต่อกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เพื่อขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างได้ ทั้งนี้ สถานการณ์ในช่วงที่ผ่านมา พบว่า มีลูกจ้างจำนวนมากถูกเลิกจ้างและไม่ได้รับค่าชดเชยตามที่ควรจะเป็น โดยในหลายกรณี พบว่า สถานประกอบการที่เลิกกิจการเป็นสถานประกอบการต่างชาติ ซึ่งยากต่อการติดตามให้มาจ่ายค่าชดเชยให้กับลูกจ้างตามกฎหมาย ส่งผลให้ในช่วงปี 2563 – 2567 มีลูกจ้างที่ต้องมาขอรับเงินสงเคราะห์กรณีนายจ้างไม่จ่ายค่าชดเชยจากกองทุนฯ กว่า 21,663 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40 ของลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างในช่วงเวลาเดียวกัน⁵ ขณะที่เงินชดเชยจากกองทุนฯ มีเพดานที่จำกัด⁶ และไม่เป็นไปตามสิทธิที่แรงงานพึงได้รับตามกฎหมาย จึงควรมีการศึกษาและกำหนดมาตรการที่ชัดเจนที่จะทำให้แรงงานที่ถูกเลิกจ้างดังกล่าวได้รับการชดเชย โดยอาจใช้กลไกการมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือการจัดตั้งเป็นกองทุน เช่นในประเทศฝรั่งเศส ที่มีกองทุน⁷ ที่นายจ้างต้องสมทบเข้ามาตามกฎหมาย เพื่อคุ้มครองพนักงานในกรณีที่บริษัทล้มละลาย ซึ่งจะจ่ายเงินต่าง ๆ ให้แก่ลูกจ้าง อาทิ ค่าชดเชย ค่าจ้างค้างจ่าย รวมถึงค่าเลิกจ้าง โดยกองทุนนี้บริหารโดยหน่วยงานกึ่งเอกชน

3. **เด็กจบใหม่อาจเสี่ยงต่อการตกงาน** โดยผลการสำรวจผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคลในสหรัฐอเมริกา ของ Hult International Business School ร่วมกับ Workplace Intelligence⁸ พบว่า ผู้บริหารกว่าร้อยละ 89 มีแนวโน้มที่จะเสี่ยงการจ้างงานบัณฑิตจบใหม่ ซึ่งมากกว่าครึ่งมองว่าเด็กจบใหม่ยังขาดประสบการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง (ร้อยละ 60) ไม่มีทักษะที่เหมาะสม (ร้อยละ 51) ขาดทักษะการทำงานเป็นทีม (ร้อยละ 55) และยังมีมารยาททางธุรกิจที่ไม่ดีนัก (ร้อยละ 50) โดยเลือกที่จะจ้างฟรีแลนซ์หรือพนักงานที่เกษียณไปแล้วทดแทนหรือปล่อยให้ตำแหน่งว่าง สอดคล้องกับมุมมองของผู้ประกอบการไทย จากข้อมูลการวิเคราะห์ประกาศรับสมัครงานออนไลน์ของ TDRI ที่พบว่า มีตำแหน่งงานที่เปิดรับสมัครเพียงร้อยละ 22.3 ที่ไม่ต้องการประสบการณ์ทำงานจากผู้สมัคร สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการมีทักษะและความเข้าใจในการทำงานจริง⁹ สอดคล้องกับอัตราการว่างงานในแรงงานกลุ่มอายุน้อยและแรงงานที่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังนั้น เพื่อให้มีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน แรงงานจบใหม่จึงควรเตรียมความพร้อมตนเองให้เหมาะสม ทั้งในด้านทักษะที่จำเป็นต่อสายงานและทัศนคติต่อโลกการทำงาน ขณะที่ภาคการศึกษาต้องเร่งปรับการเรียนการสอนให้ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด รวมถึงส่งเสริมการฝึกงานเพื่อสร้างประสบการณ์ทำงานจริงให้แก่นักศึกษา

⁵ กิริยา กุลกลการ. 2568. เอกสารประกอบการสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นแนวทางในการจัดให้มีหลักประกันการจ่ายค่าชดเชยแก่ลูกจ้างกรณีนายจ้างเลิกจ้าง.

⁶ กรณีที่นายจ้างไม่จ่ายค่าชดเชยให้ตามกฎหมาย จะจ่ายในอัตราดังนี้ 1) สำหรับลูกจ้างที่ทำงานติดต่อกันครบ 120 วัน แต่ไม่ครบ 6 ปี จ่ายชดเชยที่ 30 เท่าของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันที่ลูกจ้างพึงได้รับตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และ 2) สำหรับลูกจ้างที่ทำงานติดต่อกันครบ 6 ปีขึ้นไป จ่ายชดเชยที่ 60 เท่า ของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันที่ลูกจ้างพึงได้รับ

⁷ Association pour la gestion du régime de garantie des créances des salaires

⁸ Hult International Business School. 2025. Survey: Traditional Degrees Hinder Graduates at Work.

⁹ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2568. บทความเรื่อง โอกาสและความหวังของ “เด็กจบใหม่” ในตลาดแรงงาน.

หนี้สินครัวเรือน

ไตรมาสที่ 2 ปี 2567 หนี้ครัวเรือนขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง เช่นเดียวกับคุณภาพสินเชื่อครัวเรือนที่ลดลง ทั้งนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ คนไทยมีพฤติกรรมการบริโภคแบบติดหรู ซึ่งอาจนำไปสู่การก่อหนี้เกินตัวได้ง่าย และการผลักดันให้สหกรณ์เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครดิตบูโร

สถานการณ์หนี้สินครัวเรือน ในไตรมาสที่ 2 ปี 2567 หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่ารวม 16.42 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 0.2 ชะลอตัวลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่หกติดต่อกัน จากความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อ โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ปล่อยสินเชื่อลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP ปรับลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 88.4 จากร้อยละ 88.9 ในไตรมาสก่อนหน้า

ตาราง 5 หนี้สินครัวเรือน

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2562	2563	2564	2565				2566				2567			
				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	14.20	14.76	15.32	15.40	15.52	15.70	15.92	15.99	16.11	16.22	16.39	16.37	16.36	16.36	16.42
% YoY	4.9	3.9	3.8	3.6	3.4	4.2	3.9	3.8	3.8	3.3	3.0	2.4	1.6	0.8	0.2
% QoQ (ปรับฤดูกาล)	N.A.	N.A.	N.A.	1.1	0.8	1.2	0.7	1.0	0.9	0.7	0.4	0.4	0.02	0.0	-0.2
สัดส่วนต่อ GDP (%)	84.1	94.2	94.6	93.8	92.8	91.7	91.6	90.7	90.8	90.8	91.3	90.7	89.7	88.9	88.4

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

ตาราง 6 มูลค่า สัดส่วน และอัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	มูลค่า Q4/67 (ล้านล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	2565				2566				2567			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน	16.4	100.0	3.6	3.4	4.2	3.9	3.8	3.8	3.3	3.0	2.4	1.6	0.8	0.2
เพื่อซื้อสิ่งทราหิมทรัพย์	5.7	34.5	5.0	4.8	5.3	5.2	5.0	4.8	4.5	4.0	3.5	3.0	2.5	2.3
เพื่อยานยนต์	1.6	9.9	0.6	0.3	1.3	-0.3	-0.3	1.0	0.2	-0.7	-2.4	-5.8	-7.9	-9.6
เพื่อการประกอบธุรกิจ	2.9	17.7	4.8	3.5	3.4	2.3	1.1	0.8	0.7	0.9	1.0	0.1	0.0	-0.3
เพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น	4.7	28.3	3.5	3.9	5.5	5.3	5.9	6.0	5.5	5.6	5.0	4.4	3.6	2.6
- สินเชื่อส่วนบุคคล	3.3	20.1	1.7	1.0	2.1	2.1	2.8	3.3	3.2	4.1	4.3	4.5	4.6	3.9
- สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ ¹	0.9	5.3	12.7	14.4	17.7	18.4	18.5	17.9	15.4	13.0	10.4	7.3	4.0	1.4
- สินเชื่อบัตรเครดิต	0.5	3.0	2.8	9.2	12.2	8.4	9.0	5.5	4.9	3.5	0.6	-1.1	-3.4	-3.4
สินเชื่ออื่น ๆ ²	1.6	9.6	1.4	0.9	2.4	3.7	3.7	3.5	1.9	0.3	-0.3	0.1	-1.3	-2.2

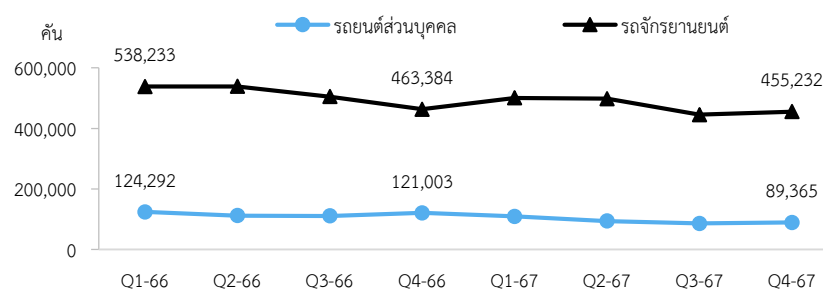
หมายเหตุ : ¹ สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ คือ สินเชื่อที่ผู้ให้บริการต้องมาขอใบอนุญาตกับ ธปท. โดยเป็นสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีหลักประกันหรือไม่มีหลักประกันที่ให้แก่บุคคลธรรมดา ไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ และไม่มั่ววัตถุประสงค์นำไปใช้ในการประกอบธุรกิจ อาทิ สินเชื่อจำนำทะเบียนรถ สินเชื่อบัตรเครดิตเงินสด

² สินเชื่ออื่น ๆ ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อซื้อหลักทรัพย์ สินเชื่อเพื่อการศึกษา และสินเชื่อที่ไม่สามารถจำแนกวัตถุประสงค์ได้

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

เมื่อพิจารณาหนี้สินครัวเรือนจำแนกตามวัตถุประสงค์การก่อหนี้ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2567 พบว่า สินเชื่อที่ขยายตัวชะลอลง ได้แก่ สินเชื่อเพื่อซื้อสิ่งทราหิมทรัพย์ ขยายตัวร้อยละ 2.3 จากร้อยละ 2.5 ในไตรมาสก่อนตามกำลังซื้อที่ลดลง เช่นเดียวกับสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 3.9 และ 1.4 จากเดิมที่ไตรมาสก่อนขยายตัวร้อยละ 4.6 และ 4.0 ตามลำดับ ขณะที่ประเภทสินเชื่อที่หดตัว ได้แก่ สินเชื่อยานยนต์หดตัวร้อยละ 9.6 ตามยอดขายรถยนต์ส่วนบุคคลและรถจักรยานยนต์ที่ลดลง สินเชื่อบัตรเครดิตหดตัวร้อยละ 3.4 และสินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจหดตัวร้อยละ 0.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

แผนภาพ 6 ยอดขายรถยนต์ส่วนบุคคลและรถจักรยานยนต์

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

คุณภาพสินเชื่อของครัวเรือนลดลง โดยในไตรมาสสี่ ปี 2567 จากข้อมูลบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด พบว่า มูลค่าสินเชื่อส่วนบุคคลที่ค้างชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs) มีมูลค่า 1.22 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 16.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.94 ของสินเชื่อรวม เพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 4 ติดต่อกัน โดยสัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวมในสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ และสินเชื่ออื่น ๆ โดยเฉพาะสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพ และสินเชื่อเช่าซื้ออื่นที่ไม่ใช่รถยนต์ที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 27.25 และ 22.02 สำหรับสินเชื่อที่มีสัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวมลดลง ได้แก่ สินเชื่อที่อยู่อาศัย บัตรเครดิต และการเกษตร ขณะที่สินเชื่อส่วนบุคคลมีสัดส่วนคงที่ที่ร้อยละ 10.77 สำหรับด้านสินเชื่อค้างชำระระหว่าง 30 – 90 วัน (SMLs) มีมูลค่า 5.68 แสนล้านบาท ลดลงร้อยละ 6.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเป็นการลดลง 2 ไตรมาสติดต่อกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายประเภทสินเชื่อ พบว่า SMLs ของสินเชื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ มีสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมและมูลค่าขยายตัวมากขึ้น สะท้อนแนวโน้มที่อาจมีหนี้เสียเพิ่มจึง อาจต้องส่งเสริมให้ลูกหนี้โดยเฉพาะในกลุ่มดังกล่าวปรับโครงสร้างหนี้ผ่านโครงการค้ำจุนเราช่วยที่มีการดำเนินการอยู่

ตาราง 7 อัตราการขยายตัว แหล่งที่มาของการขยายตัว และสัดส่วนต่อสินเชื่อรวม ของสินเชื่อที่ผิดนัดชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs) รายวัตถุประสงค์

ประเภทสินเชื่อ	สัดส่วน Q4/67 (ร้อยละ)	แหล่งที่มาของการขยายตัวของ NPLs	อัตราการขยายตัวของ NPLs (ร้อยละ)								สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)							
			2566				2567				2566				2567			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
รวม NPLs	100.0	16.4	-0.2	-7.3	-4.0	6.6	14.9	12.2	14.1	16.4	7.18	7.66	7.73	7.65	8.01	8.48	8.78	8.94
ที่อยู่อาศัย	17.23	5.0	-4.9	-9.4	-1.7	7.0	18.2	23.2	28.0	29.1	3.50	3.64	3.68	3.61	3.98	4.34	4.58	4.54
เช่าซื้อรถยนต์	22.02	3.5	16.6	17.7	20.9	28.0	32.0	29.7	22.8	15.9	6.94	7.48	7.93	8.81	9.30	10.03	10.33	11.09
บัตรเครดิต	5.83	0.8	-22.3	-13.1	-9.6	11.9	14.6	21.5	18.8	13.0	10.35	10.33	10.66	10.46	11.50	12.29	12.58	11.88
ส่วนบุคคล	24.79	2.3	-0.5	0.1	0.9	12.0	11.9	7.7	8.6	9.2	9.31	9.94	10.10	9.99	10.14	10.44	10.77	10.77
เพื่อการเกษตร	4.43	-0.6	6.0	-44.7	-43.2	-39.9	-28.9	-33.9	-34.1	-14.2	6.55	8.07	7.64	5.56	5.08	6.12	5.90	5.47
เพื่อการพาณิชย์	6.47	1.3	-35.8	-38.0	-11.8	-8.7	13.4	9.7	20.1	19.3	9.04	9.91	9.73	10.17	10.87	11.55	12.20	12.67
อื่น ๆ	19.23	4.2	18.7	8.8	-5.8	3.0	13.5	5.9	12.5	21.9	22.57	21.86	20.98	19.02	19.25	19.27	19.79	20.54

ที่มา : บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

ตาราง 8 อัตราการขยายตัว แหล่งที่มาของการขยายตัว และสัดส่วนต่อสินเชื่อรวม ของสินเชื่อที่ผิดนัดชำระระหว่าง 30 - 90 วัน (SMLs) รายวัตถุประสงค์

ประเภทสินเชื่อ	สัดส่วน Q4/67 (ร้อยละ)	แหล่งที่มาของการขยายตัวของ SMLs	อัตราการขยายตัวของ SMLs (ร้อยละ)								สัดส่วน SMLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)							
			2566				2567				2566				2567			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
รวม SMLs	100.0	-6.9	17.9	23.3	21.4	17.8	7.3	5.0	-2.6	-6.9	4.53	3.53	3.64	4.46	4.72	3.66	3.52	4.17
ที่อยู่อาศัย	32.0	0.6	31.7	31.1	37.2	31.1	15.0	11.7	4.9	2.1	3.37	2.63	2.77	3.57	3.73	2.84	2.82	3.55
เช่าซื้อรถยนต์	33.5	-3.0	26.9	20.6	17.5	7.6	7.1	2.8	-5.6	-8.7	7.34	7.83	8.16	7.96	7.98	8.32	8.17	7.90
บัตรเครดิต	1.8	0.1	-8.2	2.7	6.5	3.0	32.4	31.3	6.2	3.6	1.65	1.63	1.74	1.67	2.12	2.09	1.84	1.74
ส่วนบุคคล	20.7	-4.5	40.1	27.3	17.7	24.1	5.9	-1.4	-8.0	-18.9	6.16	3.37	3.33	5.58	6.34	3.24	3.01	4.46
เพื่อการเกษตร	0.1	-0.1	-84.2	-75.1	37.7	-11.0	-72.5	214.7	92.5	-39.1	0.69	0.03	0.11	0.12	0.21	0.11	0.24	0.08
เพื่อการพาณิชย์	7.7	0.5	11.0	6.1	12.2	5.4	-2.9	12.8	3.6	8.2	6.82	3.34	3.62	6.08	7.03	4.01	3.93	6.87
อื่น ๆ	4.3	-0.6	-10.9	26.4	8.3	22.5	-0.6	-10.0	-14.4	-12.6	-10.9	2.49	2.19	2.62	2.56	1.86	1.57	2.03

ที่มา : บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

สำหรับประเด็นหนี้สินครัวเรือนที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. **คนไทยมีพฤติกรรมการบริโภคแบบติดหรู** ซึ่งอาจนำไปสู่การก่อหนี้เกินตัวได้ง่าย จากงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดล ในปี 2567¹⁰ พบว่า คนไทย 1 ใน 3 นิยมใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าหรู (Luxury) และบริการระดับพรีเมียม อาทิ อาหารเครื่องดื่ม บัตรคอนเสิร์ต บริการเสริมความงาม ของสะสม เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และการยอมรับจากสังคม ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการก่อหนี้เกินตัว โดยสาเหตุมาจากความต้องการได้รับการยอมรับและได้แสดงสถานะทางสังคม โดยเพศชายมีความต้องการโดดเด่นที่มากกว่าเพศหญิง ซึ่งสินค้าที่นิยมซื้อแบบติดหรู ได้แก่ อุปกรณ์เทคโนโลยี ขณะที่เพศหญิงนิยมซื้อสินค้ากลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม โดยกว่าร้อยละ 50 มีเงินออมสำหรับยามฉุกเฉินน้อยกว่า 6 เดือน ทำให้มีแนวโน้มเข้าสู่วงจรหนี้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยหรือเหตุการณ์ไม่คาดฝัน สะท้อนปัญหาการขาดความรู้ และการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสม

2. **การผลักดันให้สหกรณ์เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครดิตบูโร** จากข้อมูลของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในปี 2567 พบว่า สหกรณ์ทุกประเภทมีการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกมูลค่า 1.3 ล้านล้านบาท แต่สหกรณ์ที่เป็นสมาชิกเครดิตบูโรยังมีจำนวนน้อย ทำให้การแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือนทำได้ยาก นอกจากนี้ จากข้อมูลของเครดิตบูโรในไตรมาสสาม ปี 2567 พบว่า หนี้เสียของลูกหนี้สหกรณ์มีการขยายตัวสูงที่สุดเมื่อเทียบกับลูกหนี้ประเภทอื่น โดยสมาชิกส่วนใหญ่ของสหกรณ์ประกอบอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือกลุ่มเกษตรกร ที่มีความเสี่ยงก่อหนี้ซ้ำซ้อนหากไม่มีวินัยทางการเงินที่ดี โดยกรณีการเข้าร่วมเครดิตบูโรของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูประจำบวรศรีจันทร์ พบว่า สามารถปรับพฤติกรรมทางการเงิน ผ่านการให้คำปรึกษา การประเมินข้อมูลเครดิต และประสานข้อมูลกับสถาบันทางการเงินอื่น เพื่อให้สมาชิกสามารถเข้าถึงสินเชื่อที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองได้ การเชื่อมโยงข้อมูลกับเครดิตบูโรจึงเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สามารถช่วยให้ประชาชนสามารถหลุดจากปัญหาหนี้สิน รวมถึงเพิ่มโอกาสการเข้าถึงสินเชื่อที่เป็นธรรม ดังนั้น ภาครัฐควรผลักดันเชิงนโยบายให้สหกรณ์เข้าร่วมเป็นสมาชิกกับเครดิตบูโร เพื่อให้สามารถบริหารจัดการหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินของประชาชนในระยะยาว

¹⁰ งานวิจัยหัวข้อ “Unstoppable Luxumer” เจาะอินไซด์ หยุตไม่ได้ใจมันลักซ์ โดยสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 1,013 คน

สุขภาพและการเจ็บป่วย

ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังในไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ นอกจากนี้ ยังต้องเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่มีจำนวนผู้ป่วยมากขึ้น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะโรคซิฟิลิส และโรคเอชไอวี (HIV) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และการแพร่ระบาดของโรคไข้ดำแดงในเด็ก รวมทั้งการสัมผัสหรือทานเนื้อวัวดิบอาจติดเชื้อแอนแทรกซ์

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2567 ร้อยละ 64.1 หรือเพิ่มจาก 259,672 ราย เป็น 426,286 ราย โดยโรคที่มีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ และโรคปอดอักเสบ ทั้งนี้ ผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่มีจำนวนสูงสุด 267,952 ราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนถึง 2.2 เท่า และระบาดต่อเนื่องมาตั้งแต่ไตรมาสสี่ ปี 2567 โดยพบการระบาดเป็นกลุ่มในสถานที่ที่คนอยู่รวมกันจำนวนมาก อาทิ โรงเรียน และศูนย์เด็กเล็ก ซึ่งผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กเล็กอายุ 1 - 4 ปี และกลุ่มวัยรุ่นอายุ 10 - 14 ปี ซึ่งพบผู้ป่วยมากในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาเป็นภาคเหนือ และกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ยังพบผู้ป่วยโรคปอดอักเสบเพิ่มขึ้นร้อยละ 43.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยพบผู้ป่วยได้ทุกช่วงอายุ แต่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษในผู้ป่วยกลุ่มเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และผู้สูงอายุที่อายุมากกว่า 65 ปี ขึ้นไป จะมีโอกาสเกิดความเสี่ยงของโรคได้มากกว่า เนื่องจากมีภูมิคุ้มกันน้อย ทำให้เกิดการติดเชื้อได้ง่าย

ตาราง 9 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (ราย)

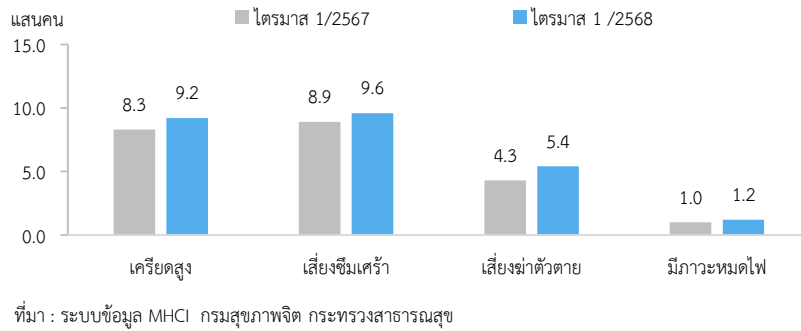
โรค	2567				2568	%YOY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/2568
ปอดอักเสบ	96,395	75,975	115,246	110,585	138,418	43.5
ไข้เลือดออก	24,131	17,702	42,328	19,440	7,236	-70.1
มือ เท้า ปาก	15,957	7,847	49,610	16,380	10,684	-33.1
ไข้หวัดใหญ่	121,074	99,895	220,228	209,734	267,952	121.3
บิด	485	373	533	432	506	3.1
หัด	543	136	504	685	389	-35.9
ฉีหนู	767	732	1,348	1,340	782	1.9
ใช้สมองอักเสบ	316	216	242	193	312	-1.2
อหิวาตกโรค	2	0	0	2	1	-
ใช้กาฬหลังแอ่น	2	2	3	4	2	-
พิษสุนัขบ้า	0	1	2	1	4	-
รวม	259,672	202,879	430,044	385,795	426,286	64.1
อัตราต่อประชากรแสนคน	393.1	307.2	650.8	543.1	645.2	

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2568

ที่มา : รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์ด้านสุขภาพจิตของคนไทย จากข้อมูลการประเมินสุขภาพจิตของคนไทย (Mental Health Check In: MHCI) ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 ซึ่งมีผู้เข้ารับการประเมินจำนวน 4.6 แสนคน พบสัดส่วนผู้ที่เสี่ยงซึมเศร้าสูงสุดที่ร้อยละ 9.6 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนที่มีสัดส่วนร้อยละ 8.9 ขณะที่ผู้ที่มีความเครียดสูงมีสัดส่วนร้อยละ 9.2 และเสี่ยงฆ่าตัวตายร้อยละ 5.4

แผนภาพ 7 สุขภาพจิตของคนไทย ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568

สำหรับประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ

1. การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่มีผู้ป่วยจำนวนมากขึ้น โดยโรค COVID-19 ในปัจจุบันเป็นสายพันธุ์ JN.1 ซึ่งเป็นสายพันธุ์ย่อยของโอไมครอน มีลักษณะเชื้อไม่รุนแรงแต่สามารถแพร่เชื้อได้รวดเร็วมาก จากข้อมูลของกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 26 พฤษภาคม 2568 พบผู้ป่วยสะสม 187,038 ราย และเสียชีวิต 46 ราย ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุ 30 - 39 ปี และผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่ร้อยละ 80 เป็นกลุ่ม 608 (ผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัว) โดยปัจจุบันกรมควบคุมโรคได้ออกประกาศเฝ้าระวัง เนื่องจากอาจมีการระบาดสูงในช่วงฤดูฝน อีกทั้งเป็นช่วงเด็กเปิดเทอม เมื่ออยู่รวมกันจำนวนมากทำให้มีโอกาสพบการระบาดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงควรหมั่นดูแลสุขภาพตัวเอง และควรให้ความสำคัญกับการป้องกันโรค ขณะที่ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงผู้มีโรคประจำตัว ผู้หญิงตั้งครรภ์ และผู้ที่มีอาการรุนแรง แนะนำให้ไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลเพื่อรับยาต้านโควิด และการดูแลรักษาที่เหมาะสม

2. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะโรคซิฟิลิส และโรคเอดส์ (HIV) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ข้อมูลจากกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค พบผู้ป่วยโรคซิฟิลิสมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 9,101 ราย ในปี 2562 เป็น 27,686 ราย ในปี 2567 หรือเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนอายุ 15 - 24 ปี ซึ่งมีจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจาก 3,767 ราย ในปี 2562 เป็น 14,627 ราย ในปี 2567 ขณะที่ในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2568 พบผู้ป่วยแล้วกว่า 12,429 ราย เช่นเดียวกับการติดเชื้อโรคเอดส์ (HIV) ที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญ โดยในปี 2567 พบผู้ติดเชื้อสะสมอยู่ที่ 580,000 ราย และคาดว่าในปี 2568 จะมีผู้ติดเชื้อรายใหม่จำนวน 8,862 ราย ซึ่งผู้ป่วยโรคซิฟิลิส และเอดส์ (HIV) ส่วนใหญ่จะพบมากในเยาวชนอายุ 15 - 24 ปี โดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ชลบุรี และนครราชสีมา โดยปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของการติดเชื้อ คือ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สวมถุงยางอนามัย และการใช้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มเด็กและเยาวชนประจำปี 2567 (ระหว่างวันที่ 1 - 31 มกราคม 2567) ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ที่พบว่า เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้นอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 12 - 16 ปี และไม่ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกถึงร้อยละ 24.0 ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการป้องกันโรค ดังนี้ 1) การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์อย่างถูกวิธี 2) การไม่เปลี่ยนคู่นอนบ่อยครั้ง 3) การตรวจร่างกายและตรวจเลือดก่อนแต่งงานหรือมีบุตร 4) การหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดทุกชนิด โดยเฉพาะการใช้เข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่น และ 5) การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างรอบด้านแก่เด็กและเยาวชน ทั้งนี้ ผู้ที่ติดเชื้อ HIV สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติ หากได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องและเคร่งครัด จะสามารถชะลอการพัฒนากลายเป็นโรคเอดส์ (AIDS)

ตาราง 10 จำนวนผู้ป่วยโรคซิฟิลิส แบ่งตามกลุ่มอายุ ปี 2562 - 2568 (ราย)

ปี	จำนวนรวม	กลุ่มอายุ กลุ่ม 1 - 14 ปี	กลุ่มอายุ 15 - 24 ปี	กลุ่มอายุ 25 - 34 ปี	กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี	กลุ่มอายุ 45 - 65 ปีขึ้นไป
2562	9,101	671	3,767	2,230	1,064	1,369
2563	11,341	776	4,758	2,778	1,400	1,629
2564	10,275	826	4,819	2,148	1,209	1,273
2565	14,008	958	5,568	3,827	1,708	1,947
2566	19,980	1,511	8,228	4,683	3,779	1,779
2567	27,686	1,779	14,627	6,105	3,346	1,829
2568 (1 ม.ค. - 30 พ.ค.)	12,429	649	6,872	2,624	1,157	1,127

ที่มา : ระบบรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 11 การคาดการณ์สถานการณ์เอชไอวี (HIV) ในประเทศไทย ปี 2565 - 2568 (ราย)

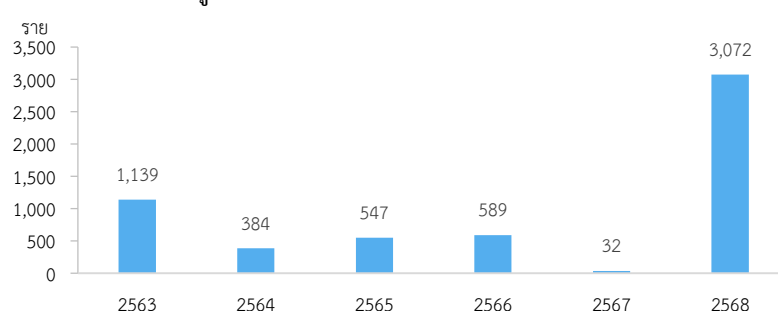
ปี	ผู้ติดเชื้อยังมีชีวิตอยู่ประมาณ	ผู้ติดเชื้อรายใหม่ประมาณ	ผู้เสียชีวิตจากโรคเอดส์ประมาณ
2565	560,000	9,200	11,000
2566	576,397	9,230	12,072
2567	580,000	9,100	12,000
2568*	568,565	8,862	10,217

หมายเหตุ : *เป็นข้อมูลคาดการณ์

ที่มา : กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

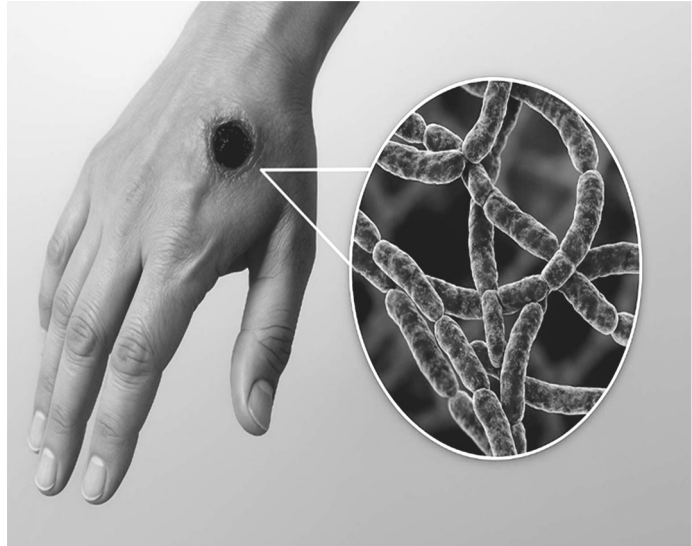
3. การเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคใช้ตำแดงในเด็ก โรคใช้ตำแดงไม่ใช่โรคอุบัติใหม่ แต่เป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียที่พบได้บ่อยในเด็กช่วงอายุ 5 - 15 ปี ในปี 2568 โรคใช้ตำแดงเริ่มมีการระบาดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมที่ผ่านมา จากข้อมูลของกรมควบคุมโรค ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 30 เมษายน 2568 พบผู้ป่วยจำนวน 3,072 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ที่มีผู้ป่วย 32 ราย หรือเพิ่มขึ้นถึง 96 เท่า และสูงสุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กอายุ 5 - 9 ปี ซึ่งพบผู้ป่วยสูงสุดในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ รองลงมาเป็นกรุงเทพมหานคร และเชียงใหม่ ลักษณะอาการของโรค ประกอบด้วย มีไข้สูงฉับพลัน หนาวสั่น ปวดศีรษะ เจ็บคอ ลิ้นบวมแดง และมีผื่นแดงขึ้นตามตัว โดยโรคนี้สามารถติดต่อได้ผ่านทางไอ จาม และจากการสัมผัสสารคัดหลั่ง ซึ่งกลุ่มที่ต้องระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ เด็กในวัยเรียน เมื่ออยู่รวมกันจำนวนมาก ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการป้องกันโรค โดย 1) ดูแลสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ พักผ่อนให้เพียงพอ 2) หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย 3) สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาเมื่อมีความจำเป็นต้องใกล้ชิดผู้ป่วย 4) ไม่ใช้สิ่งของร่วมกับผู้ป่วย 5) ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ 6) หากพบเด็กป่วยควรแยกออกจากเด็กปกติ พร้อมทั้งให้หยุดเรียนทันที และ 7) หากพบผู้ป่วยหลายคนควรแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใกล้บ้าน สำหรับวิธีการรักษาโรคใช้ตำแดงทำได้ด้วยการใช้ยาปฏิชีวนะ โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่จะหายเป็นปกติภายใน 7 - 10 วัน หลังได้รับยาปฏิชีวนะ โดยต้องรับประทานยาให้ครบตามแพทย์สั่ง เพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน อาทิ ไตอักเสบ และใช้รุมาทิก

แผนภาพ 8 จำนวนผู้ป่วยโรคใช้ตำแดง ปี 2563 - 2568

ที่มา : DDS รายงานสถานการณ์โรค กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

4. **การสัมผัสหรือทานเนื้อวัวดิบอาจติดเชื้อแอนแทรกซ์ (Anthrax)** จากข้อมูลของกรมควบคุมโรค ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน – 6 พฤษภาคม 2568 พบผู้ป่วยด้วยโรคแอนแทรกซ์ 4 ราย และพบผู้เสียชีวิต 1 ราย ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร เป็นเพศชาย อายุ 53 ปี ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งจากการสอบสวนโรค พบว่ามีปัจจัยเสี่ยงมาจากการชำแหละโคในงานบุญผ้าป่าและนำเนื้อโคที่ชำแหละไปแจกจ่ายรับประทานกันภายในหมู่บ้าน โดยมีผู้สัมผัสจำนวน 636 คน ซึ่งโรคแอนแทรกซ์เป็นโรคติดต่อร้ายแรงจากสัตว์สู่คนที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียที่สามารถแพร่เชื้อสู่คนได้โดยตรง การติดเชื้อในคนส่วนใหญ่เกิดจากการสัมผัสโดยตรงกับสัตว์ที่ติดเชื้อ หลังได้รับเชื้อประมาณ 1 - 5 วัน ผู้ป่วยจะมีอาการไข้ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้องรุนแรง มีแผลคล้ายบุหรี่จี้ หายใจขัด หายใจลำบาก หากมีอาการรุนแรงมีโอกาสเสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 80 สำหรับการป้องกันโรคที่สำคัญของประชาชนทั่วไป คือ การทานเนื้อสัตว์ที่ผ่านการปรุงสุก เนื่องจากปัจจุบันพบพฤติกรรม การบริโภคอาหารดิบเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก ขณะที่ผู้สัมผัสสัตว์โดยเฉพาะโค กระบือ แพะ แกะ ต้องล้างมือและทำความสะอาดร่างกาย รวมทั้งหากพบสัตว์ป่วยตายผิดปกติให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และหากมีอาการผิดปกติให้รีบพบแพทย์ทันที

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ทั้งนี้ ยังมีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ คือ คนไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้นมาก และการเพิ่มขึ้นของผู้สูบบุหรี่เป็นประจำและนักสูบหน้าใหม่ที่มีอายุน้อยลง

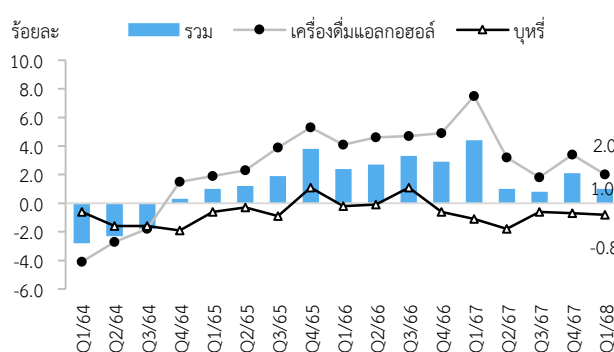
ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ในภาพรวมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.0 โดยการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.0 และการบริโภคบุหรี่ยลดลง ร้อยละ 0.8

สำหรับประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ คือ

1. 5 จังหวัดคนดื่มหนักและถี่ เสี่ยงต่อการเป็นโรคต่าง ๆ จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2567 พบว่า คนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.2 ของประชากรทั้งหมด หรือมีจำนวน 20.9 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 28.0 หรือมีจำนวน 16 ล้านคน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก¹¹ และบ่อยครั้ง (3 - 4 วันต่อสัปดาห์) เป็นรายจังหวัด พบว่า 5 จังหวัดแรกที่มีสัดส่วนผู้ที่ดื่มหนักและบ่อยครั้งสูงสุด ได้แก่ บุรีรัมย์ ราชบุรี ตาก อ่างทอง และอุดรธานี โดยมียอดสูงมากกว่าร้อยละ 12 ซึ่งการศึกษาของ American Heart Association¹² พบว่า การดื่มแอลกอฮอล์ที่หนักและมีความถี่ไม่น้อยกว่า 3 วันต่อสัปดาห์ มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นของโรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ และโรคหลอดเลือดสมอง อีกทั้งยังเชื่อมโยงกับพฤติกรรมเสี่ยงอื่น เช่น การขับรถในขณะมึนเมา และความรุนแรงในครอบครัว

2. การเพิ่มขึ้นของผู้สูบบุหรี่เป็นประจำ แม้ว่าจำนวนผู้ที่สูบบุหรี่¹³ ของไทยจะมีแนวโน้มลดลง แต่ข้อมูลล่าสุดจากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของคนไทย ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2567 พบว่า ภาพรวมประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป มีการสูบบุหรี่เป็นประจำ จำนวน 9.77 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีจำนวน 9.42 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยเพศหญิงมีการสูบบุหรี่เป็นประจำ 0.32 ล้านคน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาอายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก พบว่า เพศชายเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกอายุ 18.4 ปี ขณะที่

แผนภาพ 9 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ มูลค่าที่แท้จริง รายไตรมาส

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

¹¹ เกณฑ์การพิจารณาดื่มหนักหรือดื่มมากแบ่งออกเป็น 1) สุราขาว/เซียงซุน/ยาตองเหล้า/สุราสี 5 เป็ก หรือ ¼ ขวดใหญ่ หรือ ½ ขวดกลาง 2) สุราสีหรือกลั่นที่ผสมแล้ว 8 แก้วที่ผสมแล้ว 3) เบียร์ 4 กระป๋อง หรือ 2 ขวดใหญ่ 4) ไวน์/แชมเปญ 1 ขวดใหญ่ หรือ 4 แก้วไวน์ 5) น้ำผลไม้ผสมแอลกอฮอล์/ไวน์คูลเลอร์ 4.5 ขวดหรือกระป๋อง และ 6) เหล้าหมัก (กระแช่/สาโท/สุราพื้นเมือง) 1 ขวดใหญ่หรือ 2 แก้วครึ่ง

¹² Effects of Repeated Binge Drinking on Blood Pressure Levels and Other Cardiovascular Health Metrics in Young Adults: National Health and Nutrition Examination Survey, 2011-2014

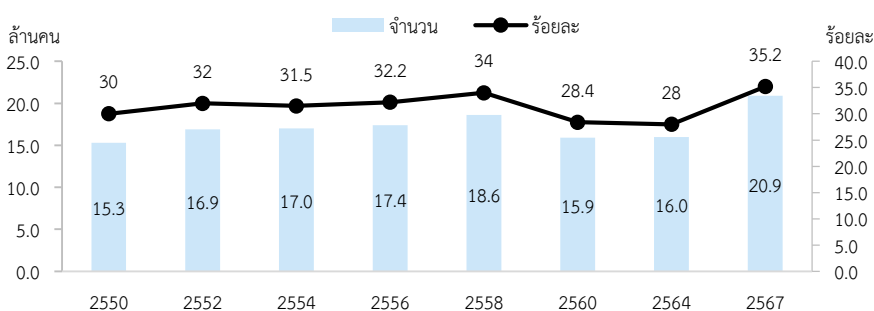
¹³ ผู้ที่สูบบุหรี่ตามนิยามของการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของคนไทย ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ แบ่งเป็นผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำและผู้ที่สูบบุหรี่นาน ๆ ครั้ง

เพศหญิงเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกอายุ 20.5 ปี ลดลงจากการสำรวจในปี 2560 ที่เพศชายเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกอายุ 19.1 ปี และเพศหญิงเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกอายุ 23.3 ปี ซึ่งเป็นเรื่องน่ากังวลที่นักสูบหน้าใหม่มีอายุน้อยลง ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าผลของการสูบบุหรี่เป็นประจำเป็นสาเหตุของโรคไม่ติดต่อ อาทิ โรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคปอด โรคทางเดินหายใจ อีกทั้งยังมีข้อมูลทางวิชาการที่พบว่าการสูบบุหรี่ไฟฟ้าซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จะทำให้เกิดโรคปอดทะลุ ซึ่งเป็นภาวะที่อากาศรั่วออกจากปอดเข้าสู่ช่องเยื่อหุ้มปอด ทำให้หายใจลำบาก และอาจส่งผลถึงขั้นหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน ทั้งยังส่งผลเสียต่อสุขภาพของคนรอบข้างที่ได้รับควันบุหรี่ไม่ต่างกัน

สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในปี 2567

การดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงปี 2550 – 2567 จำนวนผู้ดื่มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 15.3 ล้านคน (ร้อยละ 30.0) ในปี 2550 เป็น 20.9 ล้านคน (ร้อยละ 35.2) ในปี 2567 ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ดื่มสม่ำเสมอ 8.3 ล้านคน (ร้อยละ 14.0) และเป็นผู้ที่ดื่มนาน ๆ ครั้ง 12.6 ล้านคน (ร้อยละ 21.2) และเพศชายมีอัตราการดื่มฯ สูงกว่าเพศหญิงถึง 3.3 เท่า (ร้อยละ 55.7 และ 16.7 ตามลำดับ) โดยชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ เบียร์ (ร้อยละ 58.3) รองลงมาคือ สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน/ยาตองเหล้า/เหล้าบ๊วย/วอดก้า/เหล้าจีน (ร้อยละ 24.2) และสุราสีและสุราแดง (ร้อยละ 14.5) ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้ (ร้อยละ 2.0) ไวน์องุ่น/ไวน์ผลไม้/แชมเปญ (ร้อยละ 0.8) และน้อยที่สุด คือ สุราแช่พื้นบ้าน (สาโท อุ กระแช่ ฯลฯ) และโซจู (ร้อยละ 0.1)

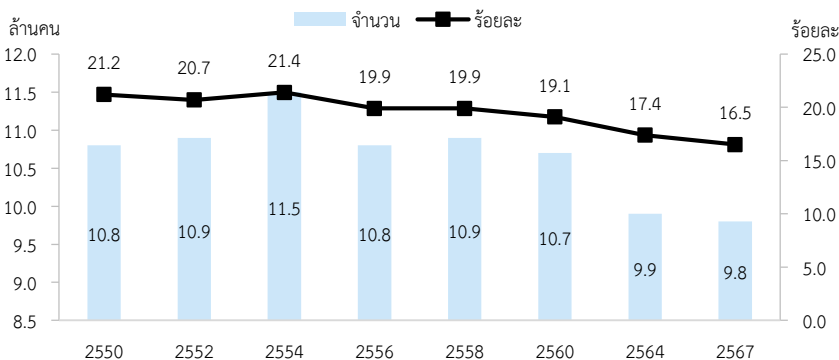
แผนภาพ 10 จำนวนและสัดส่วนของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

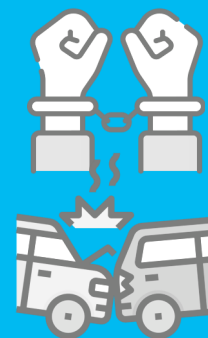
สำหรับการสูบบุหรี่ของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงปี 2550 – 2567 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2550 มีผู้สูบบุหรี่ 10.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.2 และลดลงเหลือ 9.8 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 ในปี 2567 ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่สูบบุหรี่ทุกวันร้อยละ 13.7 และเป็นผู้ที่สูบบุหรี่แต่ไม่ทุกวัน ร้อยละ 2.8 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า มีจำนวนผู้ชายสูบบุหรี่ 9.5 ล้านคน (ร้อยละ 33.5) ขณะที่ผู้หญิงมีจำนวน 0.3 ล้านคน (ร้อยละ 1.0) เมื่อพิจารณาประเภทของบุหรี่ที่สูบ จากผลการสำรวจ ปี 2567 พบว่า ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 16.5 นิยมใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานมากที่สุด (ร้อยละ 12.6) รองลงมา คือ บุหรี่มวนเอง (ร้อยละ 8.8) บุหรี่ไฟฟ้า (ร้อยละ 1.5) และเป็นบุหรี่ประเภทอื่น ๆ เช่น ยาสูบที่สูบผ่านน้ำ (ร้อยละ 0.2) ตามลำดับ

แผนภาพ 11 จำนวนและสัดส่วนของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 คดีอาญารวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 จากการเพิ่มขึ้นของคดียาเสพติด และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ขณะที่คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ลดลง ในส่วนการรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนนพบผู้ประสบภัยสะสมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2 โดยประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ เด็กเสี่ยงจมน้ำเสียชีวิต ความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อถูกหลอกลวงทางออนไลน์สูง และการเตรียมพร้อมของระบบแจ้งเตือนภัยพิบัติ

คดีอาญาในไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 มีการรับแจ้งทั้งหมดจำนวน 114,142 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2567 ร้อยละ 1.2 โดยเป็นการรับแจ้งคดียาเสพติดจำนวน 90,302 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินจำนวน 19,013 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9 ขณะที่คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ มีจำนวน 4,827 คดี ลดลงร้อยละ 6.8

ตาราง 12 คดีอาญาจำแนกตามคดีประเภทยาเสพติด ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และชีวิต ร่างกาย และเพศ รายไตรมาส ปี 2566 - 2568

ประเภท	ปี 2566				ปี 2567				2568
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
อาญารวม (คดี)	104,031	89,167	90,659	101,800	112,816	113,528	121,522	119,997	114,142
%YoY	2.3	-17.4	-13.2	-9.8	8.4	27.3	34.0	17.9	1.2
ยาเสพติด (คดี)	84,551	70,069	69,204	79,590	90,011	91,207	95,594	96,302	90,302
%YoY	-2.2	-24.0	-20.6	-16.6	6.5	30.2	38.1	21.0	0.3
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (คดี)	14,839	14,308	16,854	17,526	17,624	17,313	20,698	18,736	19,013
%YoY	28.5	19.1	25.7	30.1	18.8	21.0	22.8	6.9	7.9
ชีวิต ร่างกาย และเพศ (คดี)	4641	4790	4601	4684	5,181	5,008	5,230	4,959	4,827
%YoY	25.5	29.6	20.4	18.5	11.6	4.6	13.7	5.9	-6.8

ที่มา : ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2568)

ด้านการรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนน จากข้อมูลของศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 มีการรับแจ้งอุบัติเหตุผู้ประสบภัยสะสมรวมจำนวน 224,615 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2567 โดยเป็นผู้บาดเจ็บสะสมจำนวน 221,269 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 ผู้ทพพลภาพสะสมจำนวน 45 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.4 ขณะที่ผู้เสียชีวิตสะสมจำนวน 3,301 ราย ลดลงร้อยละ 11.9 โดยประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด คือ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 91.3 รองลงมาเป็นรถยนต์ ร้อยละ 8.7 และเมื่อจำแนกตามช่วงอายุของผู้ประสบภัยส่วนใหญ่ร้อยละ 30.5 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 36 – 60 ปี

ตาราง 13 การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางถนนสะสม จำแนกตามผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต และผู้ทพพลภาพ รายไตรมาส ปี 2566 - 2568

ประเภท	ปี 2566				ปี 2567				2568
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
ผู้ประสบภัยรวมสะสม (ราย)	208,616	200,054	196,850	217,308	224,113	203,842	212,613	228,559	224,615
%YoY	-7.4	-11.4	-20.1	-11.1	7.4	1.9	8.0	4.6	0.2
ผู้บาดเจ็บ (ราย)	204,777	196,459	193,668	213,601	220,326	200,352	209,426	224,685	221,269
%YoY	-7.6	-11.6	-20.2	-11.1	7.6	2.0	8.1	4.7	0.4
ผู้เสียชีวิต (ราย)	3,782	3,549	3,133	3,658	3,748	3,448	3,128	3,840	3,301
%YoY	7.7	-0.6	-14.2	-14.6	-1.0	-2.9	-0.3	2.3	-11.9
ผู้ทพพลภาพ (ราย)	57	46	49	49	39	42	59	34	45
%YoY	119.2	43.8	-7.5	-21.0	-33.3	-8.7	20.4	-32.7	15.4

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) (ข้อมูล ณ วันที่ 2 เมษายน 2568)

ทั้งนี้ ประเด็นความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่

1. **การเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็ก** ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก (WHO)¹⁴ ระบุว่า ในแต่ละปีทั่วโลกมีคนจมน้ำเสียชีวิตเฉลี่ยปีละ 236,000 ราย ซึ่งในจำนวนนี้ 1 ใน 4 เป็นเด็กอายุระหว่าง 1 - 14 ปี โดยสำหรับประเทศไทย ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2567) พบเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตจากการจมน้ำทั้งหมด 6,055 ราย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 33.8 ของเด็กที่จมน้ำในช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคม (เฉลี่ยวันละ 2.3 ราย) อีกทั้ง เมื่อพิจารณาข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข ในปี 2567 ยังพบว่า แหล่งน้ำที่เกิดเหตุสูงสุด คือ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (บ่อขุด/สระน้ำ/คลอง/แม่น้ำ) อยู่ที่ร้อยละ 72.0 โดยสาเหตุการเสียชีวิตเกิดจากการเล่นน้ำมากที่สุดร้อยละ 72.3 ซึ่งมีปัจจัยเสี่ยง คือ การขาดการดูแลและระมัดระวัง และขาดการรู้เท่าทันภัยที่อาจเกิดขึ้นจากแหล่งน้ำ โดยขณะเกิดเหตุมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 55.0) เป็นการเล่นน้ำกับเด็กวัยเดียวกัน และเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.3) ไม่สวมเสื้อชูชีพ ซึ่งภายหลังการจมน้ำเด็กส่วนใหญ่เสียชีวิตทันทีถึงร้อยละ 65.1 นอกจากนี้ ฤดูฝนยังเป็นอีกช่วงที่มีความเสี่ยงต่อการจมน้ำสูงเช่นกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมขัง หรือบริเวณแหล่งน้ำเปิดที่ไม่มีรั้วกั้นหรือป้ายเตือนอันตราย อาทิ คลอง หนองน้ำ ร่องระบายน้ำ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งประชาสัมพันธ์การระมัดระวังแก่เด็กและผู้ปกครอง พร้อมทั้งการติดตั้งรั้วกั้น ป้ายเตือน และอุปกรณ์ความปลอดภัยในแหล่งน้ำที่มีความเสี่ยงสูงร่วมด้วย

2. **คนไทยยังคงเสี่ยงตกเป็นเหยื่อถูกหลอกลวงทางออนไลน์สูง** โดยปี 2567 ข้อมูลจากรายงาน Whoscall¹⁵ พบสายโทรศัพท์และข้อความ SMS หลอกลวงจำนวนถึง 168 ล้านครั้ง เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 112 จาก 79.2 ล้านครั้ง ในปี 2566 สูงสุดในรอบ 5 ปี โดยเป็นข้อความ SMS หลอกลวงจำนวนถึง 130 ล้านครั้ง เพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 123 จาก 58 ล้านครั้ง ในปี 2566 และการโทรศัพท์หลอกลวงจำนวน 38 ล้านครั้ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 85 จาก 20.8 ล้านครั้ง ในปี 2566 ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากลุ่มมิจฉาชีพยังคงใช้การส่งข้อความ เป็นช่องทางหลักในการหลอกลวง ซึ่งส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 40 เป็นการกระทำโดยแนบลิงก์ฟิชซิง (Phishing web)¹⁶ ที่มักมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการแอบอ้างหน่วยงานรัฐ ส่งข้อความชวนเชื่อ อาทิ การชำระค่าผ่านทางด่วนอัตโนมัติ มาตรการลดค่าไฟ โครงการดิจิทัลวอลเล็ต การกู้เงินผิดกฎหมาย การหลอกให้ลงทุน และอีกกว่าร้อยละ 30 เป็นลิงก์โฆษณาพนันออนไลน์ผิดกฎหมาย ดังนั้น ประชาชนจึงควรใช้ความระมัดระวังในการกดลิงก์ การกดยอมรับคำขอที่น่าสงสัย และสังเกตที่อยู่เว็บไซต์ (URL) อย่างละเอียด รวมทั้งการกรอกข้อมูลธุรกรรมการเงินบนออนไลน์

แผนภาพ 12 การหลอกลวงผ่านข้อความ sms ที่แนบลิงก์ฟิชซิง

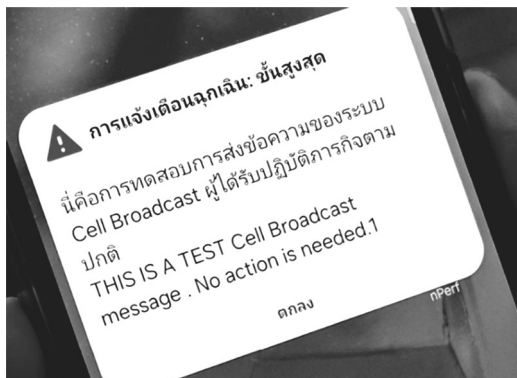
3. **การเตรียมพร้อมของระบบการแจ้งเตือนภัยพิบัติ** ในช่วงที่ผ่านมาไทยต้องเผชิญกับภัยพิบัติทางธรรมชาติหลายรูปแบบ การเตรียมพร้อมและการรับมือจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อประโยชน์ในการอพยพหลบภัยและลดโอกาสการสูญเสีย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปัจจุบันจะมีการแจ้งเตือนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่งผ่านแอปพลิเคชัน อาทิ THAI DISASTER ALERT / DPM Alert / WMSC / EarthquakeTMD แต่เมื่อเหตุภัยพิบัติเกิดขึ้นกลับไม่สามารถแจ้งเตือนประชาชนได้ทันที เช่น กรณีแผ่นดินไหวในปี 2568 ที่เกิดขึ้น ณ ประเทศเมียนมา

¹⁴ World Health Organization (WHO), World Drowning Prevention Day 2024.

¹⁵ ข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม - ธันวาคม ปี 2567

¹⁶ Phishing web คือ การปลอมแปลงหน้าเว็บไซต์จริง โดยเป็นลิงก์ปลอมที่แนบมากับข้อความหรืออีเมล เพื่อหวังให้ผู้ใช้งานเกิดความสับสน กรอกข้อมูลส่วนบุคคล หรือทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ บนเว็บไซต์ปลอม โดยข้อมูลที่ผู้ใช้งานกรอกบนหน้าเว็บปลอมเหล่านี้ จะถูกดักข้อมูลและบันทึกไว้เพื่อใช้ในการปลอมแปลงและเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต

ซึ่งส่งผลกระทบต่อมายังไทย สร้างความตื่นตระหนกและก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการแจ้งเตือนภัยพิบัติ ปัจจุบันไทยอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาการแจ้งเตือนสาธารณะภัย ให้เป็นระบบ Cell Broadcast (CBS)¹⁷ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่สามารถกระจายการแจ้งเตือนไปยังโทรศัพท์ทุกเครื่อง ในพื้นที่ได้จำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว และทำงานได้แม้สัญญาณอินเทอร์เน็ตหรือเครือข่ายมีปัญหา ซึ่งมี ประสิทธิภาพมากกว่าแอปพลิเคชันหรือข้อความ SMS¹⁸ อย่างไรก็ตาม ภายหลังทดสอบระบบ¹⁹ ยังพบข้อจำกัด

ด้านระบบปฏิบัติการโทรศัพท์ที่ไม่สามารถเข้ากับสัญญาณ CBS ได้ เนื่องจากโทรศัพท์ต้องมีระบบปฏิบัติการ Android เวอร์ชัน 11 ขึ้นไป หรือระบบปฏิบัติการ iOS เวอร์ชัน 18 ขึ้นไปเท่านั้น จึงจะสามารถ รับสัญญาณ CBS ได้ ขณะที่ผู้ใช้บริการเครือข่าย 2G และ 3G จะได้รับข้อความแจ้งเตือนผ่านระบบ SMS แทน ดังนั้น หน่วยงาน ที่รับผิดชอบต้องเร่งผลักดันการพัฒนาและขยายระบบ CBS ให้ครอบคลุมต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังอาจพัฒนาแนวทางเสริม เช่น การแจ้งเตือนผ่านวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชน กลุ่มเปราะบางได้รับข้อมูลแจ้งเตือนภัยอย่างทั่วถึงอีกด้วย

การเกิดอุบัติเหตุทางถนน ช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี 2568

สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี 2568 ข้อมูลจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พบสถิติ การเกิดอุบัติเหตุสะสมรวมทั้งสิ้นจำนวน 1,538 ครั้ง (ระหว่างวันที่ 11 – 17 เมษายน 2568) ลดลงจากช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี 2567 ร้อยละ 24.8 จำแนกเป็นผู้เสียชีวิตจำนวน 253 ราย ลดลงร้อยละ 11.9 (เฉลี่ยวันละ 36 คน หรือชั่วโมงละ 1.5 คน) ผู้บาดเจ็บ (Admit) จำนวน 1,495 ราย ลดลงร้อยละ 27.4 ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด คือ ช่วงเวลา 15.01 – 18.00 น. โดยช่วงอายุของผู้ประสบภัยส่วนใหญ่ร้อยละ 19.2 เป็นกลุ่ม วัยแรงงานอายุระหว่าง 20 – 29 ปี ทั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุดเกิดจากการขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ร้อยละ 41.7 รองลงมา คือ การดื่มแล้วขับ ร้อยละ 23.9 และการขับรถตัดหน้ากระชั้นชิด ร้อยละ 19.4 ซึ่งประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ รถจักรยานยนต์ (ร้อยละ 83.3) รถปิกอัพ/กระบะ (ร้อยละ 7.4) และรถเก๋ง (ร้อยละ 3.9) เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเสี่ยง จะพบว่า ผู้ประสบเหตุไม่มีการใช้อุปกรณ์ นิรภัยสูงถึงร้อยละ 68.9 จำแนกเป็นการไม่สวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 63.3 และการไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ร้อยละ 5.5 โดยจังหวัดที่เกิดอุบัติเหตุสะสม และผู้บาดเจ็บ (Admit) สูงสุดอยู่ที่พัทลุง จำนวน 19 ราย และ 61 ราย ตามลำดับ และมีผู้เสียชีวิตสูงสุดอยู่ที่กรุงเทพมหานคร 19 ราย ขณะที่ จังหวัดที่ไม่มีผู้เสียชีวิต (ตายเป็นศูนย์) ได้แก่ นครนายก พิจิตร ภูเก็ต ระนอง สตูล และสิงห์บุรี

อย่างไรก็ตาม แม้สถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนจะมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงต้องให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังและป้องกันอุบัติเหตุ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากจำนวนผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บยังอยู่ในระดับสูง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายจราจร ควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความเสียหายจากพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย อาทิ การขับรถเร็ว การดื่มแล้วขับ และการไม่สวม หมวกนิรภัย อีกทั้ง ควรส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยบนท้องถนน เพื่อให้อุบัติเหตุลดลงได้อย่างยั่งยืน

¹⁷ ระบบ Cell Broadcast เป็นการส่งข้อความแบบ "หนึ่งต่อหลาย" (one-to-many) โดยส่งไปยังผู้รับทุกคนที่อยู่ในพื้นที่ครอบคลุมของเสาสัญญาณ โดยไม่ต้องระบุหมายเลขโทรศัพท์ของผู้รับ ซึ่งเป็นการกระจายสัญญาณทั่วไปในพื้นที่นั้น

¹⁸ ระบบข้อความสั้น (SMS) เป็นการส่งข้อความแบบ "หนึ่งต่อหนึ่ง" (one-to-one) หรือ "หนึ่งต่อกลุ่ม" โดยต้องระบุหมายเลขโทรศัพท์ของผู้รับแต่ละคน

¹⁹ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ดำเนินการทดสอบใช้ระบบแจ้งเตือนภัย ฉุกเฉิน Cell Broadcast Center (CBC) ร่วมกับ 3 บริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ได้แก่ บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด บริษัท โทรู มูฟ เอช ยูนิเวอร์แซล คอมมิวนิเคชั่น จำกัด และบริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2568

การคุ้มครองผู้บริโภค

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 การร้องเรียนผ่าน สคบ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.2 ขณะที่การร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. ลดลงร้อยละ 4.8 อย่างไรก็ตาม ยังต้องติดตามประเด็นการใช้ภาพ AI เพื่อการโฆษณาสินค้า ปัญหาเพจที่ฟักปลอมระบาดบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ตลอดจนประเด็นค่าบริการของโรงพยาบาลเอกชนที่แพงเกินจริง

การรับเรื่องร้องเรียนสินค้าและบริการในไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 ของ สคบ. มีจำนวน 8,052 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 39.2 โดยด้านที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุด คือ ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง รองลงมาเป็นด้านฉลาก ด้านโฆษณา และด้านสัญญา ตามลำดับ²⁰ ทั้งนี้ ประเภทสินค้าและบริการที่ได้รับร้องเรียนสูงสุด อาทิ สินค้าออนไลน์ 3,468 เรื่อง ส่วนใหญ่มาจากการขอคืนสินค้าและการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากร้านค้า รองลงมาเป็นสินค้ากลุ่มรถยนต์ 539 เรื่อง โดยการร้องเรียนส่วนมากเป็นเรื่องการชำรุด

ตาราง 14 การรับเรื่องร้องเรียนรายไตรมาส (เรื่อง)

เรื่องร้องเรียน	2566					2567					2568	
	Q1	Q2	Q3	Q4	รวม	Q1	Q2	Q3	Q4	รวม	Q1	YoY
สคบ.	12,631	7,504	6,305	5,724	32,164	5,786	5,517	6,894	7,211	25,408	8,052	39.2
ด้านโฆษณา	477	561	455	431	3,634	807	397	742	648	2,594	788	-2.4
ด้านสัญญา	741	513	588	536	1,924	467	420	686	599	2,172	625	33.8
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	793	508	474	646	2,378	609	600	711	873	2,793	1,418	132.8
ด้านฉลาก	8,146	5,592	4,428	3,641	2,421	584	533	886	857	2,860	911	56.0
เรื่องอื่น ๆ	2,474	330	360	470	21,807	3,319	3,567	3,869	4,234	14,989	4,310	29.9
สำนักงาน กสทช.	474	371	297	451	1,593	414	340	310	395	1,459	394	-4.8
โทรศัพท์เคลื่อนที่	318	236	161	298	1,013	335	228	215	308	1,086	303	-9.6
อินเทอร์เน็ต	149	132	131	144	556	74	108	91	84	357	89	20.3
สถานีวิทยุคมนาคม/เสาสัญญาณ	3	2	2	7	14	5	4	2	2	13	1	-80.0
โทรศัพท์ประจำที่	4	1	3	2	10	0	0	2	1	3	1	N/A
รวม	13,105	7,875	6,602	6,175	33,757	6,200	5,857	7,204	7,606	26,867	8,446	36.2

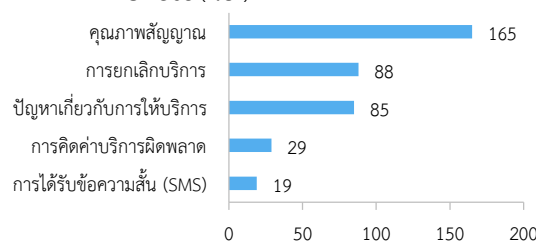
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

แผนภาพ 13 สินค้าและบริการที่มีการร้องเรียนสูงสุดในไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 (เรื่อง)

ที่มา : สคบ.

แผนภาพ 14 ประเด็นร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมในไตรมาสหนึ่ง ปี 2568 (เรื่อง)

ที่มา : สำนักงาน กสทช.

ขณะที่การร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมของสำนักงาน กสทช. มีการร้องเรียนทั้งสิ้น 394 เรื่อง ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 4.8 โดยด้านที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุดยังคงเป็นด้านโทรศัพท์เคลื่อนที่ 303 เรื่อง รองลงมาเป็นด้านอินเทอร์เน็ต 89 เรื่อง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามลักษณะปัญหา พบว่า ส่วนใหญ่มาจากปัญหาคุณภาพสัญญาณ รองลงมาเป็นการไม่สามารถยกเลิกบริการหรือยกเลิกได้แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

²⁰ ไม่รวมเรื่องอื่น ๆ อาทิ ข้อมูลจากศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ผู้บริโภค สคบ. ส่วนภูมิภาค กองกฎหมายและคดี ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ สคบ.

สำหรับประเด็นที่ต้องติดตามและเฝ้าระวัง ได้แก่

1. การใช้ AI ในการสร้างรูปภาพเพื่อการโฆษณาสินค้าหรือบริการ โดยในปี 2567 องค์กรต่าง ๆ มีการใช้ AI ในการสร้างรูปภาพเพื่อการโฆษณามากถึงร้อยละ 52 เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาถึง 1.4 เท่าตัว (Hootsuite, 2024) อาทิ แอปพลิเคชันเตลิเวอร์มีมีการอนุญาตให้ร้านค้าใช้ภาพ AI โฆษณาแทนภาพเมนูอาหารจริงได้ นอกจากนี้ร้านค้าออนไลน์บางแห่งมีการสร้างภาพโปรโมทโดยใช้บุคคลมีชื่อเสียง/บุคลากรเฉพาะด้านในสาขาต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นการโฆษณาเท็จ/เกินจริง หรือการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนอาจสร้างความสับสนหรือเข้าใจผิดให้แก่ผู้บริโภคได้ ซึ่งกว่าร้อยละ 67 ของผู้บริโภคแยกภาพจริงหรือภาพที่สร้างโดย AI ได้ยาก โดยประมาณร้อยละ 20 ไม่สามารถแยกแยะได้เลย ส่งผลให้ผู้บริโภคกลุ่มดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะตกเป็นเหยื่อฉ้อฉลได้ง่ายขึ้นอีกด้วย จึงอาจจำเป็นต้องมีมาตรการกำกับควบคุมอย่างจริงจัง อาทิ การกำหนดมาตรฐาน/แนวปฏิบัติสำหรับการใช้ AI ในการผลิตสื่อโฆษณา การตรวจสอบและเฝ้าระวังอย่างเข้มงวดควบคู่กับการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

ประเทศจีน : มาตรการสำหรับการระบุเนื้อหาที่สร้างด้วย AI

- ความรับผิดชอบของแพลตฟอร์ม : ผู้ให้บริการข้อมูลออนไลน์ที่มีการให้บริการเนื้อหาที่สร้างโดย AI จะต้องมีการกำกับเนื้อหาทุกชนิดที่สร้างจาก AI
- รูปแบบการติดป้าย : สัญลักษณ์แจ้งเตือนต้องมีความชัดเจน อาทิ การใช้ข้อความบนภาพ เสียงเตือนในไฟล์เสียง หรือโลโก้ในวิดีโอ รวมถึงฝัง metadata เพื่อให้เนื้อหาสามารถตรวจสอบได้แม้ในกรณีที่ถูกดาวน์โหลดหรือส่งต่อ
- บังคับใช้ : ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 เป็นต้นไป

ที่มา : สำนักงานบริหารไซเบอร์สเปซ (CAC)

2. เพจจองที่พักปลอมระบาดบนแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล ประชาชนจึงอาจมีความเสี่ยงที่จะถูกฉ้อฉลหลอกลวง ส่วนหนึ่งสะท้อนได้จากข้อมูลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปี 2568 ที่พบว่า หนึ่งในกลโกงของโจรออนไลน์ในช่วงสงกรานต์ คือ การหลอกลวงที่พัก ซึ่งมักมีการใช้กลยุทธ์การหลอกลวงที่มีความแนบเนียนและน่าเชื่อถือ ส่งผลให้มีประชาชนตกเป็นเหยื่อจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อป้องกันและลดความเสียหาย อาจจำเป็นต้องมีการร่วมมือกับแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียตรวจสอบ/สกัดกั้นเพจปลอม ขณะเดียวกันประชาชนควรเพิ่มความระมัดระวังในการจองที่พักออนไลน์โดยเลือกจองที่พักผ่านช่องทางที่เป็นทางการหรือผู้ให้บริการออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ อาทิ Booking.com Agoda และหลีกเลี่ยงการโอนเงินเข้าบัญชีบุคคลโดยตรง ทั้งนี้ สามารถตรวจสอบได้ที่เว็บไซต์ checkgon.go.th หรือ blacklist seller.com

กลโกงหลอกลวงที่พัก

การสร้างเว็บไซต์หรือเพจที่พักปลอมที่เหมือนของจริง โดยนำข้อมูลภาพถ่าย และคลิปวิดีโอของเพจจริงไปใช้เลียนแบบ ซึ่งบางเพจปลอมมีการกดถูกใจและผู้ติดตามสูงกว่าเพจที่พักจริง

การเสนอโปรโมชั่นที่ราคาถูกเกินจริง ตลอดจนการให้โอนมัดจำล่วงหน้าเพียงครึ่งเดียวเพื่อสร้างความไว้วางใจแล้วปิดช่องทางหรือบล็อกการติดต่อ

การรีวิวที่ดูน่าเชื่อถือ พร้อมการยิงโฆษณาเพื่อเพิ่มการเข้าถึง

การแอบอ้างหลอกลวง OTP เพื่อดูดเงินผ่านบัตรเครดิต

3. ค่าบริการโรงพยาบาลเอกชนที่แพงเกินความเหมาะสมและไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค จากข้อมูลของสภาองค์กรของผู้บริโภค ในปี 2568 พบตัวอย่างราคาเวชภัณฑ์ในโรงพยาบาลเอกชนที่สูงเกินจริง อาทิ ค่าน้ำเกลือขนาด 1,000 มิลลิลิตร ที่ราคาในท้องตลาดอยู่ที่ 45 บาท แต่โรงพยาบาลเอกชนบางแห่งคิดราคาสูงถึง 919 บาท สูงกว่าราคาตลาดถึง 20.4 เท่า ขณะเดียวกัน จากการตรวจสอบราคายาเฉลี่ยบางชนิดของโรงพยาบาลเอกชน ผ่านเว็บไซต์ dmsic.moph.go.th ของกระทรวงพาณิชย์ พบว่า โรงพยาบาลบางแห่งคิดค่ายาฆ่าเชื้อขนาด 250 มิลลิกรัม สูงกว่าราคาเฉลี่ยในท้องตลาดถึง 64.5 เท่า²¹ (ข้อมูล ณ วันที่ 26 มีนาคม 2568) สถานการณ์ข้างต้นสะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายที่ประชาชนต้องแบกรับอย่างไม่เหมาะสม จึงควรมีการทบทวนมาตรการกำกับดูแลค่ารักษาพยาบาลที่แพงเกินจริง ตลอดจนมีการกำหนดกรอบราคากลางที่เป็นธรรม ทั้งนี้ หากผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว สามารถร้องเรียนได้ที่สายด่วนกรมการค้าภายใน 1569 หรือสายด่วนสภาผู้บริโภค 1502

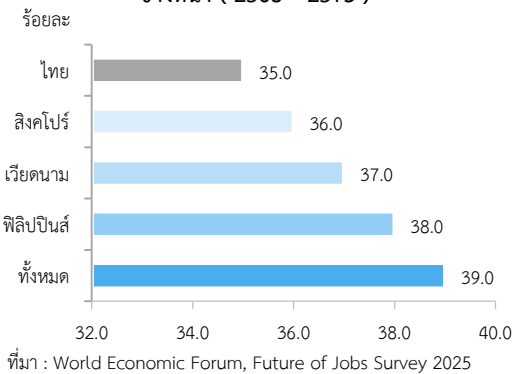
²¹ ราคาเฉลี่ยที่โรงพยาบาลต่าง ๆ ซื้อยาฆ่าเชื้อ (Ciprobay 250 มิลลิกรัม) อยู่ที่ 38.73 บาท

ช่องว่าง Soft Skills ในตลาดแรงงานไทย

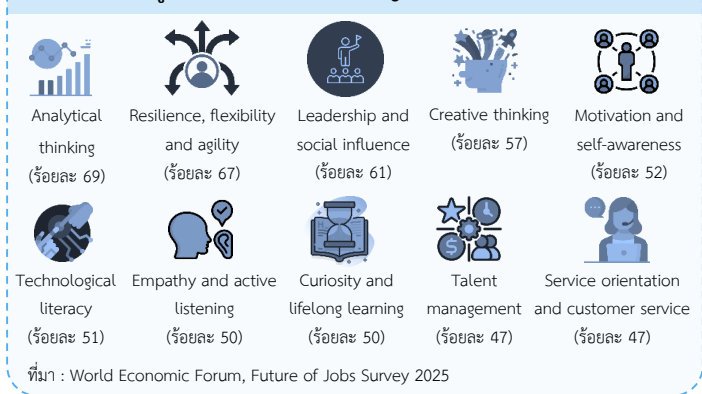
Soft Skills เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มศักยภาพแรงงานไทยในโลกของการทำงานยุคใหม่ ซึ่งต้องพัฒนาควบคู่ไปกับ Hard Skills อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดและปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาระหว่างผู้ประกอบการ แรงงาน และนักศึกษาที่กำลังจะเป็นแรงงานในอนาคต ซึ่งภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคธุรกิจ จะต้องร่วมมือกันเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

Soft Skills เป็นทักษะทางสังคมที่ช่วยเสริมความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ บุคลิกภาพ ทักษะคิด ความคิดสร้างสรรค์ หรือกระบวนการคิดที่จะทำให้บุคคลสามารถสื่อสารกับผู้อื่น และปรับตัวในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ Soft Skills กลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแรงงานในยุคใหม่ที่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับ Hard Skills²² โดยจากผลสำรวจของ Linkedin ในปี 2562 พบว่า กว่าร้อยละ 92 ขององค์กรทั่วโลกให้ความสำคัญกับ Soft Skills เทียบเท่าหรือมากกว่า Hard Skills และอีกกว่าร้อยละ 80 ระบุว่า Soft Skills มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร รวมทั้งจากรายงาน Future of Jobs Report 2025²³ ของ World Economic Forum ยังระบุว่า ร้อยละ 39 ของทักษะที่มีในปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไปภายในปี 2573 ส่งผลให้แรงงานต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แผนภาพ 15 สัดส่วนของทักษะแรงงานที่จะล้าสมัยในอีก 5 ปีข้างหน้า (2568 – 2573)

ทักษะที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญ 10 อันดับแรกในปี 2568

จากข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายของแรงงานยุคใหม่ ที่จำเป็นต้องมีการผสมผสานระหว่าง Hard Skills และ Soft Skills เข้าด้วยกัน เพื่อให้แรงงานสามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของการทำงานที่รวดเร็วและมีความซับซ้อนมากขึ้น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับบริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB) จึงได้ดำเนินการสำรวจ “ช่องว่างของ Soft Skills ระหว่างทักษะสำคัญที่สถานประกอบการต้องการกับทักษะของแรงงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงแรงงานในอนาคต”²⁴ โดยเป็นการสำรวจที่ครอบคลุมทั้งกลุ่มนักศึกษา แรงงาน และตัวแทนผู้ประกอบการ เพื่อนำเสนอถึงสถานการณ์

²² เป็นทักษะเฉพาะที่ใช้กับงานโดยตรง อาทิ ทักษะการเขียนโปรแกรม ทักษะการวิเคราะห์ทางการเงิน ทักษะด้านบัญชี ทักษะด้านกฎหมาย

²³ โดยทำการสำรวจนายจ้างรายใหญ่จำนวน 1,000 รายทั่วโลก ซึ่งเป็นตัวแทนของพนักงาน 14 ล้านคน ครอบคลุม 22 อุตสาหกรรม

²⁴ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3,065 ตัวอย่าง สุ่มจากในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเมืองใหญ่ประจำภูมิภาค ได้แก่ ชลบุรี เชียงใหม่ ขอนแก่น และสงขลา

Soft Skills ของไทย พร้อมวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความต้องการของสถานประกอบการและแรงงาน รวมถึงการพัฒนา Soft Skills

แผนภาพ 16 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มผู้บริหาร/ตัวแทนสถานประกอบการ

ที่มา : โครงการสำรวจและศึกษา เรื่องช่องว่างของ Soft Skills ระหว่างทักษะสำคัญที่สถานประกอบการต้องการฯ โดย สศช. และ SAB

จากผลการสำรวจ พบว่า กลุ่มนักศึกษาและกลุ่มแรงงานต่างให้ความสำคัญกับ Soft Skills เป็นอย่างมาก โดยทั้ง 2 กลุ่มค่อนข้างเห็นด้วยว่า “การมี Soft Skills จะช่วยเพิ่มโอกาสในการหางานได้” และ “Soft Skills มีความสำคัญพอ ๆ กับ Hard Skills” อีกทั้งยังพบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม ประเมินทักษะของตนเองไว้ค่อนข้างสูง โดยกลุ่มนักศึกษาให้คะแนนตนเองในแต่ละทักษะอยู่ระหว่าง 6.4 - 8.5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 และกลุ่มแรงงานให้คะแนนตนเองระหว่าง 7.0 - 8.0 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ Soft Skills และมีระดับทักษะที่สูงเช่นกัน อีกทั้ง เมื่อพิจารณากลุ่มผู้ประกอบการ ยังพบว่า กว่าร้อยละ 65 ให้ความสำคัญกับ Soft Skills และใช้เป็นหนึ่งในเงื่อนไขในการคัดเลือกบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรขนาดใหญ่

อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ลักษณะ Soft Skills ของคนไทย กลับพบว่ายังมีข้อจำกัดหรือปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งในด้านความสอดคล้องของความต้องการของผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาทักษะ โดยพบประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. **ประเภท Soft Skills ที่แรงงานไทยให้ความสำคัญยังไม่สอดคล้องกับทิศทางของตลาดแรงงานโลก** โดยประเภท Soft Skills ที่องค์กรต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสำคัญมีลักษณะเป็นทักษะแห่งอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านความยืดหยุ่นและความคล่องตัว ความเป็นผู้นำ และความคิดสร้างสรรค์²⁵ ขณะที่กลุ่มแรงงานไทยให้ความสำคัญกับ Soft Skills ที่มีประโยชน์ต่อการทำงานในปัจจุบันเท่านั้น อาทิ การบริการและเอาใจใส่ลูกค้า การทำงานเป็นทีม การทำงานแบบมีอาชีพ อีกทั้งแรงงานไทยยังให้ความสำคัญกับทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่เพียงอันดับที่ 11 จาก 19 ทักษะที่ให้ความสำคัญในอีก 5 ปีข้างหน้า สะท้อนให้เห็นว่า Soft Skills ของแรงงานไทยยังไม่ตอบโจทย์ทิศทางตลาดงานระดับโลก ซึ่งอาจทำให้การแข่งขันของตลาดแรงงานไทยเสียเปรียบในตลาดแรงงานประเทศอื่น และไม่สามารถรองรับความต้องการของตลาดแรงงานไทยที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

2. **นักศึกษาและแรงงานเกือบ 1 ใน 3 ยังเข้าใจทักษะ Soft Skills ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ** เมื่อเปรียบเทียบ Soft Skills ของนักศึกษาและแรงงานกับความต้องการของผู้ประกอบการ

²⁵ รายงาน Future of Jobs Report 2025 ของ World Economic Forum (WEF)

จะพบว่า ผู้ประกอบการคาดหวังให้ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะในด้านการทำงานเป็นทีม การบริการและเอาใจใส่ลูกค้า และการสื่อสาร เป็นหลัก ในขณะที่ Soft Skills ที่มีมากที่สุดของกลุ่มนักศึกษาและแรงงานกลับไม่สอดคล้องกับทักษะข้างต้นเท่าที่ควร โดยกลุ่มนักศึกษามี Soft Skills สูงใน 3 อันดับแรก ได้แก่ จริยธรรมในการทำงาน มนุษยสัมพันธ์/การเข้าสังคม และการทำงานเป็นทีม และกลุ่มแรงงานมี Soft Skills ในภาพรวมสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จริยธรรมในการทำงาน มนุษยสัมพันธ์/การเข้าสังคม และการทำงานแบบมีอาชีพ นอกจากนี้ ทั้ง 2 กลุ่มยังขาดความเข้าใจต่อทักษะที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญอีกด้วย โดยกลุ่มนักศึกษาทั้งในสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์

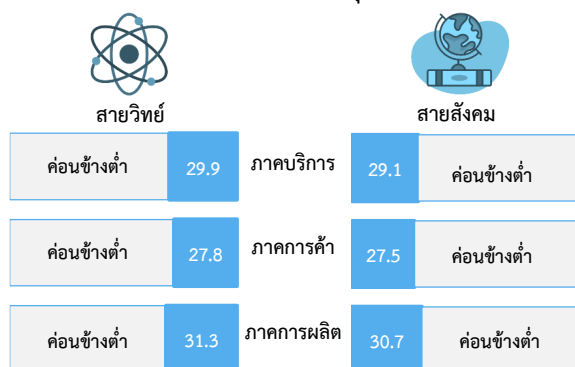
ตาราง 15 ระดับการพัฒนา Soft Skills จากรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบัน

ระดับ	ร้อยละ
ระดับน้อย - น้อยที่สุด	5.9
ปานกลาง	51.5
มาก - มากที่สุด	42.6

ที่มา : โครงการสำรวจและศึกษาช่องว่างของ Soft Skills ระหว่างทักษะฯ โดย สศช. และ SAB

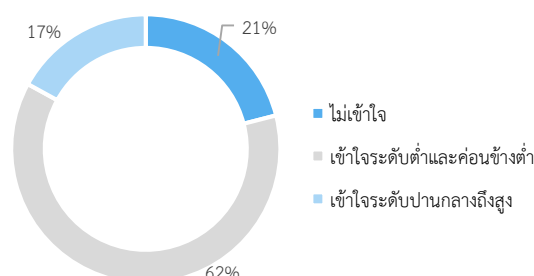
มีความเข้าใจ Soft Skills ในสาขาที่ตนอยากเข้าไปทำงานในระดับต่ำในทุกสาขา ขณะที่กลุ่มแรงงานมากกว่า 1 ใน 5 หรือร้อยละ 20.9 ไม่มีความเข้าใจในทักษะที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญเลย ขณะที่อีกร้อยละ 61.8 เข้าใจในระดับต่ำและค่อนข้างต่ำ

แผนภาพ 17 ความเข้าใจ Soft Skills ของกลุ่มนักศึกษาที่ต้องใช้ในสายอาชีพ

ที่มา : โครงการสำรวจและศึกษาช่องว่างของ Soft Skills ระหว่างทักษะฯ โดย สศช. และ SAB

แผนภาพ 18 ระดับความเข้าใจใน Soft Skills ที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน

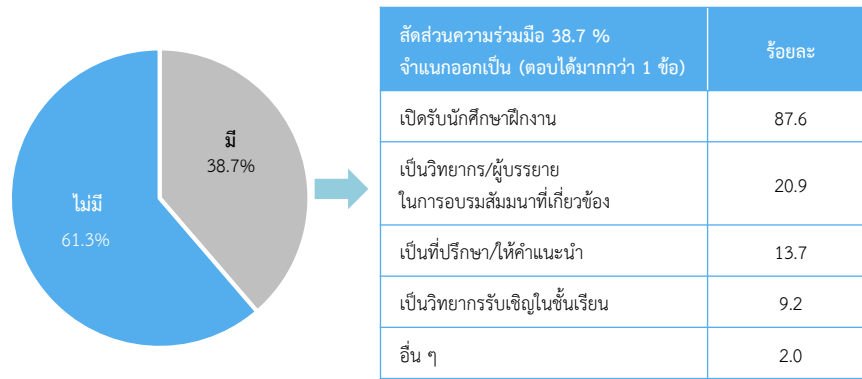

ที่มา : โครงการสำรวจและศึกษาช่องว่างของ Soft Skills ระหว่างทักษะฯ โดย สศช. และ SAB

3. สถานประกอบการกว่า 1 ใน 3 ไม่มีการจัดกิจกรรมพัฒนา Soft Skills ให้กับแรงงาน และการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยยังมีการพัฒนา Soft Skills น้อย แม้สถานประกอบการส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการมี Soft Skills แต่ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา กลับพบว่า กว่าร้อยละ 37.7 ของสถานประกอบการไม่มีการจัดกิจกรรมพัฒนา Soft Skills ให้พนักงานเลย โดยสถานประกอบการส่วนใหญ่เน้นการฝึกอบรม ซึ่งมักเป็นการอบรมระยะสั้นที่ขาดความต่อเนื่อง ขณะที่การพัฒนา Soft Skills ในสถานศึกษาแม้ว่าร้อยละ 89 ของนักศึกษา จะระบุว่า สถาบันการศึกษามีบทบาทในการพัฒนา Soft Skills ทั้งการมีวิชาเสริม การจัดอบรม การฝึกงาน แต่นักศึกษาถึงร้อยละ 57.4 ระบุว่า การเรียนการสอนในปัจจุบันช่วยพัฒนา Soft Skills ได้น้อยถึงปานกลาง ส่วนหนึ่งเกิดจากการเรียนการสอนที่เน้นการบรรยายเป็นหลัก นอกจากนี้ พบว่าแนวทางดังกล่าว สามารถพัฒนาระดับ Soft Skills ได้ต่ำกว่ารูปแบบอื่น โดยนักศึกษากลุ่มที่เน้นฝึกปฏิบัติจะมีระดับการพัฒนา Soft Skills สูงกว่ากลุ่มที่เน้นฟังบรรยาย ทำงานกลุ่ม หรือเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและภาคเอกชนในการพัฒนาทักษะ Soft Skills ยังมีจำนวนน้อย โดยความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและสถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการ อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจพบว่า ร้อยละ 61.3 ของสถานประกอบการไม่เคยมีส่วนร่วมกับสถาบันการศึกษาในการพัฒนา Soft Skills ของนักศึกษา โดยความร่วมมือส่วนใหญ่เป็นการให้นักศึกษาไปฝึกงาน คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 87.6 ขณะที่การเชิญตัวแทนสถานประกอบการมาบรรยายหรือให้คำแนะนำยังมีไม่มากนัก ทั้งนี้ การศึกษาของประเทศสิงคโปร์ เยอรมนี และฟินแลนด์ พบว่า การจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบและผสมผสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและสถานประกอบการจะสามารถลดระยะเวลาการเรียนรู้ Soft Skills ได้

แผนภาพ 19 ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและภาคเอกชนในการส่งเสริม Soft Skills

ที่มา : โครงการสำรวจและศึกษาช่องว่างของ Soft Skills ระหว่างทักษะฯ โดย สศช. และ SAB

5. **กลุ่มนักศึกษาและกลุ่มแรงงานส่วนใหญ่เรียนรู้ Soft Skills ด้วยตนเอง** ซึ่งอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ทักษะไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ โดยกว่าร้อยละ 50.5 ของกลุ่มนักศึกษา และร้อยละ 32.7 ของแรงงาน ระบุว่า ตนเรียนรู้ Soft Skills ด้วยตัวเองเป็นหลัก ซึ่งสัดส่วนแรงงานกว่า 45.9 เลือกที่จะศึกษาและฝึกปฏิบัติจาก Youtube สะท้อนให้เห็นว่าเทคโนโลยีเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาทักษะในระยะถัดไป นอกจากนี้ นักศึกษาและแรงงานต้องการให้รัฐเข้ามามีบทบาทในการฝึกอบรม Soft Skills โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นประจำและต่อเนื่อง โดยร้อยละ 66.0 ของแรงงาน ต้องการให้รัฐสนับสนุนการฝึกอบรมเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการต่อผู้ประกอบการที่ต้องการให้พนักงานได้รับการฝึกอบรมคิดเป็นร้อยละ 43.3

ข้อค้นพบข้างต้นชี้ให้เห็นถึงอุปสรรค และข้อจำกัดในการพัฒนา Soft Skills ของไทยที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคต รวมถึงความต้องการของผู้ประกอบการ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากสถานประกอบการให้ความสำคัญกับ Soft Skills ที่จำกัด และการขาดความเชื่อมโยงของสถานประกอบการและสถาบันการศึกษาในการพัฒนา Soft Skills ทั้งนี้ จากงานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา Soft Skills ในต่างประเทศ อาทิ ฝรั่งเศส²⁶ อินเดีย²⁷ ชิลี²⁸ พบข้อเท็จจริงในลักษณะเดียวกันว่า การพัฒนา Soft Skills อย่างเป็นระบบสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ถึงร้อยละ 10 - 12 โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานทักษะต่ำ (Low-Skilled Worker) นอกจากนี้ต่างประเทศยังมีการสนับสนุนหลากหลายแนวทาง อาทิ **ประเทศสิงคโปร์** มีการจัดตั้งหน่วยงาน SkillsFuture Singapore ที่มีบทบาทเฉพาะในการส่งเสริม Soft Skills ทุกช่วงวัยผ่านหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต²⁹ ส่วน**ประเทศเกาหลีใต้** มีการให้สิทธิแก่แรงงานทุกกลุ่มได้รับการฝึกอบรมทักษะครอบคลุมทั้ง Hard Skills และ Soft Skills โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมดตามระบบบัตรกำนัลฝึกอบรม (National Training Card System) ภายใต้ พ.ร.บ. การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Education Act) และ**ประเทศแคนาดา** มีนโยบายสนับสนุนการอบรมระยะสั้น และสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ประกอบการ พร้อมทั้งการจัดตั้งศูนย์ทักษะแห่งอนาคต³⁰ เพื่อศึกษาความเสี่ยงและแนวโน้มผลกระทบที่จะเกิดกับตลาดแรงงานในอนาคต

²⁶ Conseil d'analyse économique, 2022, Soft skills for the labor market. Focus CAE No. 092.

²⁷ Adhvaryu, A., Kala, N., & Nyshadham, A., 2018, Soft skills to pay the bills: Evidence from female garment workers (NBER Working Paper No. 24313). National Bureau of Economic Research.

²⁸ Prada, M. F., Urzúa, S., & Yañez-Pagans, M., 2019, The power of soft skills in labor markets: Evidence from a randomized intervention in retail in Chile (IZA Discussion Paper No. 12618). Institute of Labor Economics.

²⁹ โดยการฝึกอบรม และการพัฒนาอาชีพอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัย ตั้งแต่นักเรียน บัณฑิต แรงงานเริ่มต้น ไปจนถึงผู้มีประสบการณ์ทำงานและนายจ้าง พร้อมทั้งออกแบบโปรแกรมสนับสนุนที่ตอบโจทย์แต่ละกลุ่มอย่างเป็นระบบ

³⁰ Future Skills Centre; FSC เป็นศูนย์วิจัยและนวัตกรรมเสาหลักสำคัญในการดำเนินนโยบายและทำงานร่วมกับพันธมิตรทั่วแคนาดา

แผนภาพ 20 ตัวอย่างโครงการ SkillsFuture Singapore (2024)

ตัวอย่างโครงการ SkillsFuture Singapore (2024)

- **นักเรียน** มีโปรแกรม Enhanced Internships โดยส่งเสริมให้นักเรียนอาชีวศึกษาเข้าฝึกอบรมในสถานประกอบการ เพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเทคนิค Soft Skills
- **บัณฑิตและผู้ที่อยู่ในช่วงเริ่มต้นของการทำงาน** มีโปรแกรม SkillsFuture Work-Study Program ช่วยในการจับคู่งานที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่เรียน
- **ผู้ที่อยู่ในช่วงกลางของอาชีพ** มีโปรแกรมพัฒนาทักษะ SkillFuture Mid-Career Support Package ที่ช่วยสร้างโอกาสในการเปลี่ยนอาชีพ รวมถึงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับอบรมทักษะใหม่
- **วัยทำงาน** มีการให้สิทธิ์ SkillsFuture Credit โดยชาวสิงคโปร์ จะได้รับเบี่ยเลี้ยงสำหรับการเรียนหลักสูตรเต็มเวลาหรือระยะยาว
- **นายจ้าง** มีการให้สิทธิ์ SkillsFuture Enterprise Credit (SFEC) โดยนายจ้างมีสิทธิ์ได้รับค่าชดเชยสูงสุด 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ สำหรับชดเชยร้อยละ 90 ของค่าใช้จ่าย

ที่มา : สืบค้นและเรียบเรียง โดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช. และ SAB

ดังนั้น หากไทยจะยกระดับศักยภาพ Soft Skills ให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดแนวทางการพัฒนา Soft Skills อย่างเป็นระบบ ควบคู่ไปกับการวางกลไกสนับสนุนที่ครอบคลุมและยั่งยืน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มแรงงานและกลุ่มเยาวชนที่กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงานสามารถเสริมสร้างและยกระดับทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานได้อย่างทั่วถึง โดยบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และแรงงาน ในการวางแผนแนวทางการพัฒนา Soft Skills ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การส่งเสริมและสร้างการรับรู้แก่ผู้ประกอบการและผู้ปฏิบัติงานในมาตรการ Upskill และ Reskill ที่มีอยู่แล้ว เช่น โครงการอบรมของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งมีหลักสูตรด้าน Soft Skills ให้เลือกมากกว่า 100 หลักสูตร การอบรมผ่านแพลตฟอร์ม ThaiMOOC³¹ หรือการฝึกทักษะผ่านระบบเรียนออนไลน์ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นต้น รวมทั้งต่อยอดระบบ Skill Mapping³² ซึ่งเป็นระบบแนวทางการพัฒนา Soft Skills ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้สามารถนำไปใช้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มนักศึกษาและแรงงาน นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาควรมีการจัดอบรมพัฒนาทักษะ Soft Skills อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรการเรียน หรืออบรมเกี่ยวกับ Soft Skills ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการทั้งในและต่างประเทศ

³¹ แพลตฟอร์มให้บริการการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งการ Upskill และ Reskill ให้พร้อมสู่การทำงาน โดยมีการร่วมมือกับสถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ

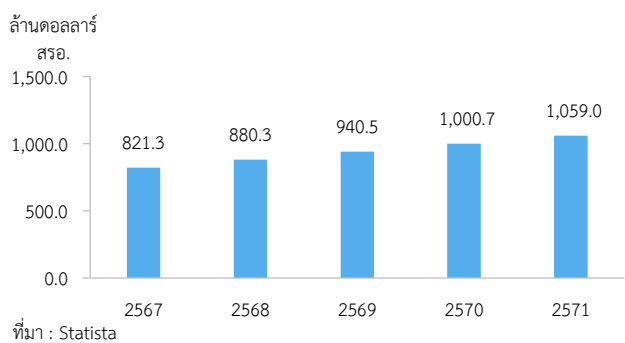
³² เครื่องมือที่ช่วยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทักษะที่ต้องใช้ในตำแหน่งงาน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ด้าน Soft Skills ในหลายมิติ ครอบคลุมตั้งแต่การส่งเสริมสมรรถนะพื้นฐาน การเตรียมพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน ไปจนถึงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของแรงงานในระยะยาว ที่รวบรวมและแสดงทักษะที่จำเป็นในแต่ละตำแหน่งงาน (ด้านอุปสงค์) ควบคู่กับทักษะที่หลักสูตร ในระบบการศึกษาสร้างให้ผู้เรียน (ด้านอุปทาน)

OTT : บริการสื่อสมัยใหม่ควรต้องกำกับดูแลอย่างไร ?

การเข้ามาของบริการ OTT ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมสื่อและพฤติกรรมของผู้บริโภค อีกทั้งยังเป็นโอกาสสำหรับธุรกิจดิจิทัลคอนเทนต์ที่ไทยกำลังส่งเสริม อย่างไรก็ตาม การขาดกฎหมายกำกับดูแลที่ครอบคลุมก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ ซึ่งประสบการณ์จากต่างประเทศที่มีแนวทางการกำกับดูแลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ถือเป็นตัวอย่างสำคัญในการที่ไทยจะนำมาปรับใช้ในการจัดการได้

การให้บริการคอนเทนต์ผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต (Over the Top : OTT)³³ กลายเป็นบริการสื่อกระแสหลักที่เข้ามามีบทบาททดแทนการรับชมคอนเทนต์ดั้งเดิมจากสื่อโทรทัศน์ เนื่องจากสามารถตอบโจทย์พฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกในการเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ รวมถึงการมีทางเลือกที่หลากหลายทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบการใช้งาน และระดับราคา ซึ่งจากรายงาน THE FUTURE OF TV ปี 2565 โดย The Trade Desk ร่วมกับ KANTAR ระบุว่า กว่า 1 ใน 3 ของคนไทย หรือประมาณ 26 ล้านคน ใช้บริการรับชมสื่อผ่านแพลตฟอร์ม OTT โดยใช้เวลารวมกันสูงถึง 1.4 พันล้านชั่วโมงต่อเดือน ซึ่งกว่าร้อยละ 92 ใช้บริการมากกว่า 1 แพลตฟอร์มขึ้นไป สอดคล้องกับรายงาน Nielsen Consumer Media View 2024 ของ Nielsen ที่พบว่า 1 ใน 3 ของกิจกรรมออนไลน์ยอดนิยมของคนไทยตั้งแต่ปี 2565 - 2567 คือ การรับชมสื่อจากบริการ OTT ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง³⁴ โดยประเภทแพลตฟอร์มที่นิยมรับชมมากที่สุด คือ แพลตฟอร์ม OTT จากต่างประเทศ ทั้งในรูปแบบที่หารายได้จากการเก็บค่าโฆษณา (Advertising Based Video on Demand : AVOD) อาทิ YouTube Facebook TikTok และรูปแบบที่หารายได้จากการเก็บค่าสมาชิก (Subscription Video on Demand : SVOD) อาทิ Netflix, Prime Video, Disney+ Hotstar ทำให้มูลค่าการตลาด OTT ในไทยเพิ่มสูงถึง 821.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2567 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 1,059.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2571 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.9 (Statista, 2567) นอกจากนี้ การขยายตัวของ OTT ยังส่งผลต่อเป้าหมายการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลและการขับเคลื่อนซอฟต์แวร์ โดยเฉพาะการขยายฐานการสนับสนุนธุรกิจคอนเทนต์และดิจิทัลคอนเทนต์ของไทยไปยังตลาดต่างประเทศทั้งในด้านภาพยนตร์ ซีรีส์ และรายการบันเทิงต่าง ๆ

แผนภาพ 21 คาดการณ์รายได้ตลาด OTT ในไทย ปี 2567 - 2571

³³ บริการ OTT สามารถจำแนกตามการหารายได้ออกเป็น 3 รูปแบบหลัก คือ 1. การหารายได้จากการเก็บค่าโฆษณา (Advertising Based Video on Demand : AVOD) ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถรับชมคอนเทนต์ที่สนใจได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น YouTube, Facebook และ TikTok 2. การหารายได้จากการเก็บค่าสมาชิก (Subscription Video on Demand : SVOD) ทั้งในแบบรายเดือนและรายปี เช่น Netflix, HBO GO, Disney+ และ 3. การหารายได้จากการบริการเช่าซื้อหรือขายขาดคอนเทนต์ (Transaction Video on Demand : TVOD) เช่น iTunes, Google Play Movies, Prime Video ซึ่งมีทั้งแบบคิดค่าบริการต่อครั้งที่รับชม (Pay-per-view) และแบบคิดค่าบริการจากการดาวน์โหลดคอนเทนต์มาเก็บไว้ซึ่งผู้ใช้สามารถรับชมคอนเทนต์กี่ครั้งและในเวลาใดก็ได้

³⁴ ในปี 2565 อยู่ที่ร้อยละ 60 ปี 2566 ร้อยละ 63 และปี 2567 ร้อยละ 65

อย่างไรก็ตาม แม้บริการ OTT จะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลและอุตสาหกรรมสื่อสมัยใหม่ของประเทศ แต่ปัจจุบันยังพบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะในกลุ่มบริการสตรีมมิง³⁵ คือ

1. **ผู้บริโภคเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม และอันตรายได้ง่าย** ทั้งจากแพลตฟอร์ม AVOD และ

SVOD เช่น คอนเทนต์ผิดกฎหมายหรือเป็นอันตรายที่ก่อพฤติกรรมความรุนแรง ลามกอนาจาร หรือการเผยแพร่ข้อมูลปลอม (Fake News) โฆษณาหลอกลวง/เกินจริง สอดคล้องกับรายงาน Digital 2023 Global Overview Report ที่พบว่า ร้อยละ 54 ของเด็กและเยาวชนเคยพบเห็นสื่อลามกอนาจารบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งกว่าร้อยละ 60 ยังเป็นสื่อลามกอนาจารที่แสดงโดยเด็ก

ประเด็นดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก³⁶ การที่แต่ละแพลตฟอร์ม OTT มีการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาตามช่วงอายุ และการให้ความสำคัญกับระบบการแสดงคำเตือนของเนื้อหาที่แตกต่างกัน อาทิ คอนเทนต์เดียวกันบางแพลตฟอร์มจัดเป็นระดับ 13+ ขณะที่บางแพลตฟอร์มเป็น 16+ ซึ่งความแตกต่างของมาตรฐานเหล่านี้อาจสร้างความสับสนในการรับรู้และความเสี่ยงต่อการเข้าถึงเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน

2. **การละเมิดเนื้อหาลิขสิทธิ์ที่เพิ่มขึ้น** โดยเฉพาะแพลตฟอร์ม AVOD อาทิ YouTube Facebook ที่อนุญาตให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างเนื้อหาได้เอง (User-Generated Content) ซึ่งทำให้ละเมิดลิขสิทธิ์โดยนำ

คอนเทนต์ของผู้อื่นมานำเสนอต่อ และทำให้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ทวีความรุนแรงมากขึ้น (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563) ทั้งนี้ จากรายงาน “Streaming Piracy Overview Final - 29.05.24” โดย Coalition Against Piracy และ Synamedia พบว่า ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในอุตสาหกรรมสื่อภาพยนตร์และสื่อบันเทิงของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 39 ในปี 2566 เป็นร้อยละ 61 ในปี 2567 ปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมคอนเทนต์ของไทย โดยคาดว่าจะอาจสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจสูงถึง 10,000 ล้านบาทต่อปี ในอีกด้านหนึ่งยังสะท้อนถึงปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยที่ยังขาดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการจัดการกับผู้กระทำผิด

3. **ผู้ประกอบการ OTT สามารถอาศัยช่องว่างของกฎหมายเอาเปรียบผู้บริโภค** โดยเฉพาะการแทรกโฆษณาในบริการ OTT ประเภทสตรีมมิง อาทิ กรณีพิพาทระหว่าง กสทช. และผู้ให้บริการ OTT ที่มีการนำเอาช่องรายการทีวีดิจิทัลของผู้ได้รับใบอนุญาตจาก กสทช. ไปเผยแพร่บนแพลตฟอร์ม OTT โดยมีการหารายได้เพิ่มเติมจากการแทรกโฆษณาในบริการ และกรณีการแทรกโฆษณาในแพ็คเกจแบบเสียค่าสมาชิก โดยไม่ได้มีการแจ้งให้ผู้ใช้งานทราบอย่างชัดเจนหรือล่วงหน้า โดยบางแพ็คเกจจะมีการโปรโมทว่า “ไม่มีโฆษณาคัน” อย่างชัดเจน แต่กลับมีการแอบแทรกโฆษณา ตลอดจนมีการให้ข้อมูลสำคัญไม่ครบถ้วนที่อาจทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญ ซึ่งอาจเข้าข่ายละเมิดสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับการโฆษณาและการแสดงข้อมูลสินค้า/บริการที่ถูกต้องและครบถ้วนได้

³⁵ คือ บริการที่เผยแพร่เนื้อหาผ่านทางอินเทอร์เน็ตแบบ Real-Time หรือแบบ On demand โดยไม่ต้องอาศัยโครงข่ายโทรทัศน์หรือผู้ให้บริการเคเบิลแบบดั้งเดิม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1. วิดีโอ อาทิ เนื้อหาที่เป็นภาพยนตร์ ซีรีส์ รายการวาไรตี้ 2. เพลง/เสียง อาทิ เพลง พอดแคสต์ และ 3. การถ่ายทอดสด อาทิ การถ่ายทอดสด เกม กีฬา เหตุการณ์ต่าง ๆ

³⁶ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์, 2566.

ปัญหาข้างต้นส่วนหนึ่งเกิดจาก ปัจจุบันไทยยังขาดการควบคุมดูแลบริการ OTT ที่ชัดเจน โดยการกำกับดูแลในปัจจุบันเป็นการนำเอากฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ในบางกรณี อาทิ พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่ให้อำนาจ กสทช. ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชนจากบริการสื่อที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ได้มีการระบุชัดเจนว่าครอบคลุมแพลตฟอร์ม OTT ที่ไม่ใช่บริการคลื่นความถี่หรือไม่ และกฎ Must Carry และ Must Have ที่ให้อำนาจ กสทช. เพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ใช้งานให้สามารถรับชมบริการโทรทัศน์ที่เป็นการทั่วไป³⁷ ได้อย่างเท่าเทียม ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และการละเมิดลิขสิทธิ์ และการคุ้มครองผู้บริโภค อาทิ พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) นอกจากนี้ การที่ผู้ให้บริการ OTT ส่วนใหญ่ในประเทศไทยเป็นแพลตฟอร์มจากต่างประเทศ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประเทศต้นทาง³⁸ ทำให้กฎหมายไทยไม่สามารถเข้าไปกำกับดูแลการดำเนินงานของแพลตฟอร์มเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบริการ OTT ในไทยจึงตกอยู่ในสถานะสุญญากาศทั้งนิยามและสถานะทางกฎหมาย (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563) ซึ่งในหลายประเทศ มีแนวทางในการกำกับดูแลและส่งเสริม ดังนี้

1. การออกกฎหมายกำกับดูแลบริการ OTT เป็นการเฉพาะ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดคำนิยาม ขอบเขตของประเภทบริการ หน่วยงานที่กำกับ และบทลงโทษ อาทิ สิงคโปร์ มีกฎหมาย Broadcasting Act 1994 ที่กำหนดให้บริการ OTT จัดอยู่ในกลุ่มบริการแพร่ภาพกระจายเสียงที่ครอบคลุมการเผยแพร่ทั้งแบบออนไลน์และแบบถ่ายทอดสด โดยมีขอบเขตการกำกับดูแลผู้ให้บริการในประเทศที่ไม่ว่าจะมีต้นกำเนิดของบริการอยู่ในประเทศหรือไม่ก็ตาม (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563) ด้านเกาหลีใต้ มีกฎหมาย Telecommunications Business Act (TBA) ที่กำหนดนิยาม OTT ว่าเป็นบริการโทรคมนาคมแบบเพิ่มมูลค่า ซึ่งครอบคลุมทั้งรูปแบบการถ่ายทอดสด ออนไลน์ และบริการแพลตฟอร์มวิดีโอ ที่มีการให้บริการในประเทศ ขณะที่มาเลเซีย ภายใต้ พ.ร.บ. การสื่อสารและมัลติมีเดีย พ.ศ. 2541 มีการออกระเบียบใบอนุญาตบริการ OTT ที่เข้าข่ายต้องกำกับ คือ บริการส่งข้อความผ่านอินเทอร์เน็ตและบริการโซเชียลมีเดีย แต่ไม่รวมถึงบริการ OTT แบบออนไลน์ โดยมีขอบเขตการกำกับเช่นเดียวกันกับเกาหลีใต้และสิงคโปร์ (Malaysian Communications and Multimedia Commission, 2024)

2. ประเทศส่วนใหญ่เน้นดึงผู้ให้บริการ OTT เข้าสู่ระบบเพื่อให้สามารถกำกับดูแลได้ อาทิ ด้านเนื้อหา การโฆษณา การส่งเสริมสนับสนุน โดยการนำ OTT เข้าสู่ระบบ สามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ 1) การใช้ระบบแจ้งประกอบกิจการ เช่น อังกฤษ เดนมาร์ก และเกาหลีใต้ ที่มีเป้าหมายให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบในการแจ้งข้อมูลก่อน ระหว่าง และหลังการยุติการดำเนินกิจการต่อหน่วยงานกำกับดูแล เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้ให้บริการได้โดยง่าย โดยอังกฤษมีการเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่ต่ำเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแลเท่านั้น และ 2) การใช้ระบบใบอนุญาต โดยประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย³⁹ มีการให้ใบอนุญาตกับ OTT เพื่อให้หน่วยงานกำกับดูแลสามารถพิจารณา ตรวจสอบ และกำกับผู้ให้บริการ อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บค่าธรรมเนียมในระดับสูง

ตาราง 16 ค่าธรรมเนียมบริการ OTT ประเภท ODPS ของอังกฤษ

ฐานรายได้	ค่าธรรมเนียมโดยประมาณ
< 10 ล้านปอนด์	0
>= 10 ล้านปอนด์ < 50 ล้านปอนด์	2,073 ปอนด์
>= 50 ล้านปอนด์ขึ้นไป	4,146 ปอนด์

ที่มา : Ofcom (2017)

³⁷ ประกอบด้วย 7 รายการ คือ ซีเกมส์, อาเซียน พาราเกมส์, เอเชียเกมส์, เอเชียนเกมส์, เอเชียน พาราเกมส์, โอลิมปิก, พาราลิมปิก และฟุตบอลโลกรอบสุดท้าย

³⁸ อาทิ Netflix, Amazon Prime Video, Disney+, HBO Max ที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศดังกล่าวมีแนวทางการกำกับดูแลที่ค่อนข้างผ่อนคลายเมื่อเทียบกับหลายประเทศ โดยเน้นเข้าไปตรวจสอบเป็นรายกรณีหลังจากที่เกิดปัญหาหรือการละเมิดกฎหมายขึ้นแล้ว

³⁹ CSM Law-Now, 2025 และรายงาน Regulatory Framework for Internet Messaging Service and Social Media Service Providers ของ Malaysian Communications and Multimedia Commission, 2024.

อาจไม่สนใจให้ผู้ให้บริการ OTT โดยเฉพาะของต่างชาติเข้ามาขอใบอนุญาต ดังเช่นกรณีของ *ลิงคโพร* ที่ในอดีต ผู้ให้บริการ OTT จะต้องวางเงินประกัน 5 หมื่นดอลลาร์ลิงคโพร ในการขอรับใบอนุญาต อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก OTT จำนวนมากเป็นของต่างประเทศ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเข้าสู่ระบบตามกฎหมาย ทำให้ลิงคโพรไม่สามารถกำกับดูแล ได้ทั้งหมด ซึ่งต่อมาในปี 2561 จึงได้ยกเลิกเงื่อนไขดังกล่าว

3. **การกำกับเนื้อหา การโฆษณา และการคุ้มครองลิขสิทธิ์** โดยในด้านเนื้อหาและการโฆษณา *สหภาพยุโรป* ที่ในช่วงที่ผ่านมา พบปัญหาการแพร่กระจายของเนื้อหาอันตรายบนแพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น ซึ่งยากต่อการคุ้มครองผู้บริโภคและการตีความทางกฎหมาย เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว สหภาพยุโรปจึงออกกฎหมาย Audiovisual and Media Services Directive (AVMSD) เพื่อเป็นกรอบกำกับดูแลบริการ OTT โดยเน้นกำกับ ด้านเนื้อหาและโฆษณาเป็นหลัก อาทิ การห้ามเผยแพร่เนื้อหาที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังหรือขัดกับศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ และผู้ให้บริการแพลตฟอร์มต้องมีการกำกับดูแลเนื้อหาของคอนเทนต์และโฆษณา ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชน ตลอดจนต้องมีมาตรการส่งเสริมและช่วยเหลือผู้พิการให้สามารถ เข้าถึงเนื้อหาได้ ขณะเดียวกัน **ด้านการคุ้มครองลิขสิทธิ์** โดยอังกฤษ กำหนดให้การนำเนื้อหาจากสถานีโทรทัศน์ มาเผยแพร่บนแพลตฟอร์ม OTT พร้อมกับการเพิ่มโฆษณาของตนเองสามารถทำได้ถ้ามีข้อตกลงกับเจ้าของลิขสิทธิ์ ขณะที่ *ลิงคโพร* มีการปรับปรุงกฎหมาย Copyright Act ในปี 2564 ให้ครอบคลุมบริการ OTT อย่างชัดเจน โดยมีการเพิ่มบทบัญญัติความรับผิดชอบต่อการสตรีมเนื้อหาที่ละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อให้เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถดำเนินคดี ทางแพ่งกับบุคคลที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการค้าของอุปกรณ์หรือบริการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าถึงเนื้อหา ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งภาครัฐมีการร่วมมือกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม OTT และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อให้สามารถ บังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ในปี 2566 สามารถปิดกั้นเว็บไซต์ OTT ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ ตามคำสั่งศาลได้มากกว่า 500 เว็บไซต์ การบริโภคเนื้อหาถูกกฎหมายจึงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 12 (Coalition Against Piracy และ Synamedia, 2024)

แผนภาพ 22 ตัวอย่างการกำกับดูแลเนื้อหาและการโฆษณาในบริการ OTT ของสหภาพยุโรป

การกำกับดูแลเนื้อหาและการโฆษณาในบริการ OTT ของสหภาพยุโรป

- กำหนดให้ผู้ให้บริการต้องมีมาตรการคุ้มครองผู้เยาว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ อาทิ ระบบคำเตือน การเข้าถึงเนื้อหาตามช่วงอายุ
- กำหนดให้ผู้ให้บริการต้องมีมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคจากภัยออนไลน์ (Online Safety)
- กำหนดให้ผู้ให้บริการต้องดูแลเนื้อหาไม่ให้มีความเกลียดชัง (Hate Speech) และกำกับดูแลเนื้อหาที่มีผลกระทบต่อสังคมในเชิงกว้าง
- กำหนดให้ผู้ให้บริการต้องมีการช่วยเหลือให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ เช่น การทำ Caption สำหรับผู้พิการทางการได้ยิน และการสื่อสาร รวมถึงให้มีระบบปรับเรื่องชักถาม/คำปรึกษาสำหรับกลุ่มผู้พิการ
- ข้อกำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา รายการบางประเภท เช่น รายการข่าวและรายการเด็ก ห้ามไม่ให้มีการวางผลิตภัณฑ์ประกอบฉาก และการตลาดแบบแฝงในรายการ (Product Placement) สำหรับรายการทั่วไป อนุญาตให้มีการโฆษณาแบบ Product Placement ได้ แต่ห้ามใช้กับสินค้าที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น ยาหรือโรคและบุหรี่
- ข้อกำหนดเวลาการโฆษณา โดยผู้ให้บริการสามารถเลือกที่จะลงโฆษณาในเวลาใดก็ได้ แต่เวลาในการโฆษณาทั้งหมดจะต้องไม่เกิน ร้อยละ 20 ของเวลาการออกอากาศทั้งหมดในช่วง 6.00 - 18.00 น. และไม่เกินร้อยละ 20 ของเวลาการออกอากาศทั้งหมดในช่วง 18.00 - 00.00 น. นอกจากนี้ ยังกำกับไม่ให้มีการโฆษณาที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมเนื้อหารายการ การห้ามโฆษณาที่มีเนื้อหา เชิงอคติ เลือกปฏิบัติทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา

ที่มา : สืบค้นและเรียบเรียง โดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

ทั้งนี้ นอกจากการกำกับดูแลผู้ให้บริการเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและรักษามาตรฐานของอุตสาหกรรม OTT แล้ว หลายประเทศยังมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและส่งออกคอนเทนต์ควบคู่ไปด้วย อาทิ *สหภาพยุโรป* กำหนดให้แพลตฟอร์ม OTT ภายใต้การกำกับจะต้องมีเนื้อหาที่ผลิตในสหภาพยุโรปอยู่ไม่น้อย กว่าร้อยละ 30 ควบคู่กับการส่งเสริมความร่วมมือและการลงทุนกับแพลตฟอร์มระดับโลกในการร่วมผลิตและ เผยแพร่ผลงานออกไปในตลาดแหล่งอื่น ๆ ซึ่งจากผลการสำรวจตลาด OTT ในทวีปยุโรป โดยเฉพาะอังกฤษ สเปน

เดนมาร์ก และเนเธอร์แลนด์ พบว่า ร้อยละ 56 ของเนื้อหาบน Netflix และ Amazon Prime Video เป็นเนื้อหาที่เกิดจากการร่วมทุน (Lucinda Southern, 2018 กล่าวถึงในศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563) ขณะเดียวกัน เกาหลีใต้ มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งออกเนื้อหา OTT โดยเฉพาะที่เรียกว่า OTT Content Global Co-Prosperity Committee อีกทั้งยังมีมาตรการสนับสนุน Local Content และการลดต้นทุนการผลิตเนื้อหาผ่านระบบการผ่อนปรนภาษีอีกด้วย

จากตัวอย่างการดำเนินการกำกับดูแลและส่งเสริมบริการ OTT ของต่างประเทศ ไทยอาจนำมาปรับใช้ โดย 1) การเร่งรัดให้มีแนวทางในการกำกับดูแลบริการ OTT ให้ชัดเจน โดยมีการกำหนดคำนิยาม ขอบเขต หน่วยงานที่รับผิดชอบ และรูปแบบการกำกับดูแล รวมทั้งการขึ้นทะเบียน เพื่อใช้ในการติดตาม ตรวจสอบ และ กำหนดมาตรการสนับสนุนในระยะถัดไป 2) การกำหนดเงื่อนไขการกำกับดูแลด้านเนื้อหาและการให้บริการ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการต่างประเทศ อาทิ การเปิดเผยข้อมูล/เงื่อนไขสำคัญการให้บริการที่ถูกต้องและครบถ้วน จัดประเภทเนื้อหาตามกลุ่มเป้าหมาย การจัดช่องทางร้องเรียนที่เข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนมีการสร้างการรับรู้และความเข้าใจร่วมกันระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการถึงเงื่อนไขและ สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการเข้ามาอยู่ในระบบ และ 3) การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ อาทิ สำนักงาน กสทช. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทั้งในมิติด้านอำนาจหน้าที่ งบประมาณ บุคลากร และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ควบคู่ไปกับการบูรณาการ บทบาทความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้สามารถดำเนินการกำกับและส่งเสริมดิจิทัลคอนเทนต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การเฝ้าระวังและรับมือกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (Alien Species)

การรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเป็นภัยคุกคามสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตของผู้คนในสังคม สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจมหาศาลทั่วโลก หลายประเทศจึงได้มีมาตรการจัดการและการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ขณะที่ไทยยังขาดการควบคุมโดยเฉพาะในด้านกฎหมายและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องเร่งพัฒนากฎหมายให้ครอบคลุม โดยอาจนำแนวทางจากต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ในการจัดการอย่างเหมาะสม

การเข้ามาของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (Alien Species) ถือเป็นความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญของหลายประเทศทั่วโลก เนื่องจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่นอาจมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม คุกคามต่อสิ่งมีชีวิตท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมรอบด้าน และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศไปจากเดิม โดยรายงาน Invasive Alien Species Report⁴⁰ ขององค์การสหประชาชาติ (UNEP) ในปี 2566 ระบุว่า นับตั้งแต่ปี 2513 หลายประเทศทั่วโลกกำลังประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากการรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นมากกว่า 37,000 ชนิดพันธุ์ ซึ่งในจำนวนนี้ประมาณ 3,500 ชนิด จัดอยู่ในกลุ่มประเภทรุกราน (Invasive Alien Species) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญหลักที่ทำให้พืชและสัตว์ท้องถิ่นกว่าร้อยละ 60 ทั่วโลกสูญพันธุ์ และคาดว่าจะภายในปี 2593 ภูมิภาคทั่วโลกอาจมีจำนวนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเพิ่มขึ้นถึง 1 ใน 3 ทั้งนี้ จากรายงานของ Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) ในปี 2566 ระบุว่า ทั่วโลกต้องสูญเสียต้นทุนทางเศรษฐกิจไปกว่า 423 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 4 เท่า ในทุก ๆ 10 ปี นับตั้งแต่ปี 2513 โดยสัดส่วนกว่าร้อยละ 92 เป็นต้นทุนความเสียหายที่เกิดกับระบบนิเวศและคุณภาพชีวิตของผู้คน และอีกร้อยละ 8 เป็นเพียงค่าใช้จ่ายในการจัดการและการควบคุม

สำหรับประเทศไทย ข้อมูลจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) พบว่า ในปี 2561 ไทยมีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นทั้งพืชและสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนรายการรุกรานแล้วและมีแนวโน้มรุกราน⁴¹ รวมกันมากถึง 196 ชนิด ซึ่งในจำนวนนี้ 23 ชนิด ถูกจัดลำดับให้เป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง⁴² จำเป็นต้องจัดการอย่างเร่งด่วน โดยตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ การรุกรานของ “ปลาหมอหางดำ” (ความสำคัญสูงลำดับ 1) ที่ถูกนำเข้าครั้งแรกในปี 2553 และเริ่มพบการแพร่ระบาดที่จังหวัดสมุทรสงคราม ในปี 2555⁴³ ก่อนจะแพร่กระจายไปยังพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ อย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบโดยตรงไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำหรือชาวประมงพื้นบ้าน ที่มักพบปลาหมอหางดำหลุดรอดเข้ามากินสัตว์น้ำตามแหล่งธรรมชาติหรือในบ่อเพาะเลี้ยง ทำให้เกิดความเสียหายทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ส่งผลให้เกษตรกรประสบภาวะขาดทุนหรือแม้กระทั่งไม่สามารถประกอบอาชีพได้ จากการประเมินผลกระทบของวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์⁴⁴ พบว่า

⁴⁰ UN Environment Programme (UNEP), 2023, Invasive Alien Species Report, Updated on 4 September 2023.

⁴¹ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 เรื่อง มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

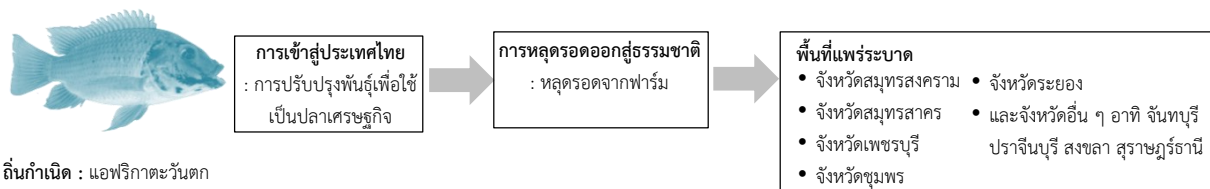
⁴² สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561, ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย และเส้นทางการแพร่ระบาด, โดยแบ่งชนิดพันธุ์ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มสัตว์ จำนวน 12 ชนิด ได้แก่ ไล่เดือนฝอยรากปม หนูท่อ หอยทากยักษ์แอฟริกา หอยเชอร์รี่ หอยเชอร์รี่ยักษ์ ปลาซีกเกอร์พันธุ์ Hypostomus plecostomus ปลาซีกเกอร์พันธุ์ Liposarcus pardalis ปลาซีกเกอร์พันธุ์ Pterygoplichthys sp. ปลาหมอไทย ปลาหมอหางดำ เต่าแก้วแดง แมงมุมแม่หมายสีน้ำตาล และ 2. กลุ่มพืช จำนวน 11 ชนิด ได้แก่ ไมยราบยักษ์ หนวดจรจวดอกเล็ก หนวดจรจวดอกใหญ่ หนวดจรจวดอกเหลือง ผักตบชวา สาบหมา ขี้ไก่ย่าน กระถินหางกระรอก รูปไข่ กกช้าง จอกหูหนูยักษ์

⁴³ พบการแพร่ระบาดครั้งแรกบริเวณ ณ ตำบลยี่สาร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดสมุทรสงคราม ประเทศไทย

⁴⁴ ศูนย์วิจัยและพัฒนาเครื่องมือด้านการประเมินผลตอบแทนทางสังคม (SROI TU) วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2563.

ปลาหมอคงด้าก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกษตรกรและชาวประมงท้องถิ่นในตำบลแพรกหนามแดง อำเภอมโนรมบุรี จังหวัดสมุทรสงครามเพียงตำบลเดียวคิดเป็นมูลค่าสูงถึง 131.96 ล้านบาท/ปี ขณะที่ในภาพรวมผลกระทบจากการรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในไทย ซึ่งประเมินโดย InvaCost⁴⁵ ในปี 2560 พบว่า มีต้นทุนทางเศรษฐกิจมูลค่ารวมอยู่ที่ 5,175.79 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 1.7 แสนล้านบาท

แผนภาพ 23 เส้นทางการแพร่ระบาดของปลาหมอคงด้าในประเทศไทย

ถิ่นกำเนิด : แอฟริกาตะวันตก

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2560

สถานการณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า การรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (Alien Species) เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม และอาจทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นหากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ หากพิจารณาการระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น จากรายงานแนวทางการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานของประเทศไทยของ สผ. ในปี 2567 พบว่า สาเหตุของการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ส่วนใหญ่มาจากการนำเข้าทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา เช่น การนำเข้ามาเพื่อวิจัยทางการแพทย์ การติดมากับยานพาหนะขนส่ง การนำเข้ามาเป็นสัตว์เลี้ยง หรือการนำเข้าจากหน่วยงานรัฐเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อื่น ซึ่งช่องทางการระบาดข้างต้นชี้ให้เห็นถึงการขาดการกำกับควบคุมดูแลที่เหมาะสมและไม่มีการศึกษาที่ชัดเจน ในขณะที่ไทยยังไม่มีกฎหมายที่ว่าด้วยการป้องกัน ควบคุม หรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นโดยเฉพาะ มีเพียงการควบคุมอยู่ในกฎหมายหลายฉบับสามารถแบ่งประเภทออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มสัตว์ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 พ.ร.บ. คุ้มครองสัตว์ พ.ศ. 2558 พ.ร.บ. ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และ พ.ร.ก. การประมง พ.ศ. 2558 และ 2) กลุ่มพืช มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. กักพืช พ.ศ. 2551 และ พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ซึ่งกฎหมายข้างต้นยังมีช่องว่างการบังคับใช้ อาทิ การขาดการประเมินความเสี่ยงต่อการรุกรานระบบนิเวศก่อนอนุญาตให้นำเข้า โดยการนำเข้ามีเพียงมาตรการการตรวจกักกัน⁴⁶ ที่เน้นไปที่ป้องกันและควบคุมโรคระบาด การกำหนดสัตว์ชนิดอื่นในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์⁴⁷ ยังไม่ครอบคลุมถึงสัตว์ต่างถิ่นรุกรานและมีแนวโน้มรุกรานชนิดอื่น ๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การแพร่กระจายของโรคระบาดต่อสิ่งมีชีวิตท้องถิ่นได้ หากถูกปล่อยทิ้งหรือหลุดรอดออกไปสู่ธรรมชาติ จะส่งผลให้การดำเนินงานเพื่อกำจัดหรือทำลายเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้สูง และการขาดระบบการตรวจสอบการกำจัดสัตว์ต่างถิ่น โดยการกำจัดจะให้ผู้ครอบครองหรือเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ⁴⁸ ซึ่งในกรณีที่ผู้ครอบครองกำจัดด้วยตนเองอาจเกิดความบกพร่องในด้านความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดไม่ถูกวิธีทำให้หลุดรอดและแพร่พันธุ์ต่อในธรรมชาติ หรืออาจเกิดการแพร่กระจายของ

⁴⁵ โครงการ InvaCost, 2560, Global Costs of Biological Invasions: Living Figure, Cost of invasive alien species per country worldwide, (ข้อมูล ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565) โดยฐานข้อมูลจะเน้นเรื่องต้นทุนการบริหารจัดการการรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งแบ่งผลกระทบออกเป็น 5 ภาคส่วน ได้แก่ 1) ภาคการเกษตร 2) ภาคป่าไม้ 3) โครงสร้างพื้นฐาน 4) การท่องเที่ยว และ 5) ด้านสาธารณสุข

⁴⁶ กฎกระทรวงการนำเข้า สงออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ พ.ศ. 2563 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 32 (2) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

⁴⁷ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดสัตว์ชนิดอื่นตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

⁴⁸ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 มาตรา 32 พนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของอธิบดีอาจมีคำสั่งให้ผู้ครอบครองซึ่งสัตว์ป่าอันตรายหรือซากสัตว์ป่าดังกล่าวกำจัดหรือทำลายสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่านั้น หรือส่งมอบสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่านั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อกำจัดหรือทำลายต่อไป และห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งหรือปล่อยเป็นอิสระซึ่งสัตว์ป่าอันตรายหรือซากสัตว์ป่าดังกล่าว

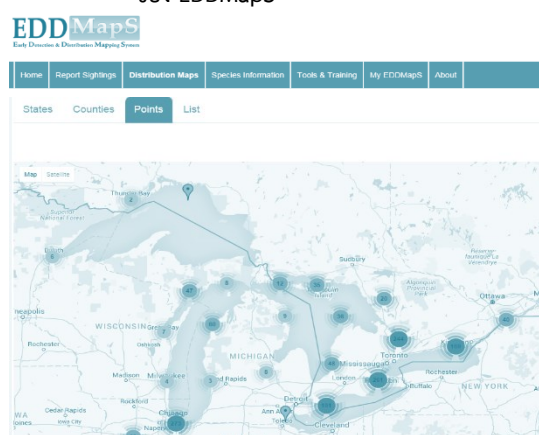
โรคจากการกำจัดที่ไม่ถูกสุขลักษณะ นอกจากนี้ ยังไม่มีระบบติดตามผลหลังการกำจัด เช่น การรายงานจำนวนที่กำจัดได้ หรือการเฝ้าระวังการกลับมาของชนิดพันธุ์ดังกล่าวในพื้นที่เดิม

ขณะที่ในหลายประเทศมีความจริงจังกับการแก้ปัญหา โดยเฉพาะในการป้องกันการเข้ามาของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ชัดเจน มีแนวทางในการติดตาม แก้ไขและป้องกันปัญหาอย่างจริงจัง และมีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการและรับมือกับการรุกรานของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. **การออกกฎหมายควบคุมบังคับใช้โดยเฉพาะ** เพื่อให้มาตรการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน *ประเทศญี่ปุ่น* ออก พ.ร.บ. ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน (The Invasive Alien Species Act)⁴⁹ ตั้งแต่ปี 2547 บังคับใช้สำหรับการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ขึ้นทะเบียนโดยตรง ภายใต้ความรับผิดชอบหลักของกระทรวงสิ่งแวดล้อม โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) **มาตรการป้องกันการนำเข้า** บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน (Invasive Alien Species: IAS) เว้นแต่ได้รับอนุญาตด้วยวัตถุประสงค์ในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือวัตถุประสงค์อื่น ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีผู้มีอำนาจ และต้องมีสถานที่เลี้ยงดูพิเศษตามที่กระทรวงกำหนด อาทิ ระบบประตูสองชั้นบริเวณทางเข้าออก หรือหากมีช่องระบายอากาศหรือระบบทางเดินน้ำ จะต้องมีมาตรการป้องกันการหลบหนี การติดตั้งรั้วไฟฟ้า นอกจากนี้ หากต้องการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่นกลุ่มที่ยังไม่ถูกจำแนก (Uncategorized Alien Species: UAS)⁵⁰ จะต้องแจ้งรายละเอียดล่วงหน้าแก่หน่วยงาน เพื่อดำเนินการตรวจสอบและประเมินความเสี่ยง โดยห้ามนำเข้า UAS จนกว่าจะได้รับแจ้งผลจากรัฐมนตรีว่าสิ่งมีชีวิตดังกล่าว “ไม่มีความเสี่ยง” ต่อระบบนิเวศ 2) **มาตรการควบคุมและกำจัด** ประกอบไปด้วยมาตรการต่าง ๆ อาทิ ผู้ได้รับอนุญาตต้องตรวจสอบสถานที่เลี้ยงดูพิเศษเป็นระยะ พร้อมบันทึกและส่งรายงานเกี่ยวกับสภาพการจัดการ IAS เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจตรวจสอบ IAS ได้ตลอดเวลาภายใต้ขอบเขตที่จำเป็น การห้ามมิให้มีการปล่อย ปลูกหรือหว่านภายนอกสถานที่ควบคุม หรือย้ายโอนให้แก่กันโดยไม่ได้รับอนุญาต การกำหนดระยะเวลากำจัดและวิธีการควบคุมโดยเร็ว และ 3) **มาตรการลงโทษที่เข้มงวด** กรณีหากเกิดการจัดการกับ IAS พร้อมทั้งรับโทษทางอาญาตามประเภทความผิดนั้น อาทิ นิติบุคคลที่ฝ่าฝืนนำเข้า UAS ก่อนพิจารณาเสร็จ มีโทษปรับสูงสุดถึง 50 ล้านบาท

2. **การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการจัดการ** รัฐบาลกลาง *ประเทศแคนาดา* ร่วมกับองค์กร Invasive Species Centre (ISC)⁵¹ ได้จัดทำฐานข้อมูลสายพันธุ์รุกราน (Invasive Species Centre Database) เพื่อสนับสนุนการจัดการและป้องกันการแพร่กระจายของสายพันธุ์ต่างถิ่น โดยมีการพัฒนาเว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน EDDMapS ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการติดตามและจัดการกับสายพันธุ์รุกรานต่าง ๆ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลจากการถ่ายภาพระบุตำแหน่ง พร้อมส่งรายงานผ่านแอปพลิเคชัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญหรือโครงการในหน่วยงานของรัฐท้องถิ่น เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนเผยแพร่ลงบนแผนที่สาธารณะ โดยข้อมูลที่ได้เหล่านี้ถูกนำไปใช้ในการสนับสนุนการวางแผนเชิงนโยบาย และการดำเนินมาตรการควบคุมสายพันธุ์รุกรานในระดับประเทศ

แผนภาพ 24 แผนที่แสดงการกระจายตัวชนิดพันธุ์ต่างถิ่นของ EDDMapS

ที่มา : Ontario Parks

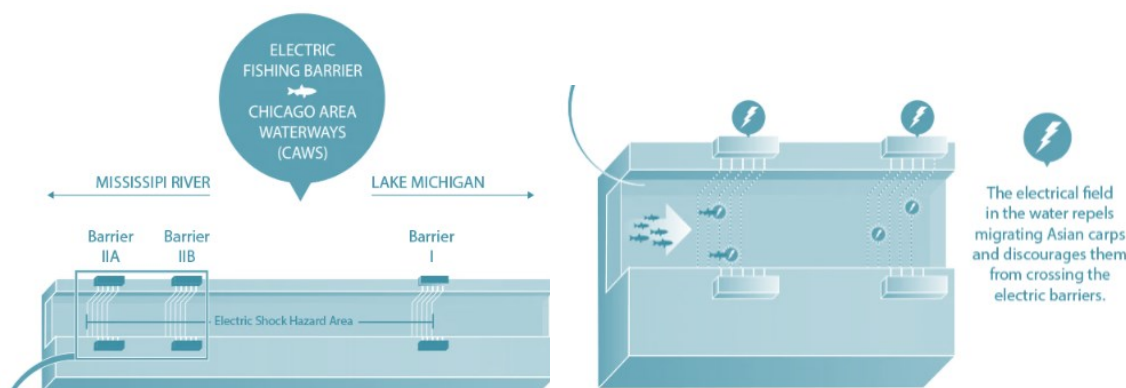
⁴⁹ Ministry of the Environment, Government of Japan, 'Invasive Alien Species Act 2004'.

⁵⁰ Uncategorized Alien Species (UAS) หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่ยังไม่ถูกระบุอย่างชัดเจนว่าเป็นชนิดพันธุ์รุกราน (IAS) แต่มีคุณสมบัติที่แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตท้องถิ่นในประเทศ และมีแนวโน้มว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อระบบนิเวศ

⁵¹ Invasive Species Centre (ISC) องค์กรไม่แสวงหากำไร ก่อตั้งเมื่อปี 2554 ณ รัฐออนแทรีโอ โดยมีบทบาททำหน้าที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลและความร่วมมือระหว่างภาครัฐ นักวิจัย ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการจัดการสายพันธุ์ต่างถิ่น

3. การส่งเสริมให้มีการศึกษา และพัฒนานวัตกรรมการป้องกัน โดยประเทศสหรัฐอเมริกา หน่วยงานป้องกันสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection Agency) ร่วมกับมหาวิทยาลัย Notre Dame ได้ทำการศึกษา⁵² เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีที่จะป้องกันไม่ให้ปลาแคร์พเอเชีย (Asian Carp) อพยพข้ามไปยังทะเลสาบ มิชิแกน โดยมีการทดลองสร้างกำแพงไฟฟ้าระหว่างเส้นทางเชื่อมต่อแม่น้ำ⁵³ ที่จะปล่อยกระแสไฟฟ้าได้น้ำรบกวน ระบบประสาทปลา ทำให้ปลาหลีกเลี่ยงผ่านบริเวณดังกล่าว ซึ่งสามารถชะลอการแพร่ระบาดของปลาแคร์พ เอเชียได้มากถึงร้อยละ 85 – 95 และกลายเป็นตัวอย่างให้ประเทศอื่นนำไปปรับใช้ อาทิ ออสเตรเลีย

แผนภาพ 25 ระบบการทำงานของกำแพงไฟฟ้า

ที่มา : Invasive Species Centre.

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ โดยประเทศนิวซีแลนด์ประสบปัญหาสัตว์ต่างถิ่นรุกราน พืชและสัตว์สายพันธุ์พื้นเมืองจนตกอยู่ในสถานะใกล้สูญพันธุ์ รัฐบาลร่วมกับกรมอนุรักษ์ (Department of Conservation: DOC) จึงได้ดำเนินการโครงการกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกรานและฟื้นฟูระบบนิเวศแบบบูรณาการบนพื้นที่เกาะหลายแห่ง โดยมีปัจจัยความสำเร็จ คือ การมีส่วนร่วมจากอาสาสมัครชุมชนท้องถิ่นทั้งแบบบุคคลและกลุ่มเครือข่าย เช่น การฟื้นฟูประชากรนกแก้วพื้นเมืองคาคาโป (Kākāpō)⁵⁴ ใกล้สูญพันธุ์ขั้นวิกฤต ที่เหลือเพียง 51 ตัว ในปี 2538 ให้เพิ่มขึ้นได้มากถึง 252 ตัว ในปี 2565⁵⁵ ด้วยโครงการอนุรักษ์ Kākāpō Recovery บนเกาะ Codfish Island (Whenua Hou) ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น และอาสาสมัครทั่วประเทศเข้าร่วมดูแลระบบนิเวศของเกาะในช่วงฤดู นกผสมพันธุ์ ทำหน้าที่ปฏิบัติภาคสนามในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การวางกับดัก กำจัดสัตว์นักล่าต่างถิ่นสำคัญ อาทิ หนู พอสซัม สโตธ การช่วยตรวจสอบรัง โดยใช้กล้องอินฟราเรด/อุปกรณ์ตรวจจับความเคลื่อนไหว การรายงานการฟักไข่ การให้อาหารลูกนกและรายงานสภาพรังไปยังศูนย์วิจัย การปลูกพืชพื้นเมือง เพื่อฟื้นฟูแหล่งอาหาร นอกจากนี้ นิวซีแลนด์ยังได้กำหนดเป้าหมายระดับชาติ “Predator Free 2050” ในการกำจัดสัตว์นักล่าต่างถิ่นให้หมดภายในปี 2593 ซึ่งจะนำเอาความสำเร็จในการฟื้นฟู ระบบนิเวศจากเกาะต่าง ๆ มาต่อยอดเป็นแนวทางดำเนินงานโดยอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ เอกชน นักวิจัย และกลุ่มชุมชนมากกว่า 1,900 กลุ่มทั่วประเทศ

⁵² University of Notre Dame, 2014, Study: Physical, electric barriers best defenses against Asian carp.

⁵³ โดยติดตั้งในคลอง Chicago Sanitary and Ship Canal ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำมิสซิสซิปปีและแม่น้ำเกรตเลกส์

⁵⁴ นกแก้วคาคาโป (Kākāpō) ชื่อวิทยาศาสตร์ : Strigops habroptilus นกพื้นเมืองในประเทศนิวซีแลนด์ โดยมีลักษณะ คือ ลำตัวมีขนปกคลุม สีเขียวเข้มเหลือง ขนาดตัวระหว่าง 59 - 64 ซม. น้ำหนักประมาณ 4 กก. ไม่สามารถบินได้ อาศัยอยู่บนพื้น และมักออกหากินในเวลากลางคืน

⁵⁵ New Zealand Government, Te Kāwanatanga o Aotearoa, 2023, Kākāpō return to mainland in historic translocation.

การดำเนินงานของประเทศต่าง ๆ ข้างต้นถือเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับไทย ในการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศ ทั้งนี้ การจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีการที่หลากหลาย โดยในส่วนของไทยควรมีการเร่งปรับปรุงบทบัญญัติกฎหมายให้มีความเฉพาะเจาะจงหรือครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีมาตรการป้องกัน และจัดการปัญหาที่ชัดเจน อีกทั้ง ยังอาจต้องพัฒนาระบบติดตาม และควบคุมเพื่อจำกัดวงผลกระทบ การจัดทำฐานข้อมูลชนิดพันธุ์ รวมถึงการสนับสนุนทุนด้านการศึกษาวิจัยเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศจากการถอดบทเรียนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ขณะเดียวกัน ภาคประชาสังคมและภาคประชาชนสามารถดำเนินการในด้านการเฝ้าระวังและป้องกันการรุกราน ด้วยการหลีกเลี่ยงการกระทำที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาด เช่น การปล่อยสัตว์น้ำหรือพืชต่างถิ่นลงในระบบนิเวศธรรมชาติ รวมทั้งการแจ้งรายงานกรณีหากพบเห็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในพื้นที่ ผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักต่าง ๆ อาทิ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน กรมป่าไม้ ฯลฯ ในการดำเนินงานตรวจสอบ ควบคุม และติดตามการแพร่กระจายของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น หรือสามารถแจ้งไปยังหน่วยงานสนับสนุน อาทิ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประสานงานร่วมกันหาแนวทางป้องกันการรุกรานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทความ เรื่อง “กรณีศึกษาการรับมือ แผ่นดินไหวในต่างประเทศ”

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดและได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหว แม้จะอยู่ในระดับปานกลางแต่ควรมีการเตรียมความพร้อมของระบบต่าง ๆ ให้สามารถรองรับ ต่อสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชน โดยสามารถนำแนวทางของต่างประเทศที่จัดการผลกระทบได้อย่างดีมาปรับใช้ ตั้งแต่การป้องกัน ไปจนถึงการฟื้นฟูผลกระทบที่เกิดขึ้น

ประเทศไทยจัดเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหวระดับปานกลาง เนื่องจากมีรอยเลื่อนที่มีพลังพาดผ่าน ในภาคเหนือ ภาคตะวันตก ตลอดจนภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงรายและกาญจนบุรี ที่มีรอยเลื่อนพลังระดับสูง⁵⁶ ซึ่งทำให้ในแต่ละปีประเทศไทยอาจมีแผ่นดินไหวที่รู้สึกได้เกิดขึ้นเฉลี่ยปีละ 6 - 8 ครั้ง⁵⁷ จากข้อมูลของกรมอุตุนิยมวิทยา เปิดเผยว่า ตั้งแต่ปี 2543 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2568 มีแผ่นดินไหวที่ส่งผลให้เกิดการสั่นสะเทือนในไทยจำนวน 331 ครั้ง โดยมี 95 ครั้ง ที่มีขนาดตั้งแต่ 5 แมกนิจูดขึ้นไป ซึ่งเกือบทั้งหมดมีจุดกำเนิดจากภายนอกประเทศ อาทิ ประเทศเมียนมา ประเทศลาว บริเวณเกาะสุมาตรา ของประเทศอินโดนีเซีย และบริเวณตอนใต้ของประเทศจีน ขณะที่แผ่นดินไหวขนาด 7 แมกนิจูดขึ้นไป มีจำนวน เพียง 13 ครั้ง โดยครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2568 ที่มีความรุนแรงถึง 7.7⁵⁸ ซึ่งมีจุดศูนย์กลางที่ประเทศ เมียนมา ส่งผลให้หลายพื้นที่ในประเทศไทยทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ตลอดจน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รับรู้ถึงแรงสั่นสะเทือนที่ค่อนข้างมาก และทำให้อาคารสาธารณะ อาคารชุมนุมคน อาทิ โรงพยาบาล โรงเรียน อาคารของหน่วยงานรัฐ ได้รับความเสียหายอย่างหนักจำนวน 48 อาคาร และเสียหาย ระดับปานกลาง 304 อาคาร⁵⁹ รวมทั้งมีผู้บาดเจ็บ 25 ราย เสียชีวิต 96 ราย และอยู่ระหว่างการติดตาม 7 ราย⁶⁰

⁵⁶ กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2566, สมุดแผนที่รอยเลื่อนที่มีพลังในประเทศไทย. ประเทศไทยมีรอยเลื่อน ที่มีพลังพาดผ่าน 16 กลุ่มรอยเลื่อน พาดผ่านพื้นที่ใน 23 จังหวัด.

⁵⁷ กรมอุตุนิยมวิทยา, 2565, หนังสืออุตุนิยมวิทยา เรื่อง แผ่นดินไหว (Earthquake).

⁵⁸ ตามการรายงานของ United States Geological Survey (USGS) ซึ่งใช้มาตราวัดขนาดโมเมนต์ (moment magnitude scale) ขณะที่ กรมอุตุนิยมวิทยาแห่งประเทศไทย ซึ่งอาจใช้มาตราวัดขนาดท้องถิ่น (local magnitude scale) รายงานความรุนแรงที่ขนาด 8.2

⁵⁹ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ข้อมูลระหว่างวันที่ 28 มีนาคม - 3 เมษายน 2568

⁶⁰ รวบรวมจากจำนวนผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์อาคารของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ตามการรายงานของศูนย์เฝ้าระวัง กรุงเทพมหานคร วันที่ 11 พฤษภาคม 2568 รวมถึงจากพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ

ซึ่งศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์ ประเมินความเสียหายทางเศรษฐกิจไว้ถึง 3 หมื่นล้านบาท ถือเป็นความสูญเสียจากภัยธรรมชาติที่มีความรุนแรงครั้งหนึ่ง ขณะเดียวกัน แผ่นดินไหวครั้งนี้ยังชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดในการรับมือหลายประการ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในการรับมือ ทั้งการปรับปรุงอาคารและโครงสร้างพื้นฐานให้รับมือกับแผ่นดินไหว และการให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตน รวมถึงการตอบสนองของภาครัฐเมื่อสถานการณ์เกิดขึ้น ตั้งแต่การแจ้งเตือนและการให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับประชาชน อีกทั้งยังมีประเด็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือเยียวยา ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ไทยต้องให้ความสำคัญและเตรียมความพร้อม เพื่อให้สามารถรับมือและลดผลกระทบ/ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นให้ได้มากที่สุด ซึ่งกรณีศึกษาจากประเทศที่มีประสบการณ์การรับมือกับสถานการณ์แผ่นดินไหวอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่ไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ได้

การรับมือกับสถานการณ์แผ่นดินไหวของต่างประเทศ

ประเทศที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินไหว อาทิ ญี่ปุ่น จีน (ไต้หวัน) สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ถือเป็นประเทศที่มีแนวทางที่ชัดเจนในการเตรียมความพร้อม และรับมือกับผลกระทบจากแผ่นดินไหว เนื่องจากประเทศดังกล่าวมักเกิดแผ่นดินไหวอยู่บ่อยครั้ง ทำให้ภาครัฐและประชาชนมีความตื่นตัว และพร้อมรับมือต่อเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ตั้งแต่การป้องกัน การรับมือเมื่อเกิดเหตุ ไปจนถึงการจัดการกับผลกระทบภายหลังเหตุแผ่นดินไหว ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ประเทศไทยอาจนำมาใช้เป็นแนวทางได้ ดังนี้

1. **การมีแผนการรับมือกับแผ่นดินไหวที่ชัดเจน** โดยประเทศญี่ปุ่น แผนการรับมือถูกระบุไว้ในกฎหมายชื่อว่า Disaster Countermeasures Basic Act ซึ่งเป็นกฎหมายพื้นฐานที่สำคัญที่ระบุตั้งแต่ขั้นตอนการปฏิบัติและกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบาย ส่วนกลาง และระดับท้องถิ่น อีกทั้งยังมี National Resilience Plan ที่มีการกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และมาตรการที่ชัดเจนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งปลูกสร้างที่ต้องมีความต้านทานต่อภัยพิบัติ ระบบการสื่อสารสำรองเมื่อโครงข่ายหลักล่ม ระบบพลังงานที่ทำงานได้โดยอิสระจากระบบไฟฟ้าหลัก ระบบบริการสุขภาพในภาวะฉุกเฉิน และการรับมือภัยพิบัติของชุมชน เพื่อให้สามารถรับมือและฟื้นตัวจากภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีโครงการ National Earthquake Hazards Reduction Program เพื่อลดความเสี่ยงจากแผ่นดินไหว โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมการเตรียมความพร้อม การตอบสนอง และการฟื้นฟูภายหลังจากเกิดเหตุ ผ่านการพัฒนาความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับแผ่นดินไหวและพฤติกรรมของโลก ซึ่งได้นำไปสู่มาตรฐานการก่อสร้างอาคารอย่าง International Building Code (IBC) ที่ต้องพิจารณาความสามารถในการต้านแผ่นดินไหว⁶¹ รวมถึงการขยายระบบเตือนภัย ตลอดจนการพัฒนาแนวทางการรับมือแผ่นดินไหวของทุกภาคส่วน และสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานมีการเตรียมความพร้อมที่ถูกต้อง

แผนภาพ 26 สถาบัน National Research Institute for Earth Science and Disaster Resilience (NIED)

ที่มา : NIED

2. **การเฝ้าระวังการเกิดแผ่นดินไหวและการประเมินผลกระทบ** โดยประเทศญี่ปุ่น มีสถาบันการวิจัยระดับชาติที่ชื่อว่า National Research Institute for Earth Science and Disaster Resilience (NIED) ที่มีบทบาทในการศึกษาและวิจัยเพื่อคาดการณ์ความเป็นไปได้ในการเกิดแผ่นดินไหว ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลแผ่นดินไหวระดับประเทศ (Japan Seismic Hazard Information Station: J-SHIS) และการจำลอง

⁶¹ American National Standards Institute. 2024. 2024 International Building Code (ICC IBC-2024).

สถานการณ์ด้วยคอมพิวเตอร์ อีกทั้งยังมีการประเมินขอบเขตของการกระจายความรุนแรงของแผ่นดินไหวแบบเรียลไทม์ รวมถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น อาทิ จำนวนอาคารที่จะถูกทำลาย ได้อย่างเป็นรูปธรรม⁶² ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ มีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบเตือนภัยแผ่นดินไหวล่วงหน้า (Earthquake Early Warning System: EEW) รวมทั้งยังถูกนำไปใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การรับมือภัยพิบัติ ทั้งการอพยพ การสำรองเสบียงฉุกเฉิน และการเสริมความแข็งแกร่งให้กับโครงสร้างพื้นฐาน เช่นเดียวกับประเทศนิวซีแลนด์ ที่มีสถาบันวิจัยของรัฐอย่าง Institute of Geological and Nuclear Sciences Limited (GNS Science) ที่มีบทบาทในการพยากรณ์การเกิดแผ่นดินไหว โดยใช้ข้อมูลการเกิดแผ่นดินไหวทั่วโลกในช่วง 100 ปีที่ผ่านมา สร้างเป็นแบบจำลองเพื่อวิเคราะห์การเกิดอาฟเตอร์ช็อก (Aftershock) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทั้งภาควิศวกรรม การจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การตัดสินใจของหน่วยงานวางแผนของรัฐบาล หน่วยงานป้องกันภัยพลเรือน และองค์กรประกันภัย⁶³ นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดทำ GeoNet ซึ่งเป็นระบบเครือข่ายเฝ้าระวังภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งรวมถึงการเกิดแผ่นดินไหว โดยสามารถให้ข้อมูลแบบเรียลไทม์เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติแก่สาธารณชน หน่วยงานจัดการเหตุฉุกเฉิน และนักวิทยาศาสตร์

3. **มาตรฐานการก่อสร้างอาคารและการส่งเสริมการปรับปรุงอาคารเก่า** โดยความมั่นคงแข็งแรงของสิ่งก่อสร้างถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความปลอดภัยให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งประเทศต่าง ๆ ได้มีการกำหนดมาตรฐานการก่อสร้างที่คำนึงถึงความต้านทานเมื่อเกิดแรงสั่นสะเทือน โดยประเทศสหรัฐอเมริกา มีมาตรฐานการก่อสร้างอาคาร IBC ที่เป็นหนึ่งในมาตรฐานที่มีการใช้มากที่สุด และมีส่วนสำคัญในการกำหนดมาตรฐานการก่อสร้างอาคารในระดับรัฐและท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกา โดย IBC จะมีข้อกำหนดทางโครงสร้างที่แตกต่างกันตามระดับความเสี่ยงของพื้นที่ ซึ่งขึ้นกับปัจจัยต่าง ๆ อาทิ ประเภทของอาคาร ลักษณะของดิน ค่าความเร่งแผ่นดินไหวเฉลี่ยในพื้นที่นั้น ซึ่งในบางพื้นที่ได้มีการนำเอา IBC ไปปรับใช้โดยเพิ่มข้อกำหนดให้เข้มงวดมากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความเสี่ยงต่อแผ่นดินไหวของพื้นที่ตนเอง อย่างเช่น รัฐแคลิฟอร์เนีย ที่ได้พัฒนา California Building Code (CBC) ขึ้นจาก IBC แต่มีการปรับข้อกำหนดบางประการให้เข้มงวดมากขึ้น⁶⁴ ทั้งนี้ IBC จะมีการปรับปรุงทุก ๆ 3 ปี เพื่อให้ทันกับเทคโนโลยี วัสดุ และองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ส่วนกรณีประเทศญี่ปุ่น มีกฎหมายที่ใช้กำกับมาตรฐานอาคารและสิ่งปลูกสร้างใหม่ ให้สามารถรองรับกรณีที่เกิดแผ่นดินไหวได้ คือ พระราชบัญญัติมาตรฐานการก่อสร้างอาคาร (Building Standard Act) ซึ่งจะได้รับการทบทวนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเมื่อเกิดแผ่นดินไหวครั้งสำคัญ โดยมาตรฐานการต้านทานแผ่นดินไหวฉบับใหม่ของญี่ปุ่น นอกจากจะเน้นการป้องกันการพังทลายแล้ว ยังให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัยอีกด้วย ทำให้สิ่งก่อสร้างในญี่ปุ่นต้องมีความยืดหยุ่นสูง เพื่อให้แน่ใจว่าอาคารได้รับความเสียหายน้อยที่สุดจากแผ่นดินไหวที่มีระดับความรุนแรงของแผ่นดินไหว 5+ ของมาตราวัดความรุนแรงของแผ่นดินไหวของสำนักงานอุตุนิยมวิทยาญี่ปุ่น (Japan Meteorological Agency: JMA) และให้แน่ใจว่าอาคารจะไม่พังทลายในระหว่างแผ่นดินไหวที่มีระดับความรุนแรงของแผ่นดินไหว 6+ ถึง 7 ของ JMA นอกจากนี้ ประเทศญี่ปุ่นยังมีมาตรการส่งเสริมการปรับปรุงอาคารเก่า ที่สร้างขึ้นก่อนมีการบังคับใช้กฎหมายมาตรฐานการก่อสร้าง ผ่านการให้เงินอุดหนุนเพื่อปรับปรุงอาคารทั้งการเสริมโครงสร้าง การปรับปรุงฐานราก และการซ่อมแซมหรือเสริมความแข็งแรงของหลังคา โดยให้เงินอุดหนุนสูงสุดที่ร้อยละ 50 ของค่าใช้จ่ายในการปรับปรุง⁶⁵ และค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงสามารถนำไปใช้ลดหย่อนภาษีเงินได้ฯ ภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างได้อีกด้วย รวมทั้งยังมีสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้สามารถต้านแผ่นดินไหว ผ่านสถาบันการเงินของรัฐและธนาคารท้องถิ่น และมีการสนับสนุนประกันภัยแผ่นดินไหวแก่บริษัทประกันภัย เพื่อส่งเสริมให้มีการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์แผ่นดินไหว

⁶² National Research Institute for Earth Science and Disaster Resilience. Disseminating Hazard Risk Information Based on Scientific Insight

⁶³ GeoNet, Earthquake forecasts.

⁶⁴ Beststructural, 2023, Challenges and Unique Requirements of California Building Design.

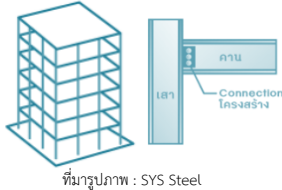
⁶⁵ Old Houses Japan, 2568, Grants and Subsidies for Renovating Old Homes in Japan (2025 Edition), จำนวนเงินอุดหนุนสูงสุดระหว่าง 1,000,000 - 3,000,000 เยน ขึ้นอยู่กับขนาดและที่ตั้งของอาคาร.

ตัวอย่างการออกแบบสิ่งก่อสร้างให้สามารถรองรับการไหวสะเทือนได้

ความเหนียว คือหลักการสำคัญในการออกแบบเพื่อต้านทานแรงจากแผ่นดินไหว ประเทศต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการออกแบบการก่อสร้างอาคารให้มีความยืดหยุ่น เพื่อป้องกันการพังทลายและสามารถรักษาชีวิตของผู้ที่อยู่ในอาคารได้ โดยมีตัวอย่างเทคนิคการออกแบบสิ่งก่อสร้าง อาทิ

- การเสริมความแข็งแรงให้กับโครงสร้าง

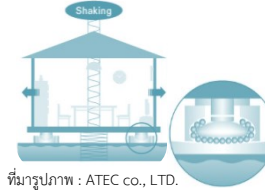
โดยการเสริมความแข็งแรงขององค์ประกอบหลัก อาทิ เสา คาน และผนัง ให้มีความหนา และเชื่อมต่อกันอย่างแข็งแรง สมมาตร เพื่อให้กระจายน้ำหนักได้ดีและลดแรงบิดขณะเกิดแผ่นดินไหว

ที่มาภาพ : SYS Steel

- การแยกฐานระหว่างพื้นดินกับโครงสร้างอาคาร

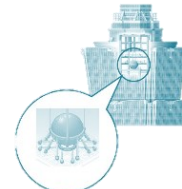
(Seismic Isolation) โดยการติดตั้งชั้นของวัสดุที่มีความยืดหยุ่นระหว่างฐานรากกับตัวอาคาร อาทิ แท่นยางหรือแผ่นเลื่อนรับแรงสั่นไหว เพื่อลดการส่งผ่านแรงสั่นสะเทือนจากพื้นดินไปยังอาคาร

ที่มาภาพ : ATEC co., LTD.

- การลดการสั่นสะเทือน

โดยการติดตั้งอุปกรณ์ลดแรงสั่นสะเทือน (Dampers) ชนิดต่าง ๆ เพื่อลดความเสียหายต่อตัวอาคารและสิ่งของภายใน

ที่มาภาพ : Texas A&M University

4. การสร้างความรู้แก่ประชาชนและชักจูงการรับมือกับแผ่นดินไหว โดยในหลายประเทศมีการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับแผ่นดินไหวและการรับมือตั้งแต่วัยเรียน อาทิ *ประเทศญี่ปุ่น* มีการบรรจุเนื้อหาแผนภาพ 27 การชักจูงการรับมือกับแผ่นดินไหวของนักเรียนในประเทศญี่ปุ่น

ที่มา : World Bank

ด้านการรับมือสถานการณ์ภัยพิบัติไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการเกิดแผ่นดินไหวในทางธรณีวิทยา ความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ แนวทางการปฏิบัติตัวในสถานการณ์ฉุกเฉิน การหากำบังในที่ต่าง ๆ การอพยพออกจากพื้นที่ รวมถึงมีการชักจูงการรับมือกับภัยพิบัติในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนมีการอพยพสำเร็จสูง *ประเทศอิหร่าน* มีการกำหนดให้โรงเรียนรัฐและเอกชนทุกแห่งในประเทศมีการชักจูงการรับมือแผ่นดินไหวอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งมีการจัดทำสื่อการสอนเกี่ยวกับการรับมือกับแผ่นดินไหว

นอกจากนี้ ประเทศต่าง ๆ ยังมีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปผ่านเครื่องมือต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดย*ประเทศนิวซีแลนด์* มีโครงการ Get Ready เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในการรับมือแผ่นดินไหวและภัยพิบัติอื่น ๆ ผ่านการจัดทำสื่อให้ความรู้ประชาชน และคู่มือในการรับมือภัยพิบัติทั้งสำหรับประชาชน ธุรกิจ และหน่วยงานของรัฐ อาทิ วิดีโอให้ความรู้การรับมือแผ่นดินไหวที่ถูกต้องในสถานการณ์ต่าง ๆ ชุดคู่มือ “Quake Safe Your Home” เพื่อช่วยในการเตรียมที่อยู่อาศัยให้พร้อมรับมือกับแผ่นดินไหว และชุดคู่มือช่วยวางแผนการรับมือภัยพิบัติสำหรับธุรกิจ เช่นเดียวกับ*ประเทศญี่ปุ่น* ที่มีการกำหนดให้วันที่ 1 กันยายน ของทุกปี เป็นวันป้องกันภัยพิบัติแห่งชาติ ซึ่งจะมีการเผยแพร่รายการพิเศษที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรับมือกับแผ่นดินไหวและการจัดการภัยพิบัติ รวมถึงมีการจัดกิจกรรมชักจูงการรับมือกับแผ่นดินไหวและภัยพิบัติต่าง ๆ นอกจากนี้ ในหลายจังหวัด อาทิ โตเกียว โอกินาวะ มีการออกคู่มือประจำบ้านสำหรับการจัดการสถานการณ์แผ่นดินไหวและภัยพิบัติอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงคู่มือฉบับภาษาอังกฤษสำหรับชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ด้วย โดยคู่มือจะมีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่การจัดสภาพที่อยู่อาศัยให้มีความปลอดภัย การช่วยเหลือตัวเองเบื้องต้น และแนวทางการอพยพ

5. การแจ้งเตือนภัย หลายประเทศมีการใช้เทคโนโลยีระบบเตือนภัยแผ่นดินไหวล่วงหน้า (Earthquake Early Warning System: EEW) ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 เครือข่ายหลัก คือ 1) เครือข่ายการตรวจวัดแผ่นดินไหว โดยจะตรวจจับสัญญาณคลื่นปฐมภูมิ (P-Wave) ที่ถูกปลดปล่อยออกมาขณะเกิดแผ่นดินไหว ซึ่งเป็นคลื่นที่มี

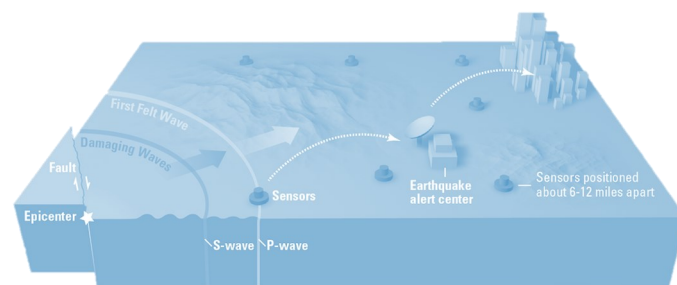
ความเร็วสูง แต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก และแจ้งเตือนแก่ประชาชนก่อนที่จะมีคลื่นทุติยภูมิ (S-wave) ตามมา ซึ่งเป็นคลื่นที่มีความเร็วต่ำกว่าและสามารถก่อให้เกิดความเสียหายได้มากกว่า ทำให้สามารถเตือนภัยแผ่นดินไหวล่วงหน้าได้ตั้งแต่ 2 - 3 วินาที ถึงกว่า 80 วินาที ขึ้นอยู่กับประเภท ความรุนแรง และระยะห่างจากจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหว⁶⁶ โดยประเทศญี่ปุ่น มีเครือข่ายสถานีตรวจวัดแผ่นดินไหวที่ทันสมัยและกระจายตัวอย่างหนาแน่นกว่า 4,311 สถานีทั่วประเทศ⁶⁷ ทำให้สามารถตรวจจับสัญญาณการเกิดแผ่นดินไหวได้อย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีเครือข่าย

ShakeAlert Sensor Network ซึ่งมีสถานีตรวจจับคลื่นไหวสะเทือนกว่า 1,000 แห่ง ในแถบตะวันตกที่เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินไหวสูง และ 2) เครือข่ายการสื่อสารความเร็วสูง ซึ่งจะทำงานร่วมกับเครือข่ายการตรวจวัดแผ่นดินไหว โดยเมื่อสถานีสามารถตรวจจับคลื่น P-Wave ได้ ระบบจะส่งข้อมูลไปยังศูนย์ประมวลผลโดยอัตโนมัติผ่านเครือข่ายพิเศษความเร็วสูง เพื่อวิเคราะห์ศูนย์กลาง

แผ่นดินไหว ขนาด และคาดการณ์ความรุนแรง และเมื่อระบบวิเคราะห์ได้ว่าจะมีความรุนแรงถึงเกณฑ์ เครือข่ายการสื่อสารจะส่งข้อความแจ้งเตือนแก่ประชาชนทันที เพื่อให้ประชาชนหาที่กำบัง ปิดวาล์วแก๊ส หรือให้ระบบขนส่งสาธารณะหยุดการเดินรถ โดยระบบจะเลือกข้อความที่เหมาะสมตามพื้นที่และความรุนแรงในแต่ละครั้ง จากชุดข้อความที่เตรียมไว้ล่วงหน้า เช่น ระบบ J-Alert ของประเทศญี่ปุ่น จะมีการแจ้งเตือนต่อสาธารณะเมื่อคาดว่าจะเกิดแผ่นดินไหวที่มีความรุนแรงตั้งแต่ระดับ 5 ขึ้นไป ตามมาตรวัดของญี่ปุ่น โดยจะส่งข้อความเตือนไปยังโทรศัพท์มือถือผ่านระบบ Cell Broadcast⁶⁸ โดยข้อความที่ส่งให้แก่ประชาชนจะกระชับ ชัดเจน อาทิ “เกิดแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ โปรดดำเนินการป้องกันทันที : ก้มลง ป้องกันตัว จับยึดให้มั่น” พร้อมกับมีเสียงสัญญาณเฉพาะ รวมถึงมีการแสดงประกาศฉุกเฉินผ่านโทรทัศน์ วิทยุ ลำโพงชุมชน เช่นเดียวกับระบบ ShakeAlert ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่จะออกแจ้งเตือนเมื่อประเมินแล้วว่าพื้นที่บางแห่งจะได้รับแรงสั่นไหวเกินขนาด 4 - 5 โดยข้อความที่ส่งไปยังระบบ ShakeAlert อาทิ “Earthquake detected nearby. Drop, Cover, and Hold On. Expect shaking.” โดยส่งสัญญาณเตือนฉุกเฉินไปยังโทรศัพท์มือถือโดยตรง ผ่านระบบ Wireless Emergency Alerts รวมถึงแอปพลิเคชัน Myshake และระบบเตือนภัยของแต่ละรัฐ

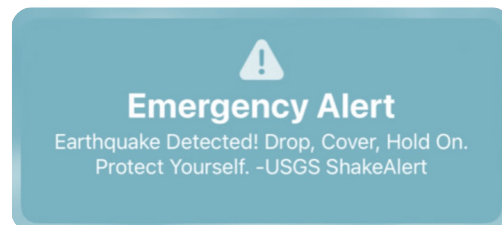
6. การบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยในกรณีของประเทศญี่ปุ่น จะมีการจัดการเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1) การจัดตั้งศูนย์ประสานงาน โดยกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นกำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจอย่างกองบัญชาการควบคุมภัยพิบัติใหญ่ (Headquarters for Major Disaster Control) เมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติร้ายแรง อาทิ แผ่นดินไหวขนาดใหญ่ โดยนายกรัฐมนตรีจะมีการประกาศจัดตั้งขึ้นทันทีและทำหน้าที่เป็นหัวหน้า

แผนภาพ 28 การทำงานของระบบเตือนภัยแผ่นดินไหว

ที่มา : earthquake.ca.gov

แผนภาพ 29 ข้อความแจ้งเตือนแผ่นดินไหวของสหรัฐอเมริกา

ที่มา : Los Angeles Times

⁶⁶ Maguire et al. 2564. Expected Warning Times from the ShakeAlert® Earthquake Early Warning System for Earthquakes in the Pacific Northwest. โดยระบบจะสามารถเตือนภัยแผ่นดินไหวที่มีความรุนแรงสูง มีศูนย์กลางอยู่ห่างไกลจากพื้นที่เฝ้าระวัง และแผ่นดินไหวบางประเภท เช่น เมกะทรัสต์ (แผ่นดินไหวที่เกิดจากการมุดตัวของเปลือกโลก) ได้นานกว่า

⁶⁷ Japan Meteorological Agency (n.d.). Monitoring of Earthquakes, Tsunamis and Volcanic Activity (ข้อมูล ณ วันที่ 5 มกราคม 2555) โดยเป็นสถานีของ Japan Meteorological Agency 622 แห่ง NIED 777 แห่ง และของท้องถิ่น 2,912 แห่ง.

⁶⁸ คือ ระบบส่งข้อความทางโทรศัพท์แบบพร้อมกันทุกเครื่องที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย โดยไม่จำเป็นต้องมีการเชื่อมต่อกับสัญญาณโทรศัพท์

กองบัญชาการร่วมกับรัฐมนตรีกระทรวงที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานด้านสาธารณสุขโรคที่จำเป็น ซึ่งกองบัญชาการฯ จะมีบทบาทในการเป็นหน่วยบัญชาการและประสานงานหลักในการตอบสนองต่อภัยพิบัติ รวมถึงตัดสินใจเชิงนโยบายเร่งด่วน ทั้งการประกาศภาวะฉุกเฉิน การจัดสรรงบประมาณ การระดมทีมช่วยเหลือ และบริหารจัดการทรัพยากร อาทิ ทีมกู้ภัย หน่วยพยาบาล ตลอดจนกำกับการฟื้นฟูในระยะเร่งด่วน อีกทั้งหากภัยพิบัติเกิดขึ้นในพื้นที่จำกัด สามารถจัดตั้งกองบัญชาการฯ ในระดับท้องถิ่นได้ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าหน่วยงานท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นผู้บัญชาการ 2) **การให้ความช่วยเหลือ** กฎหมายกำหนดให้ในระยะฉุกเฉิน/ระยะสั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องมีการบรรเทาทุกข์แก่ประชาชน ทั้งการช่วยเหลือผู้ประสบภัย การจัดให้มีที่พักพิง การจัดหาอาหาร น้ำดื่ม และเสื้อผ้า การดูแลทางการแพทย์ การซ่อมแซมฉุกเฉิน เป็นต้น ทั้งนี้ 2 กลไกหลักที่มีบทบาทสำคัญ คือ (1) Fire and Disaster Management Agency ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลด้านอัคคีภัยเป็นหลัก แต่มีการขยายการดำเนินการไปถึงภัยพิบัติต่าง ๆ โดยจะทำหน้าที่ประสาน ควบคุม และสนับสนุนหน่วยกู้ภัยในระดับท้องถิ่น และ (2) Japan Self-Defense Forces (SDF) เป็นกองกำลังทหารสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งกำลังสำคัญในการช่วยเหลือภัยพิบัติ โดยจะเข้าไปในพื้นที่เสียหายเพื่อค้นหาและช่วยเหลือผู้รอดชีวิต รวมถึงเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บจากพื้นที่ห่างไกลไปยังโรงพยาบาลหรือศูนย์อพยพ และนำเสบียง อาหาร น้ำ ยา เข้าพื้นที่ที่ถูกตัดขาดจากการคมนาคม อีกทั้งยังทำหน้าที่ในการสร้างศูนย์พักพิงฉุกเฉิน (Temporary Shelters) จัดตั้งระบบสาธารณสุขโรคพื้นฐานภายใน ตลอดจนดูแลเรื่องการซ่อมแซมและฟื้นฟูต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีการประสานความร่วมมือกับภาคประชาสังคม โดยชุมชนต่าง ๆ ในประเทศญี่ปุ่นมักมีการตั้งกลุ่มอาสาสมัครชุมชน ซึ่งเป็นหนึ่งในกำลังสำคัญในการแจ้งเตือนภัย ให้การช่วยเหลือ และกระจายการสื่อสารที่ทั่วถึง โดยเฉพาะกับคนกลุ่มเปราะบางและในบริเวณที่การช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่รัฐยังไม่ถึง 3) **การจัดหาและจัดตั้งศูนย์อพยพ** โดยหน่วยงานท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่นจะมีการกำหนดจุดอพยพและเส้นทางอพยพในแต่ละชุมชน พร้อมทั้งจัดทำแผนที่เตรียมความพร้อมรับมือแผ่นดินไหว (Seismic Preparedness Maps) และป้ายบอกทาง เพื่อให้ประชาชนอพยพได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในแผนที่จะมีข้อมูลศูนย์อพยพและความสามารถในการรองรับของแต่ละศูนย์ฯ รวมถึงเส้นทางอพยพและข้อมูลพื้นที่อันตราย ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น แนวทางการปฏิบัติตัว ตลอดจนสิ่งของ/อุปกรณ์ที่ควรเตรียมไว้สำหรับยามฉุกเฉิน รวมทั้งข้อมูลสถานที่สำคัญ อาทิ โรงพยาบาล ร้านค้า หมายเลขฉุกเฉินต่าง ๆ⁶⁹ ทั้งนี้ ศูนย์อพยพมักจะเป็นการดัดแปลงสถานที่ อาทิ โรงเรียน ศูนย์ประชุม ซึ่งมีการเตรียมความพร้อมไว้อยู่แล้ว ทั้งด้านโครงสร้างอาคารและระบบพื้นฐานเพื่อรองรับการอพยพคนเป็นจำนวนมาก อาทิ พื้นที่โล่ง ระบบกรองน้ำ ระบบผลิตไฟฟ้า อีกทั้งอาจมีการก่อสร้างที่พักอาศัยชั่วคราวเพื่อรองรับผู้อพยพจำนวนมากที่ไม่สามารถกลับไปอาศัยอยู่ในบ้านหลังเดิมของตนได้ และ 4) **การสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน** รัฐบาลญี่ปุ่นได้มีการรายงานความคืบหน้าสถานการณ์แก่ผู้ประสบภัยและประชาชนทั่วไปผ่านทางสื่อในช่องทางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ ข้อความทางโทรศัพท์ และสื่อสังคมออนไลน์ อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ในระดับท้องถิ่นและชุมชนยังมีการจัดตั้งสถานีวิทยุเฉพาะกิจ เสียงตามสาย และบัญชีสังคมออนไลน์ เพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในสถานการณ์แผ่นดินไหว ทั้งการให้ข้อมูลศูนย์อพยพ การแจกจ่ายอาหาร รวมถึงให้กำลังใจผู้ประสบภัย

แผนภาพ 30 แผนที่เตรียมความพร้อมรับมือแผ่นดินไหว (Seismic Preparedness Maps)

ที่มา : Anjo City Hall

⁶⁹ World Bank. 2016. Preparedness map for community resilience: earthquakes.

7. **การฟื้นฟูหลังการเกิดภัยพิบัติ** ในระยะปานกลางถึงระยะยาว กฎหมายของ *ประเทศญี่ปุ่น*⁷⁰ กำหนดให้รัฐต้องมีการสนับสนุนผู้ประสบภัยแผ่นดินไหวและภัยพิบัติอื่น ๆ ให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติได้อีกครั้ง โดยรัฐต้องให้เงินช่วยเหลือเพื่อการฟื้นฟูชีวิตความเป็นอยู่แก่ประชาชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ 1) **เงินสนับสนุนพื้นฐาน (Basic Support Grant)** ซึ่งจะให้สูงสุดไม่เกิน 1 ล้านเยนต่อครัวเรือน ในกรณีที่บ้านถูกทำลายอย่างสิ้นเชิง (Total Destruction) หรือไม่สามารถซ่อมแซมให้อยู่อาศัยได้ และ 2) **เงินช่วยเหลือเพิ่มเติม (Add-on Support Grant)** อาทิ มีแผนที่จะสร้างหรือซื้อบ้านใหม่ โดยเงินช่วยเหลือสูงสุด 2 ล้านเยน และนอกจากการให้เงินช่วยเหลือแล้ว ยังกำหนดให้รัฐต้องสนับสนุนการจัดหาที่พักชั่วคราว สนับสนุนให้สถาบันการเงินให้สินเชื่อพิเศษหรือสินเชื่อปลอดดอกเบี้ยแก่ผู้ประสบภัย และต้องให้ข้อมูลและคำปรึกษาเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ แก่ผู้ประสบภัย นอกจากนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นยังมีการจัดสรรงบประมาณฉุกเฉิน (Contingency Budget) ไว้ในงบประมาณประจำปี ทำให้การอนุมัติงบประมาณเพื่อใช้ในการตอบสนองต่อภัยพิบัติสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว⁷¹ ทั้งนี้ ญี่ปุ่นได้จัดตั้งหน่วยงาน Reconstruction Agency⁷² ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการประสานงาน (Control Tower) สำหรับการฟื้นฟูในพื้นที่ประสบภัย โดยการสนับสนุนการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน ที่อยู่อาศัย อุตสาหกรรม และการดำรงชีวิตของประชาชน รวมถึงให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพจิต และประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นและองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้การฟื้นฟูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ⁷³

จากแนวทางการเตรียมพร้อมรับมือจากกรณีศึกษาในต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าแต่ละประเทศมีองค์ประกอบของแนวทางที่ใกล้เคียงกัน คือ มีมาตรการเกี่ยวกับการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคารต่าง ๆ เพื่อให้สามารถต้านทานต่อแรงสั่นสะเทือน มีหลักสูตร/กิจกรรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัยพิบัติแก่ประชาชน มีการตรวจเช็คและออกแจ้งเตือนแก่ประชาชนล่วงหน้าเพื่อเตรียมรับมือ รวมถึงมีแนวทางในการช่วยเหลือและฟื้นฟูภายหลังสถานการณ์ โดยมีการปรับใช้ที่แตกต่างกันไปตามระดับความเสี่ยงและวัตถุประสงค์ของประเทศนั้น ๆ ซึ่งแม้ว่าประเทศไทยอาจไม่ได้ถือว่ามีความเสี่ยงอย่างมากต่อการเกิดแผ่นดินไหว แต่การมีแผนและการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์ จะช่วยให้สามารถป้องกัน/ลดความสูญเสียได้ โดยสามารถนำเอาแนวทางของระบบและการจัดการต่าง ๆ ของประเทศที่ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมาประยุกต์ใช้ ซึ่งอาจต้องพัฒนาองค์ประกอบในการรับมือต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

1. **การปรับปรุงอาคารให้สามารถต้านทานต่อการเกิดแผ่นดินไหว** โดยการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่พิเศษ และอาคารสูง และอาคารสาธารณะ ของไทย ถูกกำกับด้วยกฎหมายควบคุมอาคาร ซึ่งถือเป็นมาตรฐานที่อิงตามหลักสากล อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวไม่ได้มีผลบังคับไปถึงบ้านเรือนทั่วไป ซึ่งอาจต้องมีการสร้างความตระหนักแก่ประชาชน รวมถึงสนับสนุนการก่อสร้างให้มีความต้านทานต่อแผ่นดินไหวได้ โดยเฉพาะบ้านเรือนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง นอกจากนี้ มาตรฐานดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมไปถึงอาคารที่สร้างก่อนที่กฎหมายบังคับใช้ จึงอาจพิจารณาให้มีมาตรการส่งเสริม/จูงใจให้เกิดการปรับปรุงอาคารเหล่านั้นให้มีความทนทานต่อการเกิดแผ่นดินไหว โดยเฉพาะสถานที่สำคัญที่มีการรวมตัวของประชาชนจำนวนมากและอยู่ในพื้นที่เสี่ยงได้รับผลกระทบ อาทิ โรงเรียน สถานพยาบาล

2. **การพัฒนาระบบเตือนภัยพิบัติล่วงหน้าที่สามารถช่วยให้ประชาชนเตรียมรับมือได้อย่างถูกต้อง** ซึ่งเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ล่าสุดสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของระบบการแจ้งเตือนของไทย โดยแม้ว่าไทย

⁷⁰ Act on Support for Reconstructing Livelihoods of Disaster Victims

⁷¹ World Bank. KNOWLEDGE NOTE 6 – 4. CLUSTER 6: The economics of disaster risk, risk management, and risk financing. The Financial and Fiscal Impacts.

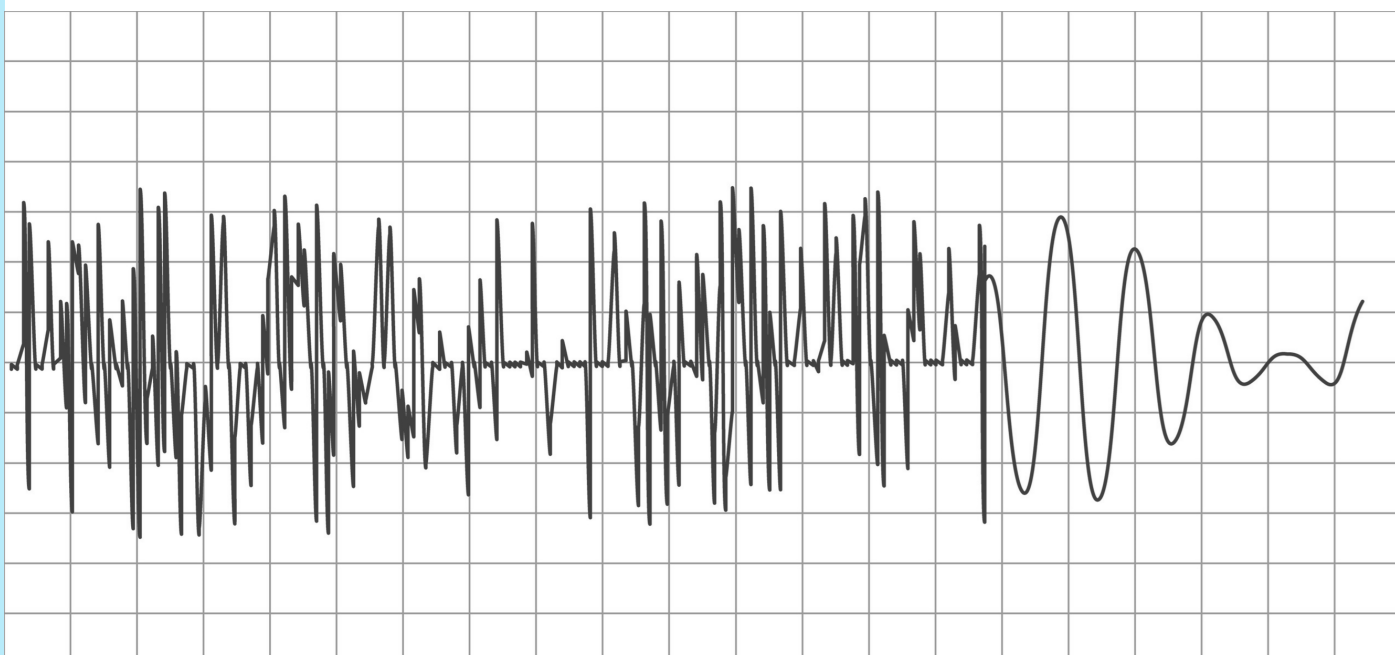
⁷² จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2555 เพื่อตอบสนองต่อแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในปี 2554 โดยปัจจุบันมีการขยายระยะเวลาดำเนินงานไปจนถึงปีงบประมาณ 2573

⁷³ Act for Establishment of the Reconstruction Agency

จะอยู่ระหว่างการพัฒนาระบบ cell broadcast เพื่อให้สามารถแจ้งเตือนประชาชนได้อย่างรวดเร็ว แต่อาจต้องมีการเตรียมพร้อมข้อความที่จะส่งให้แก่ประชาชน ให้สามารถบ่งบอกถึงระดับความรุนแรงและแนวทางการปฏิบัติตนสำหรับแต่ละระดับ

3. **การวางแผนทางในการช่วยเหลือและฟื้นฟูหลังเกิดภัยพิบัติ** ซึ่งปัจจุบันอาจยังไม่ครอบคลุมและเป็นระบบนัก โดยส่วนใหญ่จะเป็นไปตามการกำกับดูแลสถานการณ์ในแต่ละครั้ง จึงควรมีการวางแผนทางและกำหนดบทบาทของแต่ละหน่วยงานที่ชัดเจนสำหรับแต่ละช่วงเวลา และเสริมความเข้มแข็งของทุกภาคส่วนในการเตรียมความพร้อมและรับมือกับสถานการณ์แผ่นดินไหว ขณะเดียวกัน การช่วยเหลือเยียวยามักไม่ครอบคลุมความเสียหายทั้งหมด จึงอาจพิจารณาให้มีการตั้งงบประมาณประจำปีไว้สำหรับการรับมือกับภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างทันการณ์

4. **การสร้างองค์ความรู้ในการรับมือกับสถานการณ์แผ่นดินไหวแก่ประชาชน** ซึ่งอาจต้องพิจารณาให้มีการบรรจุเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับแผ่นดินไหวและภัยพิบัติต่าง ๆ ลงในการศึกษาภาคบังคับ และจัดให้มีการซักซ้อมการรับมือกับสถานการณ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนเกิดความคุ้นชินและไม่ตื่นตระหนกเมื่อเกิดเหตุขึ้นจริง รวมถึงควรมีการรณรงค์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่อเกิดแผ่นดินไหวแก่ประชาชนเป็นระยะผ่านช่องทางที่สามารถเข้าถึงประชาชนแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจัดทำคู่มือการเตรียมความพร้อมในการรับมือประจำบ้าน เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางในยามฉุกเฉิน

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2564				2565				2566				2567				2568
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
1. คุณภาพของคน																	
การมีงานทำ^{1/}																	
กำลังแรงงาน (พันคน)	39,866	39,894	39,732	39,759	39,618	39,764	40,089	40,143	40,281	40,302	40,532	40,674	40,226	40,178	40,484	40,538	40,484
การมีงานทำ (พันคน)	38,660	38,905	38,754	38,998	38,716	39,011	39,566	39,592	39,629	39,677	40,091	40,250	39,579	39,501	40,040	40,106	39,383
- ภาคเกษตรกรรม	11,132	11,793	12,707	12,645	11,404	11,656	12,400	12,215	11,587	11,634	12,644	12,333	10,928	11,048	12,212	11,891	10,592
- การผลิต	6,363	6,137	6,146	6,110	6,262	6,231	6,235	6,377	6,290	6,249	6,273	6,228	6,337	6,385	6,185	6,244	6,309
- การก่อสร้าง	2,499	2,394	2,073	2,175	2,395	2,190	2,081	2,154	2,356	2,320	2,142	2,221	2,474	2,355	2,156	2,231	2,348
- การขายส่ง การขายปลีก	6,516	6,326	6,486	6,590	6,649	6,850	6,775	6,724	6,944	6,886	6,761	6,982	6,917	6,899	6,708	6,857	6,701
- โรงแรม กิจการอาหาร	3,012	3,051	2,707	2,772	2,879	2,865	2,932	2,955	3,116	3,200	3,176	3,193	3,445	3,355	3,371	3,492	3,566
- การขนส่ง เก็บสินค้า	1,370	1,443	1,479	1,393	1,534	1,453	1,408	1,457	1,424	1,468	1,437	1,522	1,615	1,600	1,637	1,589	1,688
- อื่น ๆ	7,767	7,761	7,156	7,313	7,594	7,766	7,735	7,709	7,913	7,920	7,658	7,771	7,864	7,859	7,770	7,804	8,178
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ)	96.98	97.53	97.58	98.11	97.72	98.11	98.7	98.60	98.38	98.45	98.91	98.96	98.39	98.31	98.90	98.94	97.28
ผู้ว่างงาน (พันคน)	792	764	911	661	608	547	491	462	421	429	401	329	408	429	414	358	358
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.99	1.92	2.29	1.66	1.53	1.37	1.23	1.15	1.05	1.06	0.99	0.81	1.01	1.07	1.02	0.88	0.88
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	668.9	481.5	803.9	453.2	319.1	263.6	234.5	275.9	227.9	202.6	166.9	210.9	191.5	162.4	191.9	223.6	176.3
หนี้สินครัวเรือน^{2/}																	
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	14.9	15.0	15.1	15.3	15.4	15.5	15.7	15.9	16.0	16.1	16.2	16.4	16.4	16.4	16.4	16.4	N.A.
- อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน (ร้อยละ)	4.6	4.9	4.0	3.8	3.6	3.4	4.2	3.9	3.8	3.8	3.3	3.0	2.4	1.6	0.8	0.2	N.A.
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP	95.5	94.2	94.1	94.6	93.8	92.8	91.7	91.6	90.7	90.8	90.8	91.3	90.7	89.7	88.9	88.4	N.A.
หนี้ NPLs (ล้านล้านบาท) ^{3/}	8.9	9.2	9.7	9.5	9.5	11.1	10.9	9.8	9.5	10.3	10.5	10.5	10.9	11.6	12.0	12.2	N.A.
- สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม	7.2	7.4	7.7	7.5	7.5	8.6	8.4	7.4	7.2	7.7	7.7	7.7	8.0	8.5	8.8	8.9	N.A.
สุขภาพ^{4/}																	
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย)	70,287	42,698	52,200	31,014	63,158	70,542	200,626	126,651	141,779	117,952	401,003	341,963	259,672	202,879	430,044	358,795	426,286
- อัตราการขยายตัวของจำนวนผู้ป่วยด้วยโรค (ร้อยละ)	-63.7	-22.3	-39.6	-67.9	-10.1	65.2	284.3	308.4	124.5	63.3	99.8	169.9	80.1	72.1	5.9	27.6	64.1
- ปอดอักเสบ	47,665	32,500	46,461	26,651	51,849	50,300	68,072	60,884	78,443	57,880	81,054	76,945	96,395	75,975	115,246	110,585	138,418
- ไข้เลือดออก	2,530	3,088	2,677	1,661	1,461	9,485	19,625	14,574	10,948	23,636	76,579	46,548	24,131	17,702	42,328	19,440	7,236
- มือ เท้า และปาก	13,023	3,723	1,360	902	740	4,734	79,223	14,285	11,483	9,305	29,974	13,636	15,957	7,847	49,610	16,380	10,684
- ไข้หวัดใหญ่	5,967	2,537	1,070	1,124	8,247	4,859	31,498	34,770	39,457	25,682	211,103	202,741	121,074	99,895	220,228	209,734	267,952
- ฉีاحู	245	275	269	361	231	529	1,376	1,465	622	797	1,591	1,473	767	732	1,348	1,340	782
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื^{5/}																	
มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื	73,619	66,171	56,933	78,542	75,660	68,400	59,365	82,662	78,377	70,873	61,604	85,913	82,197	73,703	63,879	89,268	84,192
- อัตราการขยายตัวของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื (ร้อยละ)	-2.9	-2.4	-1.9	0.3	1.0	1.2	1.9	3.8	2.4	2.7	3.3	2.9	4.4	1.0	0.8	2.1	1.0
มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	46,016	37,948	34,301	49,510	47,122	39,154	36,032	52,871	49,811	41,508	38,151	55,842	54,045	43,834	39,804	58,850	55,757
- อัตราการขยายตัวของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ)	-4.3	-3.0	-2.0	1.2	1.8	2.3	3.9	5.3	4.1	4.6	4.7	4.9	7.7	3.2	1.8	3.4	2.0
มูลค่าการบริโภคบุหรื	27,603	28,223	22,632	29,032	28,538	29,246	23,333	29,791	28,565	29,365	23,453	30,071	28,152	29,869	24,075	30,418	28,435
- อัตราการขยายตัวของการบริโภคบุหรื (ร้อยละ)	-0.5	-1.6	-1.6	-1.9	-0.7	-0.5	-1.2	0.8	-0.2	-0.1	0.9	-0.7	-1.0	-1.9	0.6	-0.7	-0.8
2. ความมั่นคงทางสังคม^{6/}																	
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)																	
จำนวนผู้ประสบภัยสะสมรวม	279,333	209,004	167,564	241,070	225,219	225,857	246,267	244,556	208,616	200,054	196,850	217,308	224,113	203,842	212,613	228,559	224,615
- อัตราการขยายตัวของอุบัติเหตุจราจรทางบก (ร้อยละ)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	-19.4	8.1	47.0	1.4	-7.4	-11.4	-20.1	-11.1	7.4	1.9	8.0	5.2	0.2
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก (ต่อประชากรแสนคน)	397.6	297.5	238.5	343.2	320.6	321.5	350.6	348.1	297.0	284.8	280.2	309.3	319.3	290.3	302.6	325.1	319.3
จำนวนคดีอาญารวม	144,453	139,293	125,076	119,864	101,739	107,933	104,413	112,809	104,031	89,167	90,659	101,800	112,816	113,528	121,522	119,997	114,142
- อัตราการขยายตัวของคดีอาญา (ร้อยละ)	35.1	45.9	46.7	46.0	-29.6	-22.5	-16.5	-5.9	2.3	-17.4	-13.2	-9.8	8.4	27.3	34.0	17.9	1.2
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (ต่อประชากรแสนคน)	6.28	5.57	5.13	5.66	5.3	5.3	5.5	5.7	6.6	6.8	6.6	6.7	7.4	7.1	7.4	7.1	6.9
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (ต่อประชากรแสนคน)	17.46	17.34	20.0	18.6	16.5	17.2	19.2	19.3	21.2	20.4	24.0	25.0	25.1	24.7	29.5	26.7	27.0
- สัดส่วนคดียาเสพติด (ต่อประชากรแสนคน)	183.68	176.97	154.2	147.6	123.9	132.0	124.7	136.4	120.8	100.0	98.7	113.5	128.3	129.9	136.1	137.0	128.4
การคุ้มครองผู้บริโภค^{7/}																	
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	3,810	3,929	3,667	2,971	2,540	4,902	6,045	6,749	12,631	7,504	6,305	5,724	5,786	5,517	6,894	7,211	8,052
- กรณีสัญญา	983	1,090	1,031	534	432	796	1,202	385	477	561	455	431	467	420	686	599	625
- กรณีฉลาก	585	622	633	528	830	1,018	1,652	868	793	508	474	646	584	533	886	857	911
- กรณีโฆษณา	1,511	1,455	813	973	740	1,995	1,220	754	2,474	330	360	470	807	397	742	648	788
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	731	762	1,190	936	538	1,093	1,971	1,177	741	513	588	536	609	600	711	873	1,418
- เรื่องอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	3,565	8,146	5,592	4,428	3,641	3,319	3,567	3,869	4,234	4,310
จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. (ราย) ^{8/}	769	528	651	2,018	1,780	624	502	525	474	371	297	451	414	340	310	395	394

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
1. คุณภาพของคน													
การมีงานทำ													
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^{9/}	228,623	239,217	242,456	250,457	261,284	273,903	282,407	290,409	271,934	268,096	272,205	272,541	280,804
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{1/}	98.81	98.85	98.71	98.62	98.50	98.32	98.52	98.52	97.76	97.53	98.29	98.68	98.6
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{1/}	0.66	0.72	0.84	0.88	0.99	1.18	1.05	0.98	1.69	1.96	1.32	0.98	1.00
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) ^{1/} (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)	347.0	273.7	256.3	272.5	174.9	303.3	292.5	249.6	485.1	601.8	273.3	202.1	192.3
หนี้สินครัวเรือน^{2/}													
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	9.4	10.5	11.2	11.8	12.3	12.8	13.5	14.2	14.8	15.3	15.9	16.4	16.4
- อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน (ร้อยละ)	N.A.	11.4	6.6	5.7	3.8	4.3	5.9	4.9	3.9	3.8	3.9	3.0	0.2
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP (ร้อยละ)	76.1	81.1	84.4	85.9	84.0	82.5	82.7	84.1	94.2	94.6	91.6	91.3	88.4
หนี้ NPLs (ล้านล้านบาท) ^{3/}	0.57	0.62	0.42	0.5	0.66	0.72	0.77	0.95	0.88	0.95	0.98	1.05	1.2
- สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม	8.03	7.67	5.10	5.72	6.63	6.87	6.9	8.03	7.17	7.52	7.44	7.65	8.9
สุขภาพ^{10/}													
อัตราผู้ป่วยนอก (ต่อประชากรพันคน)	3,116	2,917	2,837	3,160	3,733	3,691	3,393	4,031	3,499	2,935	3,387	3,697	N.A.
อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)													
- มะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด	862	902	829	1,026	1,083	1,117	1,181	1,228	1,293	1,246.00	1,119.02	1,489	N.A.
- หัวใจ	955	887	845	1,012	1,027	810	1,069	1,099	1,116	1,050	958	1,270	N.A.
- เบาหวาน	868	1,081	1,033	1,233	1,293	1,345	1,439	1,529	1,542	1,504	1,420	1,840	N.A.
- ความดันโลหิต	1,246	1,622	1,561	1,901	2,009	2,091	2,245	2,388	2,413	2,329	2,174	2,897	N.A.
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ความหลงผิด (ต่อประชากรแสนคน)	63	83	79	92	95	98	101	106	111	106	95	104	N.A.
ความผิดปกติทางอารมณ์ (ต่อประชากรแสนคน)	35	43	45	55	58	61	70	78	83	83	80	97	N.A.
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	54	46	39	44	42	42	41	41	42	41	48	48	N.A.
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	62	60	51	72	76	90	88	141	105	96	103	134	N.A.
อัตราส่วนภาวะพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{11/}	49.3	49.5	49.81	50.21	50.71	51.31	52.02	52.83	53.77	54.81	N.A.	N.A.	N.A.
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{12/}	12.65	10.96	10.52	7.19	8.6	7.83	8.30	6.26	6.83	6.32	5.43	3.41	N.A.
การศึกษา													
อัตราการเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{13/}													
- ประถมศึกษา	104	102.72	102.24	102.4	102.74	101.53	101.38	102.42	98.43	99.06	99.24	N.A.	N.A.
- มัธยมศึกษาตอนต้น	97.65	96.75	97.13	98.71	96.77	96.48	95.77	95.97	95.11	95.63	96.79	N.A.	N.A.
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	73.18	75.07	77.29	78.45	78.57	78.72	79.53	78.5	79.32	81.9	84	N.A.	N.A.
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	51.85	46.48	46.22	48.17	47.72	49.13	49.46	49.02	57.97	49.37	54.34	N.A.	N.A.
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{14/}	8	8	8.1	8.5	8.5	8.6	8.6	8.7	8.9	8.9	9.2	9.2	9.2
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{15/}	8.8	8.9	9	9.3	9.4	9.5	9.6	9.6	9.9	10	10.2	10.2	10.3
- ชาย	8.9	8.9	9	9.3	9.3	9.4	9.5	9.5	9.7	9.8	10	10	10
- หญิง	8.8	8.9	9	9.4	9.5	9.6	9.7	9.8	10	10.1	10.4	10.5	10.5
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{15/}	4.5	4.7	4.8	5	5	5	5.1	5.2	5.4	5.5	5.8	5.9	6
- ชาย	5.1	5.3	5.4	5.6	5.7	5.7	5.7	5.8	6	6.1	6.5	6.5	6.6
- หญิง	4.1	4.3	4.3	4.5	4.5	4.5	4.6	4.7	4.9	5.1	5.4	5.5	5.6
2. ความมั่นคงทางสังคม													
สถาบันครอบครัว													
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{16/}	99.53	99.71	99.64	99.59	99.62	99.69	99.73	99.81	-	99.75	99.88	99.93	99.95
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{17/}	68.31	65.58	65.53	65.34	67.98	-	-	-	-	-	-	-	-
หลักประกันทางสังคม													
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{18/}	99.9	99.87	99.84	99.92	99.95	99.95	99.94	99.92	99.89	99.57	99.56	99.56	99.73
- ประกันสังคม	15.99	16.54	16.83	17.18	17.67	17.96	18.48	18.92	18.84	18.73	19.12	19.21	19.19
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7.69	7.8	7.62	7.37	7.21	7.48	7.63	7.74	7.8	7.92	7.94	7.95	8.08
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	75.27	74.61	73.48	73.71	73.44	72.88	72.2	71.45	71.45	71.44	70.74	70.16	70.23
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	-	0.15	0.87	0.93	0.93	0.92	0.94	0.94	0.96	0.95	0.96	1.02	1.03
- สิทธิอื่น ๆ	0.95	0.93	1.03	0.73	0.7	0.76	0.73	0.94	0.95	0.96	N.A.	N.A.	N.A.
- สิทธิว่าง (ผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ)	0.1	0.13	0.16	0.08	0.05	0.05	0.06	0.08	0.11	0.28	0.3	0.30	0.14
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{19/}	29.7	31.56	35.32	35.77	36.69	38.44	41.62	43.42	42.63	61.35	61.14	60.88	61.21
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)													
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{20/}	33.6	32.8	32.0	30.7	33.5	33.1	30.5	30.4	27.3	20.6	22.7	26.89	26.88
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{6/}	40.0	37.0	37.3	25.9	31.5	27.7	26.7	25.0	22.1	23.9	23.0	28.33	30.90
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{6/}	79.7	77.4	72.7	75.8	96.6	85.2	68.8	69.9	65.4	77.4	76.3	96.18	112.77
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{6/}	596.2	719.4	558.7	249.4	349.9	424.6	436.2	554.8	471.12	697.8	546.66	459.35	565.74
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ ต่อการปล่อยตัวในรอบ 1 ปีของการติดตาม ^{21/}	20.0	20.4	17.5	22.7	22.1	23.4	23.7	25.2	22.3	19.7	15.2	15.0	7.4

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี) ต่อ

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567
การคุ้มครองผู้บริโภค^{7/}													
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	9,489	7,093	6,638	7,118	7,409	8,870	7,441	15,565	15,964	14,377	16,671	32,164	25,408
- กรณีสัญญา	3,547	2,729	2,571	2,875	2,637	3,707	3,191	4,017	3,188	3,638	2,815	1,924	2,172
- กรณีฉลาก	3,876	2,631	2,352	2,552	2,010	2,026	1,871	2,105	2,138	2,368	4,368	2,421	2,860
- กรณีโฆษณา	2,013	1,033	1,515	1,119	1,628	2,425	1,439	7,191	6,810	4,752	4,709	3,634	2,594
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	15	76	131	566	1,097	712	940	2,252	3,828	3,619	4,779	2,378	2,793
- กรณีอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21,807	14,989
การให้บริการทางสายด่วน 1166 (ราย)	60,982	41,773	38,701	49,708	47,329	45,311	52,504	47,996	51,185	38,736	38,484	42,551	47,771
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน													
พฤติกรรมในการบริโภค													
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{22/}	88.3	88.1	87.9	87.2	87.1	86.97	86.6	86.5	87.0	87.0	87.3	N.A.	N.A.
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{22/}	11.7	11.9	12.1	12.9	12.9	13.0	13.4	13.5	13.0	13.0	13.0	N.A.	N.A.
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{23/}	-	32.22	32.29	34	-	28.4	-	-	-	28	N.A.	N.A.	N.A.
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{23/}	-	19.94	20.72	19.9	-	19.1	-	-	-	17.4	N.A.	N.A.	N.A.
4. สิ่งแวดล้อม													
สารอันตราย^{24/}													
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	68.13	62.38	21.42	20.36	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
ขยะ^{24/}													
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน)	24.73	26.77	26.19	26.85	27.06	27.37	27.93	28.71	25.37	24.98	25.70	26.95	27.20
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	4.13	3.94	4.19	4.21	4.88	4.85	4.96	4.48	4.46	4.70	4.65	4.69
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	4.13	3.94	3.7	3.73	3.88	3.93	3.85	3.14	3.16	3.30	3.21	3.25
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน)	3.57	3.3	2.69	3.45	3.51	2.63	1.89	2.04	1.99	2.26	3.50	1.89	N.A.
มลพิษทางอากาศ^{24/}													
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มก./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.)	38.20	41.00	41.30	38.20	38.38	35.43	46.29	43.14	37.57	38.43	38.14	48.67	32.00

- 1/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- 2/ ธนาคารแห่งประเทศไทย
- 3/ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (เครดิตบูโร)
- 4/ กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- 5/ กองบัญชาประชาชนดี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 6/ ข้อมูลสถิติคดีอาญา อาชญากรรม จากระบบสารสนเทศสนธิตำรวจ (CRIMES) สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อมูลอุบัติเหตุจากรางทาง จากศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ พ.ศ. 2553-2583
- ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 7/ ผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกฤษฎีกา (การให้คำปรึกษาทางสวตวัน 1166 สคบ. ให้บริษัทเอกชนดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)
- 8/ รายงานผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนตามกรมวิชีข้อมูล สำนักรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)
- 9/ ข้อมูล GDP chain volume measures [reference year = 2002] (original) จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หมายเหตุ ตั้งแต่ปี 2556 ข้อมูลการมีงานทำมีการปรับแก้ถ่วงน้ำหนักโดยใช้ชุดข้อมูลค่าคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2553-2583
- 10/ สรุปรายงานการป่วย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี 2550 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค
- 11/ รายงานการศึกษาข้อสมมุติเพื่อใช้ในการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 (ฉบับปรับปรุง) (สชช., 2562ข) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ตั้งแต่ปี 2553 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 12/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประมวลผลโดยกองพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สชช.
- 13/ สถิติการศึกษานอกระบบ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- 14 - 15/ ข้อมูลปี 2545 - 2546 จากระบบผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของนักเรียน สำนักงานประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- ข้อมูลตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป จาการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 16/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (ปจฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- 17/ การจัดทำข้อมูลปี 2559 เป็นปีสุดท้าย โดยกองประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 18/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข
- 19/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- 20/ ระบบบูรณาการข้อมูลการตายจากอุบัติเหตุทางถนน https://dip.ddc.moph.go.th/new/บริการ/3base_status_new และประชากรกลางปี กระทรวงสาธารณสุข
- 21/ กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา เป็นร้อยละของเด็กที่กระทำผิดซ้ำจากการติดตามในรอบ 1 ปี ต่อจำนวนการปล่อยตัวทั้งหมด
- 22/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- 23/ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และ 2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ปี 2544 - 2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป) ทำการสำรวจทุก 2 ปี
- 24/ รายงานสถานการณ์ผลผลิตของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์. 2568. ระบบการแจ้งราคา ยาโรคภัยไข้เจ็บ ค่าบริการรักษาพยาบาล บริการทางการแพทย์ และบริการอื่นของสถานพยาบาล.
- กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2566. สมุดแผนที่รอยเลื่อนที่มีพลังในประเทศไทย.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. 2568. สถิติอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2568.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. กระทรวงมหาดไทย.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2568. ระบบรายงานการประเมินผลสุขภาพจิตของคนไทย (Mental Health Check-in).
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2565. หนังสืออุตุนิยมวิทยา เรื่อง แผ่นดินไหว (Earthquake).
- กระทรวงพาณิชย์. 2567. รายงานดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปของประเทศไทย ปี 2568 ปีฐาน 2566.
- กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์. 2567. สารวจการจัดระดับความเหมาะสมและการขึ้นค่าเดือนในทีวีดิจิทัล Netflix และ Prime Video : พบการจัดเรตต่างกับของละครที่ออกอากาศข้ามแพลตฟอร์ม.
- กองบรรณาธิการ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2568. รายงานสถานการณ์โรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.
- _____. 2568. ระบบรายงานสถานการณ์โรคของจำนวนผู้ป่วยด้วยโรค COVID-19 ปี 2568.
- _____. 2568. ระบบรายงานสถานการณ์โรคของจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคไข้ดำแดง ปี 2568.
- กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2568. รายงานสถานการณ์โรคแอนแทรกซ์ ปี 2568.
- กิริยา กลุกลการ. 2568. เอกสารประกอบการสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นแนวทางในการจัดให้มีหลักการในการจ่ายค่าชดเชยแก่ลูกจ้าง กรณีนายจ้างเลิกจ้าง.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2568. เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน และสถิติสถาบันการเงิน.
- _____. 2568. รายงานผลการสำรวจภาวะและแนวโน้มสินเชื่อ ไตรมาสสี่ ปี 2567.
- บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (National Credit Bureau: NCB). (2567). ข้อมูลสถิติสินเชื่อส่วนบุคคล.
- ประพันธ์พงษ์ ชำออน. 2565. การกำกับดูแลบริการ OTT ในกิจการโทรทัศน์ของสหภาพยุโรป. วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 14 (1), 26 – 31.
- พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558.
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. 2567. งานวิจัยหัวข้อ Unstoppable Luxmer เจาะอินไซด์ หยุดไม่ได้ใจมันลึกซึ้ง.
- ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC). 2568.
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2563. โครงการ “ศึกษาผลกระทบของ OTT ต่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และแนวทางการส่งเสริมและกำกับดูแล”.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาเครื่องมือด้านการประเมินผลตอบรับทางสังคม (SROI TU) วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2563. การระบาดของสัตว์น้ำต่างถิ่น “ปลาหมอหางดำ” กับความสูญเสียทางเศรษฐกิจด้านการประมง ของตำบลแพรงหนามแดง.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2568. บทความเรื่อง โอกาสและความหวังของ “เด็กจบใหม่” ในตลาดแรงงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. 2568. สถิติเรื่องร้องเรียน สำนักับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 31 มีนาคม 2568.
- _____. 2568. สำนักงาน กสทช. หนุ่น 3 ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ พร้อมใช้ระบบ Cell Broadcast.
- _____. ม.ป.ป.. สภาพการแข่งขันและแนวทางการกำกับดูแลกิจการ Over The Top : OTT.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. 2568. “ผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565”. รายงานเดือนเมษายน – มิถุนายน 2566.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2568. ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2561. ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงของประเทศไทย และเส้นทางแพร่ระบาด.
- _____. 2561. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 เรื่อง มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น.
- สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร. 2567. จำนวนผู้ประมงพื้นบ้านภาคบังคับ (มาตรา 33) จำนวนรายเดือน ปี 2557 – 2567.
- _____. จำนวนผู้ประมงพื้นบ้านภาคสมัครใจ (มาตรา 39) จำนวนรายเดือน ปี 2558 – 2567.
- _____. จำนวนผู้ประมงพื้นบ้านภาคสมัครใจ (มาตรา 40) จำนวนรายเดือน ปี 2559 – 2567.
- _____. จำนวนผู้ประมงพื้นบ้านที่ประมงชนิดแพนและจำนวนเงินทดแทนกรณีว่างงาน (สะสม) จำนวนคนสาเหตุ เดือนมกราคม - กันยายน ปี 2567.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2568. SME Hot Alert “ผลกระทบจากการขึ้นค่าแรงงาน 400 บาท ต่อ SME ไทย”.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2567. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ปี 2562 - 2568.
- _____. 2568. สถิติเรื่องการสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่และการดื่มแอลกอฮอล์ของประชากร ปี 2567.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2568. ดีอี เดือนกัน 5 กลไก “ใจร้อนออนไลน์” ช่วงสงกรานต์ พร้อมเปิดสถิติ 7 คดีออนไลน์ ปชช.ถูกหลอกลวงมากที่สุด.
- สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข. 2568. ข่าวเพื่อสื่อมวลชน “ปี 2567 เต็มไปด้วยเสียชีวิตถึง 173 ราย “สมศักดิ์” ย้ำผู้ปกครอง ปิดเตือนหมั่นรื้อนนิ้วดูแลเด็กใกล้ชิด ป้องกันเหตุความสูญเสีย.
- Act for Establishment of the Reconstruction Agency.
- Act on Support for Reconstructing Livelihoods of Disaster Victims.
- Adhvaryu, A., Kala, N., & Nyshadham, A. 2018. Soft skills to pay the bills: Evidence from female garment workers (NBER Working Paper No. 24313). National Bureau of Economic Research.
- American National Standards Institute. 2024. 2024 International Building Code (ICC IBC-2024).
- Beststructural. 2023. Challenges and Unique Requirements of California Building Design.
- Cabinet Secretariat. 2018. Fundamental Plan for National Resilience.
- Conseil d'analyse économique. 2022. Soft skills for the labor market (Focus CAE No. 092).
- Cyberspace Administration of China. 2025. Notice on Issuing the Measures for Identifying Synthetic Content Generated by Artificial Intelligence. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/fApNr>. (สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2568).
- Datext infoquest. 2566. จักรเย็บและกราฟิกดีไซน์และกลยุทธ์การแข่งขันทางธุรกิจของผู้ให้บริการ OTT TV ในไทย. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/1YZEf>. (สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2568).
- Department of homeland Security, FEMA, National Science Foundation, and USGS. 2023. Strategic Plan for the National Earthquake Hazards Reduction Program.
- European Commission. 2024. Audiovisual and Media Services.
- GADRRRES. 2017. Pillar 2: Nationwide School Earthquake Drills in Iran, GADRRRES Comprehensive School Safety Policy Case Studies Series. เข้าถึงได้จาก <http://www.gadrrres.net/resources>.
- Hfocus. 2567. สสส.เผยเด็กไทย 54% เคยเห็นสื่อลามกอนาจาร จำ! โดนไซเบอร์บูลลี่. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/5RGdQ>. (สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2568).
- _____. 2568. สภาพัฒน์รื้อคดีแพ่งราคาแพงขึ้น 7 เท่า. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/CNAXT>. (สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2568).
- Hootsuite. 2024. Social Trend 2024. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/6Jxlq>. (สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2568).
- Hult International Business School. 2025. Survey: Traditional Degrees Hinder Graduates at Work.
- InvaCost. 2560. Global Costs of Biological Invasions: Living Figure, Cost of invasive alien species per country worldwide.
- Japan Meteorological Agency (n.d.). Monitoring of Earthquakes. Tsunamis and Volcanic.
- King's Printer for Ontario. 2024. EDDMapS: report your invasive species sightings.
- Maguire et al. 2021. Expected Warning Times from the ShakeAlert® Earthquake Early Warning System for Earthquakes in the Pacific Northwest.
- Malaysian Communications and Multimedia Commission. 2024. Regulatory Framework for Internet Messaging Service and Social Media Service Providers.
- MGR Online. 2567. อุตุฯกรมอุตุนิยมวิทยาเตือนภัยฝนตกหนัก เพราะละเมียดลพิษพิษ หน่วยงานรัฐต้องไม่เฉื่อย. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/j461E>. (สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2568).
- Ministry of the Environment. Government of Japan. 'Invasive Alien Species Act 2004'.
- Nakahara and Ichikawa. 2012. Mortality in the 2011 Tsunami in Japan.
- National Emergency Management Agency. n.d. Get Ready เข้าถึงได้จาก <https://getready.govt.nz/>.
- National Research Institute for Earth Science and Disaster Resilience. Disseminating Hazard Risk Information Based on Scientific Insight.
- New Zealand Government. Te Kawanatanga o Aotearoa. 2023. Kākapō return to mainland in historic translocation.
- Nobumichi. 2025. Rethinking the Nankai Trough Threat: The Importance of Earthquake Resilience.
- Old Houses Japan. 2025. Grants and Subsidies for Renovating Old Homes in Japan (2025 Edition).
- Prada, M. F., Urzúa, S. & Yañez-Pagans, M. 2019. The power of soft skills in labor markets: Evidence from a randomized intervention in retail in Chile (IZA Discussion Paper No. 12618). Institute of Labor Economics.
- Panghieri, Federica and Ishiwatari, eds. 2014. Learning from Megadisasters: Lessons from the Great East Japan Earthquake. Washington, DC: World Bank. doi:10.1596/978-1-4648-0153-2. GeoNet, Earthquake forecasts.
- Reconstruction Agency. 2024. Current Status of Reconstruction and Future Efforts.
- Takemoto, Shibuya, and Sakoda. 2021. Learning from Megadisasters: A Decade of Lessons from the Great East Japan Earthquake.
- UN Environment Programme (UNEP). 2023. Invasive Alien Species Report.
- University of Notre Dame. 2014. Study: Physical, electric barriers best defenses against Asian carp.
- Whoscall. 2568. รายงานประจำปี 2567.
- World Bank. 2016. PREPAREDNESS MAP FOR COMMUNITY RESILIENCE: EARTHQUAKES Experience of Japan.
- World Bank. 2025. Thailand Economic Monitor February 2025, Unleashing Growth: Innovation, SMEs and Startups.
- World Economic Forum. 2025. Future of Jobs Report 2025.
- World Health Organization (WHO). World Drowning Prevention Day 2024.

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

ผู้ประสานงาน / Contact persons

หากต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาสอบถามได้ที่

E-mail : Pairat@nesdc.go.th

โทร. 0-2280-4085 ต่อ 3602

ตารางการเผยแพร่

2568

มิถุนายน

- รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสหนึ่ง ปี 2568

2568

กรกฎาคม

2568

สิงหาคม

- รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสสอง ปี 2568

2568

กันยายน

2568

ตุลาคม

2568

พฤศจิกายน

- รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสสาม ปี 2568

2568

ธันวาคม

2569

มกราคม

2569

กุมภาพันธ์

- รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสสี่และภาพรวม
ปี 2568

2569

มีนาคม

2569

เมษายน

2569

พฤษภาคม

- รายงานภาวะสังคมไทย
ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569

https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=socialoutlook_report